

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 308

Poznań, wtorek dnia 8 lipca 1930

Rok XXV

„Lappo“

Z depesz dzisiejszych dowiedzieliśmy się o wielkich manifestacjach antykomunistycznych w stolicy Finlandji — Helsingforsie, zorganizowanych przez niedawno powstałe zreszenie, noszące tajemniczą nazwę „Lappo“. Nie był to zresztą pierwszy występ tej organizacji: mimo swego krótkiego istnienia ma ona już poza sobą bogatą przeszłość w dziedzinie walki z komunizmem. Jaskrawym przejawem tej walki było niedawne zniszczenie drukarni komunistycznej w Helsingforsie i porwanie przez „lappowców“ adwokata, który występował ze strony komunistów w procesie o zdemolowanie drukarni. Wkrótce potem depesze doniosły o porwaniu kilku przywódców i posłów komunistycznych, których „lappowcy“ bądź uwięzili w niedostępnych okolicach kraju, bądź też... wyrzucili poprostu poza granicę sowiecką. Działalność „Lappo“ wywołała oczywiście gwałtowne protesty ze strony posłów socjalistycznych i komunistycznych w parlamencie fińskim. W odpowiedzi na to, rząd fiński, sympatyzujący zdecydowanie z ruchem „lappowców“ przedłożył parlamentowi projekt „ustawy o ochronie republiki“, odbierający czynne i bierne prawo wyborcze członkom organizacji, dążących do gwałtownej zmiany ustroju państwa. Nadto projekt ten użycza prezydentowi republiki szerokich pełnomocnictw w dziedzinie zwalczania takich organizacji. Projekt ten, skierowany oczywiście ostrzem swym wyłącznie przeciw komunistom, ma wszelkie szanse uzyskania większości w parlamencie.

Ostatnim etapem ścisłego współdziałania „lappowców“ z czynnikami rządowymi, reprezentowanymi przez prezydenta Relandera i premiera Svinhufvuda, były wspomniane już niedzielne i poniedziałkowe manifestacje w Helsingforsie, na które przybyło 12.000 włościan-„lappowców“ ze wszystkich stron Finlandji.

Jaka jest geneza i podłoże ideowe ruchu „lappowców“? Właściwa nazwa organizacji brzmi „Suomen Lukko“ — a słowo „Lappo“ jest nazwą małej wioski w prowincji Osterbotten (na północnym zachodzie Finlandji), z której cały ruch się wywodzi. Z prowincji Osterbotten ruch „lappowców“, którego przywódcami są chłopci Kosola i Hertua, rozszerzył się na sąsiednie prowincje Kleaborg i Vasa — i w krótkim czasie objął cały kraj.

„Lappo“ jest rodzajem rodzimego faszystwu fińskiego. Podobnie jak w roku 1918 odruch zdrowych żywiołów społeczeństwa fińskiego stłumił szerzącą się rewoltę bolszewicką, tak teraz „lappowcy“ wytknęli sobie za cel zupełne wytępienie komunizmu, stanowiącego ustawiczne niebezpieczeństwo dla niepodległości młodej republiki fińskiej. Od faszystwu ruch „lappowców“ różni się ma tem, że nie dążą oni do wprowadzenia w Finlandji dyktatury, lecz przeciwnie, pragną zabezpieczyć

Odpowiedź Włoch na memorjal Brianda

Rząd włoski uważa zasadę rozbrojenia za podstawę federacji europejskiej — Głosy prasy paryskiej

Rzym, 8. 7. (PAT) Odpowiedź włoska na memorandum Brianda w sprawie federacji europejskiej, przedłożona została w sobotę francuskiemu charge d'affaires w Rzymie, w celu przekazania rządowi francuskiemu. Odpowiedź zawiera szereg uwag w sprawie podstaw, na jakich rząd francuski oparł swój projekt. W pierwszej części rząd faszystowski przyjmuje do wiadomości, iż chodzi tu tylko o system współpracy, opartej na idei unji, nie zaś na idei zjednoczenia, iż należy uszanować całkowitą suwerenność i niepodległość polityczną wszystkich państw. Tej zasadzie rząd faszystowski pragnie dać interpretację dość obszerną, pragnąc, aby została wyzyskana w kierunku zapewnienia praw małych państw, oraz zmazania jakiegokolwiek istniejącej jeszcze linii demarkacyjnej między narodami pokonanymi i zwyciężkami.

Rząd faszystowski proponuje następnie, aby do wzięcia udziału w procedurze utworzenia unji zaproszone zostały także Rosja i Turcja, ponieważ niezaprośzenie tych państw byłoby sprzeczne z celami solidarności europejskiej. Niezaproszenie Rosji i Turcji — przesądziłoby przystąpienie tych dwóch krajów do unji, która winna objąć wszystkie największe państwa Europy, gdyż w przeciwnym razie stworzy nie wielki kompleks państw, lecz podział Europy na wrogie ugrupowania.

W drugiej części odpowiedzi rząd faszystowski rozpatruje stosunek między Unją federalną a Ligą Narodów, wyrażając opinię, iż we wszystkich wypadkach winno się czuwać nad niedopuszczeniem do osłabienia idei solidarności między narodami, na której oparta jest instytucja Ligi Narodów. Na niebezpieczeństwo to wskazuje szczególnie fakt, że powstanie jednego ugrupowania kontynentalnego mogłoby zdecydować o powstaniu innych ugrupowań, narażając w ten sposób na szwank jedność organiczną Ligi Narodów. Rząd faszystowski sprzeciwia się projektowi utworzenia w unji federalnej Europy organizmu Ligi Narodów z jej plenarnem

zgrupowaniem, oraz Radą, złożoną z kilku państw. Wszystkie państwa największe i najmniejsze winny przyjmować identyczny udział w funkcjonowaniu Unji i winny im przystąpiwać stałe miejsca w radzie Unji.

Zdaniem rządu faszystowskiego Unja europejska, aby mogła być objęta w ramach Ligi Narodów, winna posiadać te same przesłanki polityczne, co pakt Ligi, to znaczy ograniczenie zbrojeń, gwarancje przeciwko najeźdźcy, oraz pokojowe załatwienie sporów międzynarodowych. Bezpieczeństwo bez zbrojenia nie jest oparte na trwałych podstawach. W chwili obecnej system bezpieczeństwa opiera się na potrójnym systemie gwarancji, a mianowicie na pakcie Ligi Narodów, na pakcie w sprawie wyrzeczenia się wojny jako środka likwidowania sporów międzynarodowych i wreszcie na traktacie locarneńskim. Aby osiągnąć postępy, nie jest koniecznym wzmocnienie tego systemu gwarancji, lecz jest niezbędnym przeprowadzenie rozbrojenia.

Odpowiedź włoska kończy się słowami: „rozbrojenie, ta podstawowa zasada, która w memorandum rządu francuskiego nie została wyraźnie sformułowana, stanowi — zdaniem rządu faszystowskiego — podstawowy punkt wyjścia dla dzieła łączności moralnej między narodami, dla postępu ogólnego zagadnienia bezpieczeństwa, dla dania praktycznej treści oraz elementarnej racji bytu projektowi europejskiej unji federalnej“.

Paryż, 8. 7. (Tel. wł.). Cała prasa tutejsza wyraża się krytycznie o odpowiedzi włoskiej na memorandum Brianda. Pisma prawniczo-narodowe stwierdzają, że Mussolini ujął sprawę federacji zrzeczenia od Brianda, zarzucając odpowiedzi włoskiej wyraźną tendencję zjednania sobie Niemców, Węgrów i Bułgarów, co uwidacznia się również w formule zrównania państw zwyciężkich z państwami zwyciężonymi. Pisma narodowe dowodzą, że podkreślenie przez rząd włoski zasady rozbrojenia dotyczy przede wszystkim chęci zrównania floty francuskiej z flotą włoską.

Polsko-niemiecka umowa żytnia

Warszawa, 8. 7. (PAT) Między Polską a Niemcami odnowiony został układ o wspólnym eksporcie żyta na rynki północne. W wyniku 2-dniowych obrad delegacji polskiej i niemieckiej w Berlinie postulaty polskie zostały uwzględnione w zakresie powiększenia kwoty ogólnej polskiego kontyngentu eksportowego, jak również przepisów,

dotyczących obniżenia cen oraz przepisów, regulujących stałość wywozu obu krajów. Ostateczne podpisanie umowy, której szczegóły zostały już całkowicie opracowane, nastąpi w Warszawie, dokąd jadą delegaci Niemiec w środę lub czwartek.

demokratyczny ustrój prawny, zagrożony przez agitację komunistyczną. Tak przynajmniej oświadczają przywódcy „Lappo“ — naogół jednak panuje przekonanie, że organizacja ta, poczuwszy się na siłach, będzie dążyła do niepodzielnego ujęcia władzy w swe ręce.

Interesującym momentem jest religijno-mistyczny charakter całego ruchu, którego przywódcami są w znacznej części pastory protestanccy. Równie ciekawy jest fakt, że w ruchu „lappowców“ bierze też żywy udział ludność szwedzka, zamieszkała w Finlandji. Do

niedawna było to jeszcze niemożliwe, biorąc pod uwagę zastarzałe antagonizmy fińsko-szwedzkie. Symbolem pojednania się Finnów i Szwedów w obliczu wspólnego niebezpieczeństwa był także udział specjalnych delegacji ze Szwecji w manifestacjach helsingforskich.

Ogólnie rzecz biorąc — ruch „Lappo“ jest jednym z przejawów reakcji społeczeństw europejskich przeciw destruktynemu działaniu żywiołów socjalistycznych i komunistycznych.

Masonerja a komunizm

(KAP). Aż do czasów po wojnie światowej masonerja francuska była zorientowana dość „mieszczańsko“ — pisze H. Reverdy w „La Croix“. Robotnicy i chłopci nie mieli dostępu do łóż. Charakterystycznym dla tego „mieszczańskiego“ kursu jest hold, jaki Paryski Wielki Wschód złożył 16 października 1830 r. w oficjalnej formie najbardziej mieszczańskiemu z posród wszystkich królów francuskich, Ludwikowi Filipowi. W okresie Trzeciej republiki loże wprawdzie żądały od swych członków, by opowiadali się przy programie skrajnie laicystycznym (rozdział Kościoła i państwa, zniesienie poselstwa przy Watykanie, niedopuszczenie absolwentów szkół katolickich do wyższych stanowisk w armji i administracji państwowej i t. d.), ale strzegły się bojaźliwie przed wszelką sympatją dla socjalizmu i wogóle dla reform społecznych. Jednakże już w roku 1894 ruch „kolektywistyczny“ wydał się Wielkiemu Wschodowi tak ważnym, że zalecił on „braciom“ studjum nad teorią „kolektywistyczną“.

Całkowite przechylenie się ku radykalizmowi lewicowemu nastąpiło dopiero po wojnie światowej. Wr. 1922 konwent Paryskiego Wielkiego Wschodu rzucił hasło: „Obowiązani jesteśmy orjentować się w kierunku tych form, które propaguje klasa robotnicza!“ Nacjonalizacja (tylko inny wyraz pojęcia „socjalizacja“) przemysłu stała się odtąd postulatem programu wolnomularskiego. Wszelkie bogactwa narodowe winny być wywłaszczone w interesie „kolektywizacji“ — głosił Wielki Wschód w r. 1923. Należy zdecydowanie zwalczać projekty zwrotu przedsiębiorstw państwowych (państwowych przedsiębiorstwach monopolowych) gospodarce prywatnej, natomiast trzeba popierać w miarę sił propagandę na rzecz stopniowej „nacjonalizacji“ przedsiębiorstw prywatnych (ubezpieczeń społecznych, górnictwa, kolei, mieszkań (!), młynarstwa, piekarń (!), przemysłu metalowego i tekstylnego). Według poglądów Wielkiego Wschodu, wielkie przedsiębiorstwa prywatne mogą być zamienione na „instytucje narodowe“ bez odszkodowania.

Masonerja francuska skłania się również ku wzorom sowiecko-rosyjskim w sprawie usunięcia prawa dziedziczenia i w kwestji organizacji pracy przymusowej. Słowem, loże francuskie są dziś prekursorami i sprzymierzeńcami nie tylko bolszewizmu kulturalnego, ale i ekonomicznego.

O kontrakty robotników polskich

Paryż, 8. 7. (PAT) Rozpoczęła się w tych dniach w Paryżu sesja mieszanego Trybunału rozjemczego polsko-niemieckiego. Na wokandzie figuruje sprawa kontraktów robotników polskich z pracodawcami niemieckimi, oparta na art. 304 lit. b traktatu wersalskiego.

Przyjęcie dla prezydenta Francji

Paryż, 8. 7. (PAT) Ambasador Chłapowski wydał na cześć prezydenta Republiki Francuskiej doroczny obiad, po którym nastąpiło przyjęcie dla świata dyplomatycznego i politycznego. Z górą 700 osób zapelniono salony ambasady. Wśród obecnych byli m. i. prez. Doumergue, wielu ministrów, przedstawiciele świata politycznego itd. —

Rosnąca buta hitlerowców

Skandal na uniwersytecie w Jenie — Rektor a minister oświaty — Radykalne skrzydło narodowych socjalistów

Minister spraw wewnętrznych Turynji, hitlerowiec Frick, który zarazem pełni w tym kraju funkcję ministra oświaty, sprawia w dalszym ciągu niemało kłopotu rządowi Rzeszy. Świeżo wielkiego hałasu narobiło pismo rektora uniwersytetu w Jenie do p. Fricka, w którym rektor oskarża ministra o... podburzanie studentów przeciw władzom uniwersyteckim.

Zródło całej sprawy znajduje się w niedawnym zatargu o udzielenie katedry na uniwersytecie jeńskim profes. Güntherowi, znanemu propagatorowi wyższości rasy „nordycznej” nad innymi rasami. Senat uniwersytetu w Jenie sprzeciwił się tej nominacji — natomiast p. Frick, jako minister oświaty, nominację podpisał. Wywołało to wielki entuzjazm wśród studentów uniwersytetu, których ogromna większość sympatyzuje z ruchem hitlerowskim. Miejskowa „Studentenschaft” wystosowała do ministra Fricka specjalne pismo z podziękowaniem za nominację, w którym m. i. była mowa o „małym rektorze” uniwersytetu w Jenie i o „wielkim uczonym” Güntherze. Pan Frick nie tylko nie skarcił studentów za ataki na rektora — ale wystosował do nich gorące podziękowanie, w którym wyraził się ironicznie o profesorach uniwersytetu. Ten właśnie fakt stał się przyczyną wspomnianego już pisma rektora uniwersytetu do min. Fricka, które jest chyba „sui generis” unikatem w swej dziedzinie.

Tymczasem — jak stwierdza prasa lewicowa — na uniwersytecie w Jenie szaleje dalej „terror” hitlerowców. Studenci narodowo - socjalistycznie postępują pod komendą młodzieńców, pochodzących z rodzin baronów nadbałtyckich, a cieszących się specjalnymi względami min. Fricka. Świeżo hitlerowcy — jak donosi „Berliner Tageblatt” — urządzili wielką awanturę na uroczystości rozdawania nagród na uniwersytecie, wnosząc obelżywe okrzyki pod adresem rektora i niektórych profesorów. Ostatnio zaś zwolennicy Hitlera — mimo zakazu — zaczęli się pojawiać na uniwersytecie w mundurach narodowo-socjalistycznych. Kiedy rek-

tor zabronił umieszczania ogłoszeń narodowo - socjalistycznych na uniwersytecie, hitlerowcy ustawili przed gmachem uniwersytetu dwóch ludzi w uniformach, którzy przez cały dzień trzymali przed sobą czarną tablicę z wypisanymi na niej atakami na rektora.

Prasa demokratyczna i lewicowa jest oczywiście oburzona temi zajściami i wzywa nawet policję, by ta uśmierzyła „rewoltę studencką”. Na tego rodzaju interwencję zupełnie się jednak nie zanoszą, gdyż policja w Turynji zależna jest właśnie od p. Fricka.

Wpływy hitlerowców wzrastają zresztą w całej Rzeszy. Wiadomo np., jaki sukces odnieśli narodowi socjaliści w ostatnich wyborach w Saksonji. Coprawda nadzieje ich na wejście — wzorem Turynji — do rządu saskiego spełzną, jak się zdaje, na niczym, gdyż demokraci i Niem. Partja Ludowa (która w Turynji popiera p. Fricka), odmówili wejścia do koalicji rządowej wespół z hitlerowcami. Odmowa ta jednak napewno hitlerowcom nie zaszkodzi w opinii publicznej — podobnie jak nie zaszkodził im niedawny zakaz rządów pruskiego i badeńskiego noszenia uniformów narodowo - socjalistycznych i ostatnie rozporządzenie rządu pruskiego, nakazujące urzędnikom należania do partyj narodowo - socjalistycznej i komunistycznej oraz popierania tych stronnictw pod groźbą dyscyplinarki.

Zaznaczyć należy, że w łonie hitlerowców wyodrębniło się w ostatnich czasach jeszcze radykalniejsze skrzydło, którego przywódcą jest niejaki Otto Strasser oraz znany z „puczu” kistrzyńskiego major w stanie spoczynku, Buchdrucker. Założyli oni świeżo własne stronnictwo „Rewolucyjnych Narodowych Socjalistów”, które wydało odezwę, skierowaną przeciw Hitlerowi, jako zbyt jeszcze „umiarkowanemu” w swych metodach. Zdaje się jednak, że większość zwolenników partyj pozostała wierna Hitlerowi i jego głównemu pomocnikowi, Goebbelowi.

Czy Niemcy są pacyfistami?

Znakomity znawca stosunków niemieckich pułkownik Reboul ogłasza w „Tempse” artykuł na temat nastrojów w Niemczech. Autor stwierdza przede wszystkim, że czynniki pacyfistyczne stanowią drobną mniejszość w narodzie niemieckim i niema żadnych widoków, aby ilość ich wzrosła w najbliższej przyszłości. Młodzież i kobiety niemieckie są bezwzględnie pangermanistyczne i gotowe na wszystko, aby osiągnąć swój cel.

Mimo to autor zauważa, że od r. 1927 nienawiść, jaką żywiono w Niemczech względem Francji, nieco osłabła, a raczej przerodziła się w żal z powodu nakładania przez Francję na Niemcy zobowiązań gospodarczych, uniemożliwienia im odbudowy siły zbrojnej i popierania przez nią Polski, której istnienie i żywotność w najwyższym stopniu, jak stwierdza pułkownik Reboul, irytuje Niemców. Obecnie na podstawie dokumentów Niemcy zaczynają wierzyć, że istotnie zostali pobici na placu boju, a nie zwyciężeni jedynie blokadą żywnościową. Pewna zmiana nastrojów w Niemczech wyraża się w tem, że zaczynają uważać Francję za potęgę, z którą należy się liczyć. Chcą więc dokładnie poznać siły francuskie, które uniemożliwiają im osiągnięcie celów pangermanistycznych.

Pamięć o strasznych latach wojennych zaczyna się wśród Niemców zacieśniać. Gdy jest mowa o nowej wojnie, Niemcy nie zrywają się tak jak Francuzi i nie mówią, że uczynią wszystko, aby do zatargu nie dopuścić. Uważają oni wojnę niemal za konieczność, na którą będą musieli się zgodzić.

Pułkownik Reboul zarzuca Francuzom, że sądzą Niemców według siebie i że zbyt polegają na głośnej książce pacyfistycznej „Na Zachodzie nic nowego”. Dla Niemca wojna jest ciężka, ale co to za piękna dla niego rzecz walczyć na polu bitwy przeciwko dziedzicznemu wrogowi. Niemiec jest gotów na wszelkie ofiary nie tylko materialne, ale i krwawe. Dzięki temu ruch nacjonalistyczny rozwija się w Niemczech ogromnie. Naród niemiecki, silnie zdyscyplinowany, stara się obecnie wyka-

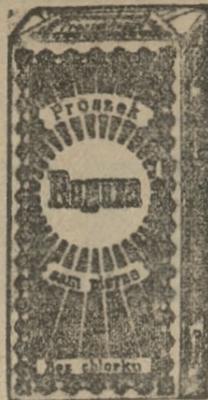
zywać, że jest pacyfistyczny i że wszelkie zmiany w traktatach zamierza przeprowadzać w sposób legalny. Lecz gdy postawia Niemcowi pacyfistycznemu konkretne pytanie np. w sprawie „korytarza pomorskiego”, wszystkie te piękne postanowienia, jak powiada pułkownik Reboul, się zupełnie rozwiewają. Sprawa „korytarza” jest dla Niemców typowym przykładem konieczności nowego zatargu.

„W sprawie korytarza — pisze pułkownik Reboul — słyszeliśmy rozmowę dwóch mieszkańców Pomeranii. Obaj byli w starszym wieku i prawdopodobnie znali wojnę i jej cierpienia, o ile nie dzielili jej niebezpieczeństw. Mimo to wynik ich rozmowy był następujący: „Nie możemy wечно żyć z „korytarzem” i gdyby nawet trzeba było nowej wojny z Polską, bez względu na dalsze jej konsekwencje, nie należałoby się wahać z jej wypowiedzeniem, o ile będziemy mieli poważne szanse zwycięstwa”. Kładziemy nacisk na ten fakt, powiada pułkownik Reboul, gdyż rozmowa toczyła się między ludźmi starszymi. Omawiali oni następnie ze spokojem środki, jakie przedsięwzją w dniu wybuchu wojny, nad czym się widocznie już nieraz zastanawiali. „Bez wątpienia, mówili, będziemy mieli inicjatywę w operacjach wojennych. Najpierw wkroczymy do korytarza, gdyż otaczamy go z obu stron. Lecz nie będziemy mogli się w nim długo zatrzymać, gdyż armia polska, w szybszy sposób zmobilizowana, zmusi nas do chwilowego cofnięcia się. Będziemy musieli wycofać się na tylne pozycje, i trzymać się tam aż do chwili, aż masa ludności zostanie wcielona do wojska i gotowa do wszczęcia ofensywy.” Obaj uważali, że ich ogniska domowe znajdują się w strefie zagarniętej chwilowo przez wojska polskie. Omawiali więc dalej swoje postanowienia w sprawie zabezpieczenia dzieci, wysłania mebli w bezpieczne miejsce itd. Z rozmowy tej zatrzymajmy tylko jedno: Niemcy zgadzają się z myślą o wojnie, przewidują ją już teraz i widzą nawet jej najdalsze konsekwencje. O tem musimy się właśnie przekonać, gdyż te nastroje będą miały

ogromne znaczenie w latach następnych.”

Zdaniem pułkownika Reboula, Niemiec jest mniej nerwowy i uczuciowy od Francuza, dlatego też z łatwością zapomina przeszłość i myśli tylko o przyszłości. „Postawił on sobie pewne konkretne cele do zdobycia, do których dąży z zacięłością swego charakteru i z namietnością, jaką przykłada do wszystkiego, co dotyczy rozwoju germanizmu. Otóż niektóre z tych celów, z których najważniejszy i najotwarciej wymawiany jest zagarnięcie „korytarza”, nie mogą być osiągnięte bez wojny. Wszystkie postanowienia prawne i jurysdyczne na ziemi będą bezsilne wobec tej woli. Niemcy przygotowują się do nowej walki, którą uważają za nieunikloną, gdyż są zdecydowani do wywołania jej w chwili najbardziej dla nich dogodnej.

Z myślą tą osuwają Niemcy młodzież, narzucają jej kult łożny, energji i zaciętości w wysiłku. Przekonują ją o jej wyższości nad innymi narodami. Narzucają jej tezę, że Niemcy winni panować najpierw w Europie, a potem w świecie. Wskazują jej na piękno cnót wojennych i istotne zadowolenie z wypełnionego obowiązku. Skierowują ją do ćwiczeń, które jutro uczynią ją zdolną do noszenia broni. Wychowują ją do surowo, by była zdolna do znoszenia trudów wojennych i by była dobrze wyćwiczona. Nakazują jej zupełnie oddanie ojczyźnie w każdej postaci, moralnej jak i materialnej. Podczas gdy we Francji mnożą się „Ligi Dobroci”, których cel jest sam w sobie wspaniały, gdyż ma podnosić duszę dzieci i zachować wśród nich jak najdłuższą świeżość uczuć dziecięcych, Niemcy wcielają swoich najmłodszych do to-

Gdy się gospościa do prania zabiera,
Niech wie, co sobie naród opowiada:
Kto dzisiaj pierze bez PROSZKU
REGERA,

Ten bezwzględnie sam siebie okrada.
Pw 3358/59 R 1674/45

warzystw przysposobienia wojskowego i uczą ich, że ich pierwszym obowiązkiem jest przyczynić się wszelkimi środkami do powiększenia ojczyzny. Ta koncepcja wychowawcza stosowana jest przez cały okres młodzieńcy. Nie dziwnego więc, że w tych warunkach nastroje w Niemczech są inne niż we Francji. Francja chce pokoju i zbliżenia ludów, Niemcy chcą osiągnąć konkretne cele swojej rasy. Trudno jest nam się z nimi porozumieć?

Tyle pułkownik Reboul. Z uwag jego widać, że Niemcy konkretnie myślą o wojnie o polskie Pomorze, a czy u nas myśli się o ufortyfikowaniu tych ziem?

Nowy polski statek handlowy „Robur IV”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Gdynia, 7 lipca.

W porcie gdynskim, przy falochronie, odbyła się dzisiaj uroczystość niestety jeszcze bardzo rzadka w naszej Gdyni. Miejscowy proboszcz ks. Turzyński pobłogosławił nowy polski statek „Robur IV”, ostatnią zdobycz naszej floty handlowej. W poświęceniu uczestniczyli przedstawiciele miejscowych władz administracyjnych i portowych, oraz kierownicy przedsiębiorstw „Polsko - Skandynawskiego Tow. Transportowego” właściciela nowego statku.

Jak oświadczył w przemówieniu dyr. Korzon, statek „Robur IV”, zbudowany w Szwecji na stoczni „Lindholmen-Motala”, jest ostatnim wyrazem techniki okrętowej. Tonn D. W. posiada 3 030, zaś tonn rej. brutto 1982. Maszyna parowa o sile maksymalnej 1 200 k. m., projektowana przez polskiego inżyniera p. Jezierskiego, daje statkowi szybkość prawie 12 węzłów na godzinę, chociaż kontrakt przewidywał tylko 10 i pół węzłów. Podobnie próbna jazda wykazała, że zużycie węgla wbrew kontraktowi, jest o 22 proc. mniejsze. Według badań archiwalnych „Robur IV” jest pierwszym statkiem polskim, jaki kiedykolwiek zbudowano w Szwecji na nasz rachunek. „Robur IV” oprócz świetnych maszyn, automatycznego steru, urządzeń radiotechnicznych i doskonałego wyposażenia w różne instrumenty nautyczne, posiada bardzo dobrze przemyślane urządzenia załadunkowe i nadzwyczaj wygodne pomieszczenia tak dla oficerów, jak i załogi. Cały statek wygląda jak zdjęty z igły; wszystko jest świeże i nowe. Zaproszeni goście przekonali się mogli naocznie o prawdziwości powyższego. Kabiny oficerskie urządzone są prosto, ale nadzwyczaj gustownie. Na każdym przedmiocie znać wypróbowany smak szwedzki, wszystko jedno czy są to mahoniowe fotele i stoliki, czy firanki do iluminatorów lub serwety na stoły. Załoga statku, licząca 25 ludzi, pomieszczona jest wprost luksusowo. Marynarze i palacze mają oddzielne kajuty, messy i łazienki. W każdej kajucie są tylko dwa łóżka. Kajuta 3-go oficera wygląda jak salonik w eleganckim hotelu. Szerokie łóżko, kanapka, dywanik itd.

Budowy „Robura IV” na stoczni w Götheborgu doglądał kapitan Szworc, który przyprowadził statek do Gdyni. Budowy kotłów i maszyn dozorował 1-szy mechanik, Zaborowski, wychowanek Szkoły Morskiej w Tczewie. „Robur IV” wyruszy w tych dniach z pierwszym ładunkiem, węglem, do Niemiec. Traktat handlowy z Niemcami jeszcze nie jest ratyfikowany, ale węgiel polski znajduje zbyt

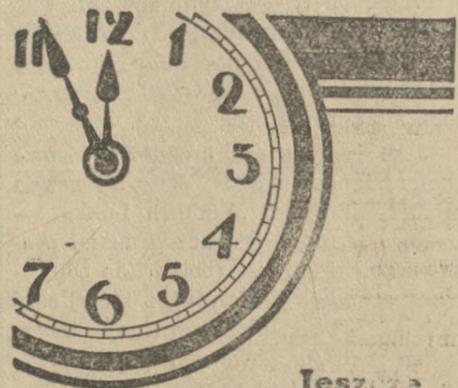
w portach niemieckich, ponieważ żądają go, jako bunkru, statki zagraniczne. Trzeba bowiem wiedzieć, że węgiel polski zdobył sobie już na Bałtyku bardzo dobrą reputację i w stacjach bunkrowych wypiera węgiel angielski.

Przez uruchomienie „Robura IV” polska flota handlowa uległa powiększeniu. Niestety posiadamy jeszcze nadzwyczaj mało, nawet mniej, aniżeli Łotysze i Estończycy. Tonaż naszej floty handlowej, licząc jeszcze „Robura V”, który w tym miesiącu ma być opuszczony na wodę, wynosi 44 734 tonn rejestr., brutto. Po podniesieniu bandery polskiej na statkach „Polonia”, „Pułaski” i „Kościuszko”, co nastąpić ma najpóźniej w przyszłym miesiącu, tonaż powiększy się o dalsze 20 tys. tonn.

Dla przykładu niech służą tonaże flot handlowych innych państw (1927): Anglja 19,3 milj., Francja 3,4 milj., Niemcy 3,3 milj. tonn rejestr. brutto.

F. o. b.

KUPOJMY CEGIELKI NA BURSE
RZEMIEŚLNICZĄ (P. K. O. 212 664)

Jeszcze

niezapóźnie

uwolnić się od atretyzmu, sklerozy i niestrawności przy pomocy soli owocowych, zawartych w Karposalu.

Do nabycia w aptekach i składach aptecznych. Cena Zł. 4.00.

KARPOSAL
Karpińskiego

Apetyt Niemców rośnie...

Po Nadrenji — Eupen-Malmedy

Berlin, 8. 7. (PAT) W Akwizgranie odbyła się wielka manifestacja organizacyjnej demokratycznej z powodu opróżnienia Nadrenji. Na zgromadzeniu publicznym przewodniczący partii demokratycznej poseł Koch wygłosił przemówienie, w którym oświadczył m. in., że po opuszczeniu Nadrenji przez wojska okupacyjne przystąpić należy do zajęcia się losem Eupen-Malmedy, odstąpionych Belgii na pod-

stawie Traktatu Wersalskiego. Plebiscyt, urządzony swego czasu na tych obszarach, według mówcy, musi być na nowo przeprowadzony.

Inny demokratą wskazywał na związek, jaki zachodzi między polityką niemiecką na wschodzie i na zachodzie, podkreślając, że przyszłość niemieckich granic wschodnich w istocie rzeczy zależy będzie od utrzymania z Francją polityki porozumienia.

Nacjonaliści gdańscy

pragną powrotu na „Iono Niemiec“

Gdańsk, 8. 7. (PAT). Odbył się tu z inicjatywy „Związku Nadreńczyków“ obchód z okazji ewakuacji Nadrenji. W obchodzie wzięły udział wszystkie organizacje militarne, związki b. wojskowych, korporacje studenckie itd. Reprezentowany też był senat Gdańska, rektorat politechniki gdańskiej, oraz niemiecki konsulat generalny w Gdańsku. Głównym mówcą był b. narodowy liberalny senator dr. Unger, który przemówienie swoje, sławiące dawne cesarskie Niemcy, zakończył następującymi słowami:

„Wyswobodzenie Nadrenji dodaje odwagi tym, którzy jeszcze uginają się pod ciężarem traktatu wersalskiego. Do tych należą na zachodzie prowincje Eupen-Malmedy i Zagłębie Saary, które to kraje z tęsknotą oczekują dnia swego wyzwolenia, z pod obcego jarzma. Ale także i wschodnie Niemcy czerpią nadzieję z wyswobodzenia Nadrenji. Wschodnie Niemcy umocnione zostały w swej woli wytrwania i zachęcone do wysunięcia wbrew wszelkim podszeptom, żądania powrotu na Iono Niemiec“.

W końcu dr. Unger wyraził życzenie, aby w najbliższym czasie zarówno zachód, jak i wschód niemiecki uwolnione zostały od obcych wpływów.

Obchód zakończył się wysłaniem telegramu hołdowniczego do Hindenburga, którego zebrani zapewniali o jedności z narodem niemieckim.

Gabinet Rzeszy

radzi nad memorjałem Brianda

Berlin, 8. 7. (PAT) Gabinet Rzeszy zajmował się na wczorajszym posiedzeniu sprawą odpowiedzi niemieckiej na memorjał Brianda. Obrady w tej sprawie będą w najbliższych dniach prowadzone w dalszym ciągu.

W tym celu Gabinet Rzeszy zajmował się na wczorajszym posiedzeniu sprawą odpowiedzi niemieckiej na memorjał Brianda. Obrady w tej sprawie będą w najbliższych dniach prowadzone w dalszym ciągu.

Kłeska pożarów

Szczęśliwe ocalenie trzech osób

Wilno, 8. 7. (PAT) W domu, należącym do ks. biskupa Michalkiewicza, w pracowni cynkograficznej Rakowskiego, wybuchł groźny pożar. — Plomienie zniszczyły cenne aparaty i urządzenia. Straty ogółem wynoszą około 30.000 zł. W chwili, gdy ogień zaczął się wydostawać na klatkę schodową, z mieszkania położonego nad pracownią rozległo się wołanie o pomoc. Jeden z strażaków po drabine dostał się oknem I. p. do mieszkania, skąd wyniósł 1-miesięczne dziecko urzędnika kolejowego, poczem uratował niankę i teściową tego urzędnika.

Brześć, n/B., 8. 7. (PAT) We wsi Ponikle pow. brzeskiego spłonęło 14 domów mieszkalnych i 14 budynków gospodarczych. Straty wynoszą 50000 zł. Przyczyną pożaru była wadliwa konstrukcja komina.

Trembowla, 8. 7. (PAT) Na folwarku Zastawy, należącym do p. Za-

wadzkiego, pożar zniszczył 4 sterty żyta wartości 18.000 zł.

Lublin, 8. 7. (PAT) Na terenie gminy Wilga pow. garwolińskiego w lasach, należących do dóbr Huta Garwolińska, Stefana Hordliczki, wybuchł pożar, który zniszczył około 50 ha lasu.

Posterunek policji w Korytnicy pow. węgrowskiego zatrzymał podejrzanego o systematyczne podpałanie lasów, należących do wsi Korytnica i Zalesie — Jana Kożę.

Częstochowa, 8. 7. (PAT). Dn. 7 lipca wybuchł pożar we wsi Sygondka, gminy Przyrów. Spaliło się 26 domów mieszkalnych i kilkadziesiąt sztuk inwentarza żywego na szkód kilku gospodarzy. Ogólne straty wynoszą około 300 tysięcy złotych. Pożar powstał wskutek wadliwego urządzenia komina.

Echo kongresu eucharystycznego

Citta del Vaticano, 8. 7. (PAT) Osservatore Romano zamieścił dokładne sprawozdanie z kongresu eucharystycznego w Poznaniu i dał fotografię z przyjazdu nuncjusza Maggiego.

Komunikat zarządu Międzyn. Wystawy K. i T.

W związku z krytyką śniadania wystawowego, wydanego przez Wystawę na cześć międzynarodowego kongresu organizacyjnej komunikacyjnych, donosi nam zarząd Wystawy, co następuje:

„Początkowe zamieszanie, panujące na sali, zostało wywołane przez przybycie na bankiet przeszło 100 zagranicznych gości, nie zaanonsowanych, którzy zajęli miejsca, rezerwowane dla innych. Poza tem przybyło na bankiet kilkadziesiąt osób, które listownie lub telefonicznie zawiadomiły, że nie będą obecne na śniadaniu. Wreszcie 52 osoby przyjęły listownie zaproszenia, lecz na śniadanie nie przybyły. Spowodowało to w ostatniej chwili konieczność zupełnej zmiany rozsadzenia 800 osób i załamania się systemu kartkowego, który w najdrobniejszych szczegółach był opracowany“.

„Protokół uwzględnił dwa pierwsze stoly, a mianowicie w sali większej stół ministerjalny i w mniejszej sali stół: „a“, t. j. najbliższy stół do wejścia. Rozsądzenie nie było pozostawione władzom Wystawy. Od chwili przybycia prezydium stołu ministerjalnego śniadanie razem z pięciu przemówieniami trwało godzinę i 45 minut.“

„Tych wszystkich, którzy z racji podanych powyżej zostali nieodpowiednio uhonorowani, zarząd Wystawy imieniem wydziału przyjęć najuprzejmiej przeprosza“.

Tyle komunikat zarządu Wystawy. Nie chcemy do sprawy tej i wogóle organizacji uroczystości niedzielnych powracać. Wobec uwag naszych jednakowoż w numerze wczorajszym, skierowanych raczej pod adresem czynników miejscowych, uważamy sobie za obowiązek stwierdzić, że za to, co zaszło niezależnie od względów, o których mówi komunikat powyższy, ponoszą odpowiedzialność czynniki zpoza kierownictwa Wystawy, które z urzędu swego powinny się znać na aranżowaniu tego rodzaju uroczystości.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.88 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,25 do 212,55 zł, gotówką 211,85 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,06 do 173,32 zł gotówką 172,72 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urządowe sprawozdanie targowe Komisji notowań cen.

Poznań, 8. 7. 1930.

Spędzono: wołów 79, buhai 145, krów 361, świń 1280, cieląt 498, owiec 174; razem 2537 zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi za: (Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

BYDŁO:

Woly:
Pełnomięsiste wytuczzone nieoprzegane . . . . . 110—118
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 . . . . . 100—106
Mięsiste tuczone starsze . . . . . 000—000
Miernie odżywione . . . . . 000—000

Buhaje:
Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 106—114
Tuczone mięsiste . . . . . 096—104
Nietuczzone, dobrze odżywione starsze . . . . . 086—094
Miernie odżywione . . . . . 000—000

Krowy:
Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 110—116
Tuczone mięsiste . . . . . 096—104
Nietuczzone, dobrze odżywione . . . . . 070—080
Miernie odżywione . . . . . 050—060

Jałowice:
Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 110—118
Tuczone mięsiste . . . . . 100—106
Nietuczzone, dobrze odżywione . . . . . 090—096
Miernie odżywione . . . . . 080—084

Młodzieź:
Dobrze odżywione . . . . . 080—084
Miernie odżywione . . . . . 074—078

Cielęta:
Najprędzniejsze cielęta wytuczzone . . . . . 146—150
Tuczone cielęta . . . . . 132—140
Dobrze odżywione . . . . . 124—130
Miernie odżywione . . . . . 110—120

OWCE:

Wytuczzone, pełnomięsiste jagręta i młodsze skopy . . . . . 130—136
Tuczone starsze skopy i maciorci . . . . . 100—120
Dobrze odżywione . . . . . 000—000
Miernie odżywione . . . . . 000—000

ŚWINIE (TUCZNIKI):
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi . . . . . 186—192
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi . . . . . 178—184
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi . . . . . 170—176
Mięsiste świnie ponad 80 kg . . . . . 160—168
Maciorci i późne kastraty . . . . . 140—150
Świnie bekonowe . . . . . 170—176

Przebieg targu spokojny. Z powodu małego spędu — na cielęta i świnie ożywiony.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 8. 7. 1930.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był również spokojny, jednakże zauważono duży popyt na pap. procent przy niedostatecznym materiale. W dalszym ciągu poszukiwano 5 proc. poż. konwers. po 54,75 proc., również poszukiwano 5% premj. dolarowe po 58.— oraz 4 proc. poż. inwestycyjną po 108.—, ostatnie jednakże bez notowania. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. płacono za 8 proc. listy dolarowe 96%, a pod koniec giełdy nawet 96,50 proc., również płacono za 6 proc. listy żytnie

1 dolara za każdą żywą pluskwę

znalezioną po przeprowadzeniu dezynfekcji preparatem „FUMIGATORE CIMEX“ wypłacimy natychmiast. „FUMIGATORE CIMEX“ jest świecą dezynfekcyjną, tępiącą radykalnie w ciągu 5 godzin wszelkie insekty (pluskwy, wszyskie mole, karaluchy) i mikroby chorobotwórcze. Posiadamy pochwalne orzeczenia rozlicznych instytucji rządowych i komunalnych. Zakłady Chemiczno-Dezynfekcyjne „Salvator“ Katowice, Teatralna 10, Tel. 29-01. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach. H. R. townie: R. Barcikowski, S. A. Poznań. Tw 30

21,50, natomiast handlowano 4 proc. listy zast. konwert. po 42,50 proc. w tranzakcjach.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych doszło do notowania jedynie Bankiem Polskim, który oddawano po 166.—. Poza tem poszukiwano Brow. Grodzkiego po 57.—, Cegielskiego po 52.—, Centr. Rolników po 90.—, R. Maya po 62.— i Unję po 68.—, ofiarowano tylko Herzfeldy po 30.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
Kurs w procentach nominalu
5% Pożyczka konwersyjna 54,75 P.
5% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredytow. 96.—96,50 P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 42,50 +.

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 21,50 P.
5% Pożyczka premj. serja II 58.— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em 166.— O.
Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 8. 7. 1930 r.

Waluty **Gotówka**
Dolary St. Zjed. tr.: 8,88 1/2 sp.: 8,90 1/2 kup.: 8,86 1/2

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,61	124,92	124,30
Londyn	43,38 1/2	43,49	43,28
Nowy Jork	8,905	8,925	8,885
Nowy Jork kabeł	8,917	8,937	8,897
Parż	35,08	35,17	34,99
Praga	26,45	26,51 1/2	26,38 1/2
Szwajcaria	173,16	173,39	172,73
Wiedeń	125,93	126,24	125,62
Włochy	46,72	46,54	46,60
Berlin	212,65		

Tendencja niejednolita.
Papiery wartościowe i obligacje:
5% poż. premj. dol. 60,00 60,50
5% poż. konw. 55,75

Akcje w złotych:
Bank Dyskontowy . . . . . 0,00—116,00
Bank Polski . . . . . 0,00—168,50
W T F Cukru . . . . . 0,00—31,25
Starachowice . . . . . 0,00—16,00
Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 8. 7. 1930.
Tendencja na lipiec słaba, pozatem sp. Zyto march. od stacji załad. 72 kg . . . . . 172,00—177,00

Tendencja: natychmiast. załadowanie poparte, pozatem utrzymana. Jęczmień pastewny i przemysłowy . . . . . 160,00—190,00

Tendencja stała. Owies march. od stacji załad. 157,00—164,00

Tendencja spokojna. Mąka pszenna . . . . . 32,50—40,50

Tendencja spokojna. Mąka żytnia . . . . . 22,50—25,00

Tendencja spokojna. Ospa pszenna . . . . . 09,75—10,25

Ospa żytnia . . . . . 9,25—10,00
Groch Victoria . . . . . 22,00—29,00
Groch dr. jadalny . . . . . 21,00—25,00
Groch pastewny . . . . . 18,00—19,00
Peluszką . . . . . 19,00—20,00
Bób polny . . . . . 17,00—18,50
Wyka . . . . . 19,50—22,00
Lubin niebieski . . . . . 19,00—20,00
Lubin żółty . . . . . 23,00—24,50
Makuch rzepakowy . . . . . 10,60—11,60
Makuch lniany . . . . . 15,80—16,50
Wytłoki suche krajowe . . . . . 8,00—9,00
Śróć Sova . . . . . 13,80—14,80
Sioma żytnia pras. drut. . . . . 0,95—1,10
Sioma pszena pras. drut. . . . . 0,80—1,00
Sioma owsiana pras. drut. . . . . 0,55—0,65
Sioma jęczm. pras. drut. . . . . 0,55—0,65
Sioma żytnia dl. wiąz. . . . . 0,80—0,90
Sioma żytnia pras. sznur. . . . . 0,65—0,75
Sioma p. pras. sznur. . . . . 0,55—0,65
Sieczka . . . . . 1,40—1,50

Tendencja spokojna. Siano zwykłe handl. nowe . . . . . 1,50—1,75

Siano dobre i pokosu nowe . . . . . 2,00—2,35
Lucerna luźna nowa . . . . . 2,50—2,80
Tymoteusz luźny n. zbiory . . . . . 2,50—2,80
Siano koniczynowe — nowe zbiory . . . . . 2,40—2,60

Tendencja stała. Ogólna tendencja niejednolita.

Notowania złotego w Berlinie z dnia 8. 7. 1930 r.

Wyplaty na Warszawę . . . . . 46,85—47,05
Noty wielkie . . . . . 46,85—47,225

Polka ofiarą katastrofy okrętowej

Warszawa, 8. 7. (Tel. wł.). Wśród ofiar katastrofy okrętowej pod Splitem w Jugosławji, znajduje się Polka Nowakowska, która wracała z mężem ze zjazdu Sokolów w Belgradzie. Śmierć Nowakowskiej nastąpiła w oczach męża, który dostał wstrząsu nerwowego. Parowiec „Morosini“, który spowodował tę katastrofę, zderzył się już w roku ubiegłym z dwoma okrętami jugosłowiańskimi. (w)

Białogrod, 8. 7. (PAT). Z Zagrzebia donoszą o przybyciu 15 sokolów polskich, którzy byli pasażerami okrętu „Karageorges“. Sokoli ci nie ponieśli żadnego szwanku na zdrowiu, natomiast są całkowicie pozbawieni bagażu, który zaginął w czasie katastrofy. W kilka godzin później przybyła dalsza grupa pasażerów okrętu „Karageorges“, składająca się z sokolów polskich i czeskosłowackich w liczbie 150 osób. Federacja sokolów jugosłowiańskich nadesłała sumę 50.000 dinarów na rzecz poszkodowanych sokolów polskich, którzy byli na pokładzie okrętu „Karageorges“.

Powrót min. Kwiatkowskiego

Warszawa, 8. 7. (PAT) Dziś rano powrócił z podróży po Belgii p. min. przem. i handlu Kwiatkowski.

Rzadkie objawy

Wśród Litwinów objawy jasnej oceny są tak rzadkie, że z ochotą przychodzi zanotować wystąpienie t. zw. „Starego Warszawianina” na łamach kowieńskiego dziennika ludowców „Lietuvos Zinios”.

Autor należy do pokolenia, które umie trzeźwo patrzeć na rzeczy i ma odwagę wypowiedzieć te opinie. Jego zdaniem, Litwa może utrzymać swoją samodzielność jedynie w razie nawiązania przyjaznych stosunków z Polską. Litwini powinni życzyć Polsce jak najszybszego wzmocnienia się wewnętrznego, a to w celu odparcia wspólnych wrogów obu krajów: Rosji sowieckiej a w szczególności Niemiec, które teraz po ewakuacji Nadrenji podnoszą głowę, wysuwając postulat rewizji granic wschodnich.

Litwini popełniają ten błąd fatalny nie do darowania, sądząc, że Niemcy w swych dążeniach imperjalistycznych oszczędzą Litwę; wprost przeciwnie, Litwa jako państwo słabe, padnie pierwszą ofiarą zaborczości niemieckiej, a to dlatego, że Niemcy nigdy się nie pogodzą z przyłączeniem Kłajpedy do państwa litewskiego.

Na przyszłość Polski „Stary Warszawianin” zapatruje się optymistycznie. Jego zdaniem, „porozumienie z mniejszościami ukraińską i białoruską oraz zadowolenie mniejszości żydowskiej przyczyni się znacznie do konsolidacji państwa polskiego”.

Gdzie on te objawy konsolidacji dojrzał, to już jego rzecz, lub jego inspirowanych. Autor propaguje konieczność zerwania z złą polityką Litwy polityką Woldemarasa zbliżenia się do Niemiec.

„Junkrzy pruscy — pisze — nigdy nie zaprzestali marzyć o zdobyciu Kłajpedy drogą zainscenizowanego powstania. — Chwila tego powstania obecnie się zbliża. Tegoroczny jubileusz W. Ks. Witolda powinien być dla Litwy przypomnieniem, że Litwini wspólnie z Polakami bronili się przeciwko Teutonom. I w przyszłości wypadnie to czynić. Jest to wprost nieuniknione.”

A dalej czytamy osobliwe uwagi:

„Nie w należyłym duchu wychowywana jest młodzież litewska i nie w tym kierunku jest prowadzona polityka litewska. Orientacja Litwy winna być skierowana ku Europie zachodniej, a odporność Litwinów winna być zwrócona przeciwko komunistom i krzyżakom; Litwini powinni walczyć wspólnie z Łotwą, Estonią i Polską.”

Najciekawsze, że autor uważa sprawę wileńską w dobie obecnej za drugorzędą wobec nadchodzących zagadnień. Nawołuje tedy do uregulowania stosunków i pogodzenia się z Polską, albowiem „chmury, nadciągające z zachodu, przynoszą z sobą burzę”.

Oczywiście nie można z jednego głosu wysnuwać wniosków dalszych.

wanie posterunków, stwierdzając, że wyasygnowana na ten cel kwota w wysokości 1000 zł została podjęta, przyczem jednak o zakupie umeblowania dla posterunków nikt nie słyszał. Obecnie dowiadujemy się z wiarygodnego źródła, że kwotę 1000 zł, użyto na zakup różnych pilników, o-selek, desek na strych mieszkania p. komendanta, artykułów piśmiennych i t. p. Poza tem zakupiona została w firmie Neumann w Bydgoszczy kuchnia westfalska również dla użytku p. komendanta.

O ile informacje nasze polegają na prawdzie, a to zdaje się nie ulega wątpliwości, wówczas sprawa zużytkowania tysiąca złotych nie jest w porządku. Wydział powiatowy pieniądze te przeznaczył na ściśle określony cel i p. komendantowi nie wolno jest dysponować niemi tak, jak mu się podoba. Dodatkowo dowiadujemy się, że oprócz pieniędzy z wydziału powiatowego p. komendant otrzymał na umeblowanie posterunków 230 zł od wójtostwa Wągrowiec. Zainteresowani ciekawi są, jak tę kwotę wydatkowano.

W związku z powyższą sprawą wiąże się również kwestja zużycia przez komendę policji wyasygnowanej przez wydział powiatowy kwoty 500 zł na rowery dla posterunkowych. Informujemy nas, że do tej chwili wydatkowane na ten cel 374 zł 20 gr. Pozostało zatem 125 zł 80 gr.

A teraz trzecia sprawa, którą poruszyliśmy na prośbę członków „Rodziny Policyjnej”. Chodzi mianowicie o to, gdzie się podziewają fundusze tej „Rodziny”, zebrane z okazji imprez zorganizowanych w Wągrowcu i Żninie. Istnieje zwyczaj, że fundusze organizacji pozostają w rękach sekretarza lub sekretarki, a przynajmniej tym ostatnim wiadomo, gdzie one są i jaka jest ich wysokość. O funduszach „Rodziny Policyjnej” nie wie nie ani skarbniczka, ani prezeska. Byłoby rzeczą konieczną wyjaśnić, gdzie się te fundusze podziewają.

Nowe pismo młodzieży polskiej w Niemczech

Związek Polaków w Niemczech, naczelną organizacją Polaków, obywateli niemieckich, przystąpiła w roku bieżącym do wydawania pisma młodzieży polskiej p. t. „Młody Polak w Niemczech”.

Pisemko to, którego wyszły już trzy numery, wyróżnia się starannie opracowaną treścią, zawierającą wiele artykułów regionalnych z autochtonnych terenów polskich, liczne ilustracje, osobne kąciki dla kongregacji, harcerstwa, sportu, młodych Polek, śpiewaków, teatrzyków ludowych oraz wielką liczbę fotografii i sprawozdań z życia młodzieży polskiej w Niemczech, które wykazują, iż ruch organizacyjny młodego pokolenia mimo trudnych warunków stale się rozwija.

Każdy numer tego pisemka posiada barwną okładkę, utrzymaną w duchu polskich, a wykonaną przez miejscowych młodych malarzy. W życiu młodzieży polskiej w Niemczech pisemko to spełni niewątpliwie doniosłą rolę, mając za zadanie nie tylko nieść jej jednolite polskie wychowanie narodowe, ale zorganizować i skupić ją około siebie.

Po kongresie „centrolewu”

Warszawa, 8. 7. (Tel. wł.). Wczoraj z polecenia starosty powiatowego

Aby osiągnąć białą gładką cerę

na czy, zdaniem czarującej artystki p. Maud Lotv usuwać zbędne owłosienie. Używanie maszyny do golenia jest niebezpieczne pozostawia ona pozatem ciemne punkciki. Jedynym skutecznym środkiem jest

T w 47

„TAKY”

CRÈME PARISIENNE

niszczy on bowiem cebulki włosów nie pozostawiając żadnych śladów. Zapach „TAKY”: Przyjemny zapach, szybkie działanie, nie zasycha w tubie.

w Krakowie, policja ścigała ze wszystkich wsi podkarpackich uczestników kongresu Centrolewu, przeważnie włościan. Z szeregu miejscowości przyprowadzono ich do Krakowa. W policji powiatowej przy ul. Starowiśnej odbyło się przesłuchanie uczestników kongresu. Zapytano ich, do jakiej partji należą, czy był delegatem na kongres Centrolewu, czy brał udział w obradach w Starym Teatrze, czy głosował za rezolucjami a zwłaszcza za rezolucją dotyczącą Prezydenta itd. Po południu włościan wypuszczono na wolność. Także i w innych powiatach okręgu krakowskiego jak w Bochni i Chrzanowie rozpoczęto przesłuchiwanie delegatów kongresowych. W Skawinie podczas festynów Sokola, aresztowano kilka osób, które były na zjeździe. Odprowadzono ich na policję w celu zebrania protokołów. (w)

ZAPASY CIEPŁA NA ZIMĘ

to węgiel w piwnicy, mocne nalewki w kredensie, konfitury i soki w spiżarni.

Gromadźcie zapasy zawczasu.

Przypominamy sezon smażenia konfitur, soków, kompotów z truskawek, czereśni, poziomek, róż, agrestu, malin, porzeczek, moreli, wisien i t. p.!

Jak Żydzi krzywdzą robotników chrześcijan

Na ten temat Katolicka Agencja Prasowa pisze, co następuje:

Dziwi nas, że prasa polska całkiem, albo zbyt mało interesuje się stosunkiem rzemieślników chrześcijan do żydów i odwrotnie. Nie dalej jak w ubiegłym tygodniu miał miejsce z tego powodu strajk w Wilnie, zainicjowany przez Chrześcijański Związek Zawodowy Szewców, liczący około 1500 osób. Postaramy się przedstawić tło tego strajku po to, by czytelnik zorientował się jak w wysoce niegodny sposób są krzywdzeni robotnicy chrześcijanie przez pracodawców żydów.

W Wilnie od pewnego czasu kursują tak zwane „pieniądze palestyńskie” (termin arcydziełowy — zaraz go wytłumaczymy). Właściciele żydowskich sklepów obuwia od pewnego czasu, tłumacząc się brakiem gotówki, wypłacali robotnikom za ich pracę zwyczajnymi świstkami papieru, na których figurowały w żydowskim języku skreślone hieroglify. Robotnik nawet treści tej kartki nie mógł znać. Otrzymałszy taką kartkę, robotnik, chcąc otrzymać swój zapracowany ciężko grosz, musiał się udać na czarną giełdę i tam już go czekał jakiś krewniak, lub zgola sam wspaniałomyślny pracodawca i kupował od niego kartkę placąc po części tylko 75% sumy wymienionej; krzywda robotnika - chrześcijanina aż nadto widoczna. Robotnicy nieraz się udawali do inspektora pracy tak okręgowego jak obwodowego z prośbą o wejrzenie i naprawienie tych anormalnych stosunków. Skutek był taki, że żydowski związek kupców sekcji obuwia (związek pracodawców) otrzymał pismo, pięknie je schował i w dalszym ciągu puszczał w obieg „palestyński pieniądz”. Nadto demonstracyjnie nawet obniżył placę zarobkową i to wtedy, kiedy ceny obuwia się podniosły. Wreszcie wskutek interwencji inspektora pracy zawarto umowę zbiorową, gdzie miały być chronione dostatecznie interesy robotników. Ale przed upływem miesiąca znowu historia się powtórzyła, znowu kartki, znowu niższy plac zarobkowy, znowu wyższe ceny obuwia. Sytuacja stała się nie do zniesienia dla robotników i wybuchł strajk. Strajk ten trwał dwa dni, poczem pracodawcy zgodzili się wypłacać robotnikom weksłami (!). Ale i to byłoby zbyt małym udogodnieniem, gdyby Chrześcijański Związek Zawodowy nie przyszedł z pomocą swym członkom. Związek ten złożył odpowiednią sumę w Komunalnej Kasie Oszczędności m. Wilna, gdzie teraz po potrąceniu 5% w stosunku czteromiesięcznym tytułem dyskonta są wykupywane weksle pracodawców. Robotnicy 5% strat niestety zawsze mają.

Na zakończenie kilka uwag ogólnych. Od 1928 roku wysokość placę zarobkowej stale się zmniejsza; a ce-

na obuwia wzrasta. Czy i tu jest winien robotnik? Bezrobotny, niefachowiec otrzymuje dziennie, chcąc pracować, za 8 godzin pracy 3 zł 80 gr. — gdy szewc po trzechletnim terminie za też same 8 godzin pracy 3 zł do 3 zł, 50 gr. Doprawdy czas, żeby władze wejrzały w te anormalne stosunki i położyły kres bezprawiom pracodawców-żydów, czas, by lepiej chronili robotnika - chrześcijanina przed „legalnym” wyzyskiem uprzywilejowanej, jak sądzić można, mniejszości narodowej.

Niemczenie ziem polskich

Rząd pruski zatwierdził szereg zmian nazw miejscowości w powiecie sztumskim, najbardziej polskim okręgu Ziemi Malborskiej. Nazwę Chajty zmieniono na Koiten, Szlacheckie Sporo na Sporu, Klecewo na Kleczen.

Komisja kolonizacyjna w Królewcu zakupiła w powiecie sztumskim 1400 morgów celem rozparcelowania tej ziemi między sprowadzonych z głębi Niemiec osadników... Do polskiego powiatu sztumskiego przybędzie więc 20 nowych rodzin niemieckich.

Chcą nas do reszty zagłuszyć

W Liebarku na Warmji odbyło się poświęcenie kamienia węgielnego pod nową wielką stacją radio-nadawczą. Mówcy uzasadniali potrzebę budowy nowej stacji „niebezpieczeństwem propagandy polskiej”, która rzekomo, szczególnie na Pomorzu polskiem, posługuje się radjem. Nowa stacja nadawcza będzie gotowa w jesieni b. r. i ma zagłuszyć zupełnie polskie transmisje radiowe.

Zebrań Stronnictwa Narodowego w Starogardzie

Starogard, 5 lipca.

W piątek 4 bm. odbyło się wieczorem na sali p. Wojcieszaka wielkie zebranie Stronnictwa Narodowego przy udziale 500 osób z wszystkich warstw tutejszego społeczeństwa. Zebraniu przewodniczył prezes organizacji powiatowej i obózny O. W. P. p. dr. J. Bałowski. Referaty na temat politycznego i gospodarczego położenia wygłosili pp. Sołtysiak i red. Kanarowski.

Po jednomyślnym uchwaleniu rezolucji, zakończono zebranie odśpiewaniem „Roty”.

Rzeczy wyjaśnione i niewyjaśnione

„Gazeta Wągrowiecka” donosi, co następuje:

W swoim czasie poruszyliśmy sprawę subwencji wydziału powiatowego dla komendy policji na umeblo-

POLSKIE TRANSATLANTYCKIE TOWARZYSTWO OKRĘTOWE LINJA GDYNIA-AMERYKA

organizuje sześciodniową wycieczkę turystyczną okrętem transatlantycznym „PUŁASKI” (12.000 ton)

z Gdyni do Sztokholmu i Helsingforsu

Odjazd z Gdyni dnia 12 sierpnia, o godzinie 4 po południu. Program wycieczki przewiduje dwudniowy pobyt w Sztokholmie (zwiedzanie wystawy), oraz jeden dzień w Helsingforsie.

Paszporty zagraniczne i wizy zbędne. Ceny biletów łącznie z całkowitem utrzymaniem podczas podróży i w czasie postoju okrętu od 250 złotych.

Bliższych informacji udzielać oraz przyjmują zamówienia na bilety: własne biura Polskiego Transatlantycznego Towarzystwa Okrętowego, biura i agencje Tow. „Orbis” oraz biura Wagons Lits Cook.

Biura LINJI - GDYNIA - AMERYKA w Polsce:

Biuro Główne Pasażerskie, Warszawa, Marszałkowska 116, tel. 108 82.

- Brześć nB. — Dąbrowskiego 117.
- Łuck — Jagiellońska 91a.
- Gdynia — ul. Nadbrzeżna.
- Kraków — Lubicz 3.
- Kowel — Kolejowa 6a.
- Równe — 3-go Maja 87.
- Lwów — Na Błonie 2.
- Rzeszów — Głotgera 1004.
- Lublin — Zamojska 27.
- Tarnopol — Piłsudskiego 19.

Naddunajska federacja gospodarcza a Słowianie

Po niedawnych podróżach kancleza austriackiego Schöberla do Francji i Anglii oraz w związku z informacjami prasy zagranicznej o projektowanych dwóch nowych pożyczkach międzynarodowych dla Austrii i Węgier wylania się na powierzchnię znów zagadnienie ewentualnej federacji gospodarczej w Europie Środkowej. Nie jest to wprawdzie problematyczny nowy. Przeciwnie, na temat ten napisano, wydrukowano i wygłoszono już setki artykułów lub odczytów, lecz do ostatecznego rozwiązania skomplikowanej sprawy tej dotąd nie doszło. Zbyt liczne piętrzą się na wszystkich stronach trudności i za wielu przeciwników ma plan powyższy w Europie, co jest zresztą zupełnie zrozumiałe. To też dość dugo znajdowała się kwestja ta na martwym punkcie, z którego ma niebawem nareszcie ruszyć.

Nowe stadium w rozwoju zagadnienia środkowo-europejskiego sygnalizował niedawno temu były minister francuski i prezes paryskiej konferencji do spraw reparacyjnych Europy wschodniej, Louchet, Wybitny ten polityk udzielił ostatnio w tej sprawie wyczerpujących wywiadów wiedeńskiej „Neue Freie Presse” i budapesteńskiemu dziennikowi „Az Eest”. Z czeskich pism naobszerniej rozpisali się o tej rzeczy praskie „Narodni Listy”, z jugosłowiańskich zaś zagrzebski „Obzor”. W stolicach krajów naddunajskich śledzą z natury rzeczy wywody Loucheta i ich szerokie tło międzynarodowe z największą bacnością. Zdają tam sobie doskonale sprawę z tego, iż po niedawnym uregulowaniu sprawy reparacji wschodnich przyjdzie teraz kolej na ekonomiczną reorganizację Europy środkowej i częściowo też południowej. To też nadzwyczaj mocne wrażenie wywarło zarówno w Wiedniu i Budapeszcie, jak i Białogrodzie i Bukareszcie — pośrednio naturalnie i w Pradze — oświadczenie Loucheta, że zawezwane będą dwa międzynarodowo uznane autorytety do wysłania specjalnych delegatów do Europy środkowej celem zapoznania się z tamtejszymi stosunkami i przygotowania dla Ligi Narodów odpowiedniego wniosku. Zdaniem francuskich fachowców należy przede wszystkim sprawdzić, o ile i w czym są dziś państwa, powstałe na gruzach przedwojennej monarchii naddunajskiej, wzajemnymi konkurentami, jak możnaby ich walkę konkurencyjną usunąć lub przynajmniej złagodzić, na jakiej drodze byłby cel ten najłatwiej do osiągnięcia itp. Dopiero na tej podstawie da się o nowej organizacji gospodarczej odnośnych krajów mówić rzeczowo i konkretnie.

Wszystko to bardzo dobrze rozumieją i odpowiednio oceniają w Czechosłowacji, Austrii, na Węgrzech, w Jugosławii, Rumunii, Bułgarii, wychodząc z założenia, że mocarstwem zachodnim w istocie chodzi zarówno o pozyskanie w Europie nowych rynków zbytu, jak i o dogodnie umieszczenie tam międzynarodowych kapitałów. Gorzej jednak przedstawia się sprawa, o ile chodzi o polityczny charakter tych kapitalistycznych zamierzeń i przyszłej gospodarczej ekspansji. Tych ewentualnych politycznych zabiegów lękają się w nowych państwach środkowo-europejskich najbardziej, uważając, iż za ofensywą gospodarczą mogłaby zaraz kroczyć ofensywa polityczna i że w innej nieco formie wznawia się obecnie dawniejszy powojenny plan federacji państw naddunajskich. Przeciw tej ostatniej bardzo ostro oświadczyła się w pierwszych latach po przewrocie opinja nietylko w Czechosłowacji, lecz także w Jugosławii. Oba te słowiańskie kraje starały się po wojnie jak najdłużej obejść się bez dużych kapitałów zagranicznych, nie chcąc popaść przedwcześnie w niewolę ekonomiczno-polityczną. I dziś zwracają ekonomistom i mężom stanu na zachodzie uwagę, iż Słowianie nie mogą się już wyrzec dobrowolnie nowej aktywnej roli, jaka przypadła im w udziale po wojnie światowej i że tych Słowian znajduje się dziś, poza Rosją, na kontynencie europejskim przeszło 50 milionów dusz. Polacy, Czechosłowacy, Jugosłowianie, Bułgarowie (i wraz z nimi Rumuni) nie mogą zgodzić się na to, by ich samodzielność polityczną miała być paraliżowana przez międzynarodowe wpływy finansowe i ekonomiczne do tego stopnia, żeby powoli utracili znów wszystko z

tego, co po wojnie pod względem polityczno-państwowym uzyskali. W razie dalszego nacisku ze strony kapitału zachodniego stanęłyby narody słowiańskie przed koniecznością wybudowania obok bloku politycznego także pewnej „ententy” gospodarczej. W praktyce, oznaczałoby to rozszerzenie i pogłębienie ścisłej współpracy Słowian (poza Rosją), również na polu ekonomicznym. Słowianie w Europie środkowej nie mogą tak łatwo pogodzić się z planami zaborczeni kapitału zachodniego.

Nastroje wśród narodów zachodnio- i południowo-słowiańskich są dziś tego rodzaju, że z ich stanowiskiem musi się finansjera zachodnia poważnie liczyć i bez ich poprzedniej dobrowolnej zgody nie przystępować do realnego omawiania takich daleko idących zamierzeń, jako to stworzenie federacji naddunajskiej. W Białogrodzie, Pradze i Sofji przypuszczają, iż problemem tym zajmie się także opinja polityczna i ogół gospodarczy polski, bez których wszelkie plany słowiańskie pozostać musiałyby torsem i mogłyby się w praktyce rozwijać jako całość.

V. Dresler.

O rozbudowę naszej floty

Z racji układania przez rząd preliminarza budżetowego na rok 1931-32, poseł Zalewski z Klubu Narodowego zamieszcza w „Kurjerze Warszawskim” następujące uwagi:

„Państwo wdało się w sprawy i zagadnienia, które do niego nie należą, którym poddać nie może, na które go nie stać. Zaniedbało natomiast szeregu spraw ważnych, w których nikt go zastąpić nie zdoła i gdzie, napewno, najsakrajniejsze objawy gorączkowej inicjatywy i aktywności byłyby przez wszystkich przyjęte z uznaniem. Ale, niestety, w dziedzinach tych panuje niepokojąca ospałość.

Niemiecki alfabet, poczynając od pancernika „A” sylabizują równie pojętnie rządy towarzysza Müllera, jak nacjonalisty Brueninga, podczas gdy my z paroletnim opóźnieniem realizujemy trzecią część programu zbrojeń morskich: małe kontrtorpedowce i mikroskopijne łodzie podwodne. Komisja budżetowa sejmu, którą trudno podejrzewać o rozrzutność, już kilkakrotnie powracała do tej sprawy. Pytano, jak się przedstawiają projekty dalszej budowy floty? Wśród nawalu t. zw. spraw pilniejszych i powodzi wydatków, mających zadowolić tych, którzy sądzą, że państwo ma być „wszystkiem dla wszystkich”, zagadnienie obrony wybrzeża odsunięte zostało na plan daleki. Preliminarz budżetowy nie wnosi od lat kilku nic nowego w tej sprawie. Rząd produkuje sztuczne nawozy, wydobywa węgiel, naftę, sól, wyrabia rowery, samochody handluje zbożem — słowem robi różne rzeczy, które do niego nie należą. Kosztuje to masę pieniędzy, których brak, oczywiście, na to, co najważniejsze: na obronę kraju w najbardziej zagrożonym punkcie.

„Chcę zgóry uspokoić pacyfistów: Nie chodzi o pancerniki. Nie możemy jeszcze, niestety, o nich myśleć realnie. Ale drobniejsze jednostki bojowe nie znajdują się na indeksie: przeciwnie, zyskały one moralne poparcie konferencji „rozbrojeniowych”, a są dżąc z zachowania b. rządu socjalistycznego Rzeszy, już krawownik nie jest sprzeczny z zasadami drugiej międzynarodówki.

„Nasz zachodni sąsiad głosi nieznaną dotychczas w historii myśl: pokojowego odebrania nam Pomorza — zatem bez działań wojennych. Uwierzymy... na chwilę. Wylącała to armję, ale nie wylącała floty, która posiada zdolność wywarcia presji o charakterze „pokojowym”. Historia ubiegłego wieku daje niejedną przykład zbrojnej demonstracji na cudzych wodach zgodnie z zasadą swobody mór. Jeżeli nie chcemy, aby Niemcy pewnego dnia, popierając akcję dyplomatyczną, przysłały swoje „A”, „B” i t. d. przed nasze porty — trzeba mieć możność przeszkodzenia temu. Jest to konieczność zasadnicza i niezmiernie pilna.

„Dar Pomorza”, ofiarowany państwu przez naród najmocniej świadczy o nastrojach, które będą żywo odczuwane w całym kraju, niewątpliwie docenione zagranicą — ale czy rząd je zrozumie — o tem przekonamy się z preliminarza budżetu marynarki”.

Sensacyjny proces w Krakowie

Krakowski „Ilustr. Kurjer Codzienny” a przemysł górnośląski

W dniu 4 b. m. rozpoczął się przed sądem krakowskim sensacyjny proces „Ilustrowany Kurjer Codzienny” a raczej jego redaktorów Marjana Dąbrowskiego i Mieczysława Dobiji — przeciw katowickiej „Polonii”. Tło procesu przedstawia się następująco:

W r. 1929-ym „Ilustrowany Kurjer Codzienny” kilkakrotnie atakował posła Korfatego i „Polonię”, zarzucając im, że służą wielkiemu przemysłowi śląskiemu. „Polonia” odparła te napadki, ale gdy to pozostało bez skutku, w dwóch artykułach podała do publicznej wiadomości, że pismo p. Marjana Dąbrowskiego samo się chciało sprzedać wielkiemu przemysłowi śląskiemu (jak wiadomo, w znacznej części niemieckiemu). Ofertą „I. K. C.” jednak wzgardzono i stąd późniejsza nieprzebiegająca w środkach kampanja tego pisma przeciw przemysłowi górnośląskiemu, a zarazem i przeciw „Polonii”.

Według „Polonii” zeznania najważniejszych świadków w pierwszym dniu procesu brzmiły następująco:

Świadek niezaprzyjęzony adw. dr. Zygmunt Hoffmann zeznał, że w sprawie sprzedaży udziałów „I. K. C.” przemysłowi śląskiemu zwracał się do niego „upoważniony” adw. Rothkirsch. Adw. Hoffmann zwrócił się do marsz. Wolnego; uprzednio otrzymał od adw. Rothkirscha pisemne exposé o stosunkach gospodarczych „I. K. C.” i fotografię „Palacu Prasy”. Te dokumenty doręczył później pos. Korfatemu, do którego skierował Rothkirscha marsz. Wolny. Świadek nie wyklucza, że wśród tych dokumentów mógł się znaleźć i bilans „I. K. C.” i podkreśla, że powody transakcji tłumaczył mu Rothkirsch trudnościami finansowymi, w jakich znalazło się wydawnictwo p. M. Dąbrowskiego po kupnie „Palacu Prasy” i maszyn.

Marsz. Wolny stwierdził, że przed majem 1926 roku wystąpił doń adw. Hoffmann o interwencję w ciężkim przemyśle śląskim, by przemysł ten bądź nabył akcje, bądź udzie-

lił „I. K. C.” subwencji. Wzmania za to „I. K. C.” zobowiązywał się popierać interesy przemysłu górnośląskiego. Świadek biorąc ofertę adw. H., poważnie, skierował go do pos. Korfatego.

Świadek pos. Korfanty, zbadawszy dokumenty (uzupełnione przez bilans) i ofertę, sięgającą setek tysięcy dolarów, oświadczył adwokatowi Hoffmannowi, że nie się tu nie da zrobić. W jakiś czas później spotkał się świadek z dyr. „Roburu” Falterem, który wspominał, iż do niego również zwracano się z propozycjami kupna „I. K. C.” — a poza tem wie świadek, że interpelowano i wicedyrektora Zw. Przemysł. Górn. - Hutn., sen. dr. Przybylskiego. Sen. dr. Przybylski pertraktował nawet z przedstawicielami „I. K. C.”, lecz w końcu — wobec wysokości żądanej sumy — pertraktacji tych poniechał. I wkrótce — jak zauważył sen. dr. Przybylski — zaczęła się ostra kampanja „I. K. C.” przeciwko przemysłowi górnośląskiemu, podczas której pełnomocnicy p. M. Dąbrowskiego i M. Dobiji zgłosili się po odpowiedź w przedmiocie subwencji. Na to sen. dr. Przybylski odparł, że nie jest przyzwyczajony do takich metod i pokazał im drzwi. Wystąpienie przedstawicieli „I. K. C.” nazwał sen. Przybylski szantażem.

Sporo nowych szczegółów dodał do zeznań pp. marsz. Wolnego i pos. Korfatego zaprzyjęzony świadek, b. kierownik filji lwowskiej „I. K. C.” Mikołaj Krzysztofowicz. On to — z upoważnienia red. Dobiji — jeździł do sen. Przybylskiego, by załatwić sprawę ogłoszeń dla „I. K. C.” na sumę 150 tys. zł. Sen. Przybylski oświadczył mu, że tego nie załatwi, gdyż po tak długiej przerwie ukazały się w „I. K. C.” napastliwe artykuły.

Sąd postanowił sprawę odroczyć i powołać jako świadków: pp. sen. dr. Przybylskiego, dyr. Faltera, katowickiego redaktora „I. K. C.” Hejnera i raz jeszcze posła Korfatego.

Przed dziesięciu laty

8 lipca.

Front południowy gen. Rydzka - Śmigłego. Wobec wdarcia się 8 dywizji jazdy sowieckiej w Łukę, powstała między naszymi dywizjami 13 i 18 na zachód od Staro - Konstantynowa, rozpoczyna 6 armja gen. Romera odwrót nad rzekę Zbrucz.

2 armja gen. Raszewskiego atakuje Równe, tocząc ciężkie walki z gros operującym tam sił Budiennego.

3 armja gen. Zielińskiego na rzece Horyń.

Front północny generała Szeptyckiego.

4 armja: Po odparciu ataków nieprzyjacielskich statków pancernych na przyczółek mostowy Płyczy, zapanował na odcinku grupy poleskiej spokój. — Nieprzyjacieli poniosł duże straty. Na reszcie odcinka frontu nakazaną ewakuację przeprowadzono w porządku.

1 armja wykonywa nakazany odwrót na linię okopów niemieckich. Jedynie jej lewo-skrzydłowa grupa gen. Zeligowskiego pozostaje ciągle jeszcze bez kontaktu ze swoją armją.

Nieprzyjacielska kawalerja posuwa się z Nowo Świecian ku południowi wzdłuż toru kolejowego.

Zbiórka z dnia 3 maja na Tow. Czytelni Ludowych

Z tegorocznej zbiórki ulicznej w Poznaniu wpłynęło zł. 4.825,10, na listy ofiar zł. 4.344,93, Wszystkim, którzy brali udział w tej pracy, wliczonej tak dobrym rezultatem, a więc Akademikom i Akademickom, Sokolom i Sokolicom, Harcerzom i Harcerzykom, Narodowej Organizacji Kobiet, Młodzieży Kupieckiej i Wychowankom SS Urszulanek bardzo gorące ślęmy podziękowanie. — Komitet Zbiórki: Zofja Zychlińska, Stanisława Ratajska. Rada Główna T. C. L. Adolf hr. Bniński, prezes, Zarząd Główny T. C. L. X. Antoni Ludwiczak.

Z listy B. B. — na listę żydowską

Warszawa, 8. 7. (Tel. wł.). Przy niedzielnych wyborach w okręgu kowelskim, została zgłoszona lista bloku żydowskiego. Na liście tej na pierwszym miejscu figuruje b. poseł Wiślicki z B. B., na drugim poseł Kirschbraun, a na trzecim b. poseł Prilucki. (w)

PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ CZY JESTEŚ W SKLEPIE POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM!

Gdańsk wylegarnią krzyżackich gadów

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Przed licytacją

Ogromny ruch panuje w lombardzie

W lombardzie przy ul. Sierociej zawrzało znowu jak w ulu. Obszerny lokal zaledwie może pomieścić cisnące się tłumy, które przed licytacją jeszcze chciałyby wykupić zastawy, lub je prolongować. Licytacja rozpoczyna się 10. b. m. o 10 rano i ze względu na ogromne przepełnienie lokali, odbędzie się w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8; wchodzą w grę obecnie zastawy do nr. 11.911.

Żadna bodaj instytucja nie cieszy się takim powodzeniem, jak lombard. Urzędnicy nie mogą narzekać na brak pracy, gdyż na długo przed otwarciem wyczekuje na ulicy fala ludności z zastawami w ręku.

Jak nas informuje p. dyrektor Fischbach, zastawy rekrutują się z wszystkich warstw, a fala potrzebujących wzrasta stale. Pierwotnie lombard dysponował sumą 150 tys. zł, dziś nie starczy mu już na wypłacanie pożyczek 800 tys. zł. Jest to najlepszym sprawdzianem, że bieda, coraz szersze zatacza kręgi, coraz więcej ludności cisnie się do okienek lombardu i drzącymi rękoma oddaje z konieczności swe nieraz cenne pamiątkowe przedmioty. Najwięcej zastawia się odzież, bielizna, butów, futer, palt, sprzętów domowych, narzędzi pracy, zegarków, obrączek, przedmiotów ze srebra i złota, gramofonów, maszyn do pisania, do szycia i t. d.

Na parę dni przed licytacją trudno wprost wcisnąć się do lombardu. Schemat się tłumnie właściciele zastawów, a większość z nich nie posiada pieniędzy, by wykupić swoją własność. Tym, o ile o to proszą, dyrekcja pomaga w ten sposób, że mogą prolongować zastaw, często nawet bez wpłaty. Inni pożyczają od znajomych pieniądze, wykupują przedmiot przy jednym okienku, a zastawiają go natychmiast przy drugim; otrzymaną w ten sposób gotówkę zwracają tym, od których pożyczycy.

Obecnie lombard jest tak zatarasowany różnymi sprzętami, że nie przyjmuje już mebli i większych przedmiotów, które wiele zajmują miejsca. (z)

Samobójstwa starszerek

Jedna się utopiła, a druga — powiesiła

W Bydgoszczy popełniła samobójstwo mieszkając w kłance drzwi swego mieszkania 63-letnia Marja Jęwaszńska zamieszkała przy Dolinie 25. Zwłoki tragicznie zmarłej przewieziono do kostnicy szpitala miejskiego w Bydgoszczy.

W Sadowcu w powiecie ostrowskim utopiła się w stawie 82-letnia Barbara Rudnikowa z Sadowca. Denatka cierpiała od dłuższego czasu na przewlekłą chorobę reumatyczną i już w roku 1927 usiłowała pozbać się w podobny sposób życia. (k)

KALENDARZYK

Wtorek, 8 lipca 1930.

Słońce: wschód 3.39 — zachód 20.16 — długość dnia 16 godzin 37 min.
Księżyc: wschód 19.04 — zachód 0.58 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 15 st. Cels. Pochmurno. Wiatr zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 27 st. Cels., najniższa plus 12 st. Cels.

Przewiednia pogody na środę: Temperatura zmienna, wiatry, częściowe zachmurzenie, chwilami drobne deszcze.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś — 0,57 m.

Kal. rz. kat.: Elżbieta — jutro Zenon.
Kal. słow.: Chwałimir — jutro Strachot i Cyryl.

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelnia dla Kobiet przy ul. Kantaka 8-9 II ptr., otwarta codziennie od godz. 11-13 i od 16-19. Oplata miesięczna 2 zł.

Biblioteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12-13 i od 16-19 w soboty od 12 do 15. Kaucja 2 zł 3.00. Abonament 2 zł 50. Wpis 50 groszy.

Wystawy

Salon Włp. Stow. Artystów-Plastyków p. Wolności 14 a. otwarty w dniu powszednie od godz. 11-17, w dni świąteczne od godz. 12-15.

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18, otwarty w dniu powszednie od godz. 11-17, w dni świąteczne od godz. 12-15.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ulica Małeckiego 9.

Wilda: Apteka „Fortuna”, ulica Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

Pogotowie Lekarskie Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * **Odnaczenie gen. Dzierżanowskiego.** Szef francuskiej misji wojskowej w Polsce, gen. Donain, który bawił w niedzielę w Poznaniu celem wzięcia udziału w otwarciu M. W. K. T., udekorował wodźcą O. K. 7 gen. Dzierżanowskiego krzyżem Legii Honorowej.

— * **Ślub.** Dnia 1 bm. w kościele Św. Wojciecha w Poznaniu odbył się ślub panny Ireny Kandulskiej, córki asesora Prokuratury Generalnej p. Maksymiljana Kandulskiego, z kupcem p. Teodorem Sroczyskim. Obrzędu ślubnego dokonał ks. kanonik Jęsień, w asyście ks. prob. Putza i ks. Lewandowskiego. Chór Koła Śpiewackiego Polskiego w Poznaniu i solistka p. Gąsiorowska przyczynili się do uświetnienia uroczystości.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Tow. Cechowej Czeladzi Kołodziej-skiej.** Półroczne walne zebranie odbędzie się w dniu 10 bm. o godz. 19 w sali Domu Rzemieślniczego. O liczny udział członków prosi Zarząd.

— * **Wolny Cech Obuwniczy w Poznaniu.** Zebranie miesięczne odbędzie się dziś, we wtorek o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym.

KOMUNIKATY RÓZNE

— * **Wolne posady w służbie pocztowo-telegraficznej.** Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Poznaniu przyjmie zaraz 40 kandydatów na urzędników w służbie wykonawczej z uposażeniem według XII lub XI stopnia służbowego. Od kandydatów na urzędników wymaga się ukończenia 18 roku życia, wykształcenia szkolnego z zakresu sześciu ukończonych klas gimnazjalnych, lub ukończonej szkoły wydziałowej, zdolność do działań prawnych, obywatelstwa polskiego, nieskazitelnej przeszłości, uzdolnienia fizycznego i umysłowego do pełnienia obowiązków służbowych i biegłej znajomości języka polskiego w słowie i piśmie. Ponadto winni kandydaci posiadać znajomość języka francuskiego w zakresie wyżej wymienionego wykształcenia. Do wniosku należy dołączyć: własnoręcznie napisany szczegółowy życiorys i w oryginałach: 1) dokument urodzenia, 2) ostatnie świadectwo szkolne, 3) policyjne świadectwo moralności, 4) poświadczenie obywatelstwa polskiego, 5) ewtl. świadectwa z pracy zawodowej, 6) dokument wojskowy oraz — u kandydatów niepełnoletnich — urzędowo zaświadczone zezwolenie ojca lub opiekuna na wstąpienie do służby pocztowo-telegraficznej. Kandydaci z odbytą obowiązkową służbą wojskową mają pierwszeństwo. Kobiet nie przyjmuje się do służby.

— * **Wyjeżdżającym do Gdańska** przypomina się o obowiązku posiadania dowodów, upoważniających do przekraczania tejże granicy. Są to: dowody osobiste, wydawane przez komisariaty P. P. i Miejski Urząd Bezp. i Porz. Publ., zaopatrzone w klauzulę obywatelstwa polskiego (pod fotografią). Obywatelstwo poświadcza Urząd Bezp. i Porz. Publ. (Plac Wolności 12, pokój 17); — legitymacje służbowe urzędników państwowych i osób wojskowych; — paszporty zagraniczne, o ile nie upłynęła ich ważność. Innych dowodów władze gdańskie nie uznają, a osoby, nie zaopatrzone w jeden z wyżej wymienionych, narażają się na wydalenie z obszaru w. m. Gdańska przez władze gdańskie. — We własnym interesie należy wcześniej, przynajmniej trzy dni przed wyjazdem, starać się o poświadczenie obywatelstwa polskiego, ponieważ załatwienie powyższego w tym samym dniu jest niemożliwe.

— * **W sprawie ulg kolejowych.** W roku bieżącym Min. Komunikacji nie przeprowadziło żadnych zmian w taryfie ulgowej dla osób, powracających z uzdrowisk krajowych. Wymiar zniżki — 50 proc. w drodze powrotnej — utrzymany został w wysokości, stosowanej od okresu letniego roku ubiegłego. W celu ujednostajnienia taryfy Ministerstwo zreformowało ją, ustalając jednakową zniżkę dla wszystkich klas i rodzajów pociągów.

— * **Dyrekcja Oddziału P. K. O. w Poznaniu** komunikuje, że dla wygody klientów zwiedzających Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w Po-

znaniu uruchomiona zostanie ekspozycja P. K. O. w gmachu P. K. O. przy ul. Marsz. Focha narożnik ul. Bukowskiej. Ekspozycja będzie czynną: dla wplat czekowych i oszczędnościowych oraz wplat oszczędnościowych od godz. 9-19; dla wypłat czekowych od godz. 9 do 14. — Równocześnie znosi się na czas trwania wystawy popołudniowe urzędowanie w Kasie Oddziału przy ul. Dąbrowskiego 6.

— * **Zw. Oficerów Rez. R. P.** donosi, że dnia 11 sierpnia r. b. wyrusza wycieczka do Italji i Jugosławji. Uczestnicy jej będą przyjęci na posłuchaniu u Ojca Świętego i prezesa ministrów Mussoliniego. Kierownikiem wycieczki jest ppłk rez. Marjan Dienstl - Dąbrowa. Zapisy przyjmuje sekretariat Zarządu Głównego Zw. Oficerów Rezerwy Pr. P. Warszawa, ul. Królewska 23 (tel. 125-46). Lista uczestników tej wycieczki zostanie zamknięta w dniu 15 bm.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Nowe nazwy ulic.** Przedłużenie ul. Grunwaldzkiej do projektowanego cmentarza miejskiego uważa się jako dalszy ciąg ulicy Grunwaldzkiej. Ulica wzdłuż projektowanego cmentarza, przostopadła do przedłużonej ul. Grunwaldzkiej, otrzymała nazwę „Boża Wola”.

— * **Wyrodny ojciec.** W związku z notatką naszą pod powyższym tytułem p. Król donosi nam, że uderzył swą córkę paskiem, aby ją skarcił za nieposłuszeństwo i że dziewczę nie odniosło żadnych obrażeń cielesnych.

— * **Kto przybył na wystawę?** W sprawozdaniu o przyjeździe gości na wystawę w numerze niedzielnym podano mylnie, że attache handlowy poselstwa czeskosłowackiego w Warszawie p. prof. Lom jest sekretarzem tegoż poselstwa.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Wagonik uciął mu nogę.** Przy pracach ziemnych na Dębinie wpadł pod wagonik 44-letni robotnik Stanisław Janas, zamieszkały przy ul. Lanowej nr. 45. Znajdujący się w biegu wagonik odciał mu całą łydkę lewej nogi, tak że w lecznicy miejskiej dokończ musiano natychmiastowej amputacji nogi. (k)

— * **Pożar na Kaponjerze.** W poniedziałek o godz. 16 prawdopodobnie od iskiei przejeżdżającego parowozu zapalił się trawnik znajdujący się przy torze. — Ogień ugasiła straż pożarna II. odwachu przy ul. Bukowskiej. (k)

— * **W związku z wypadkiem samochodowym na Chwaliszewie,** gdzie w poniedziałek rano uległ doszczętnemu rozbiciu samochód półciężarowy firmy Krzymański, donosimy, że poranili się lekko kierowca samochodu sofer Dańczak i jadący jako pasażer Joachim Figaszewski (Szamarzewskiego 15). Przypominamy, że zderzenie nastąpiło w niezwykłych okolicznościach, gdyż kierowca wpadł pomiędzy dwa nadjeżdżające z przeciwnych kierunków tramwaje. Samochód został doszczętnie rozbity. Winę przypisuje się soferowi, Andrzejowi Dańczakowi (ul. Patr. Jackowskiego 17). (k)

— * **Echa tajemniczej śmierci przy ul. Mylniej 17.** W związku ze zgonem św. p. Stanisława Łysiaka w mieszkaniu przy ul. Mylniej 17 władze prowadzą dochodzenia w celu wyświelenia przyczyny. Po otwarciu drzwi mieszkania przez policję, zawiadomioną przez przechodniów, znajdujące się w rozkładzie zwłoki znalezione na leżance. Jest podejrzenie, że denat chorował na rozstrój nerwów, gdyż z podobnymi objawami napotymano się w ostatnim czasie. (k)

— * **Zderzenie dwu samochodów.** W nocy na 8 bm. około godz. 0.55 zderzył się na placu przy ul. Bukowskiej i Grunwaldzkiej samochód P Z 11357, kierowany przez soferą Antoniego Kucza i samochód P Z 43236, którym kierował sofer Józef Przyłucki. Samochód P Z 43236 został do tego stopnia uszkodzony, że do dalszej jazdy był niezdolny. (z)

— * **Pożar od maszyny spirytusowej.** W dniu 7 bm. o godz. 9.30 w mieszkaniu p. Korygina Aleksandra przy ul. Marsz. Focha 83 zapaliły się szmaty od maszyny spirytusowej. Zawezwana straż pożarna po 10 minutach pracy ugasiła pożar. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Znowu sprawa kaucyjna.** W związku z notatką pod powyższym tytułem, właściciel kiosku przy ul. Dąbrowskiego p. Józef Guenter prosi o zaznaczenie, że wynikły między nim a Stanisławą Fraszkowską spór pieniężny, nie ma charakteru nadużycia kaucyjnego, lecz powstał na tle pożyczki.

— * **Pod wpływem alkoholu.** W poniedziałek, o godz. 19 powstała wielka awantura przy zbiegu Grobli i Wielkich Garbar, gdzie pijani Franciszek Wieranowski i Leon Niewiada, zamieszkali na Zawadach — blok 2, wszczęli bójkę z jakąś gromadką młodych ludzi. Wkrótce po gorączkowej wymianie zdań, zaczęło się całe bractwo bić, aż dudniało. W wyniku tej zacieklej bójki najwięcej guzów odnieśli Niewiada i Wieranowski. Zostali oni tak dotkliwie zbiti, że trzeba było przywołać pogotowie lekarskie (55-55), które opatrzyło pobitych, poczem odwieziono ich do domu na Zawady. (z)

Uchronisz płuca od nikotyny

używając tutek (gilz) T w 28

ALTESSE petnowatki.

— * **Kradzieże i włamania.** P. Marji Bibrównie z Bydgoszczy, czasowo zamieszkałej w Poznaniu przy ul. Lubrańskich 15, skradziono z mieszkania złoty damski zegarek dwukopertowy (wokół tarczy rzeźbione gwiazdeczki) wartości około 375 złotych. — Włamano się do warsztatu szewskiego p. Michała Borzyńskiego przy ul. Cybińskiej 10 i skradziono nowe i stare obuwie wartości 200 zł. — Nieznani sprawcy weszli oknem do mieszkania p. Katarzyny Nowickiej przy Zagórze 3 i skradli bieliznę pościelową za 200 zł. — P. Stokowi Kazimierzowi przy ul. Staszica 8 skradziono z mieszkania 1000 złotych. — Do mieszkania p. Kozaneckiego Edwarda przy ul. Kraszewskiego nr. 16 wtargnął Orłowski Feliks bez stałego miejsca zamieszkania i skradł 200 złotych. — P. Hasuwiczowi Władysławowi przy ul. Grunwaldzkiej 15 skradziono z mieszkania 120 zł. — W pociągu, idącym w dniu 7 bm. z Warszawy do Poznania, skradziono p. Zuchowiczowi Janowi, zam. przy ul. Śniadeckich 6, z kamizelki zegarek męski srebrny oraz dewizkę, ogólnej wartości 70 zł. — W nocy na 8 bm. przytrzymano na gorącym uczynku kradzieży z włamaniem do kiosku na Ostrówku zbiegłego wychowanka Henryka Derezińskiego z Cerekwicy. Worek zapelniony większą ilością papierosów, cygar, tytoniu i czekolady odebrano Derezińskiemu i oddano właścicielowi kiosku. — P. Stanisławowi Szczęsnemu z Murowanej Gośliny skradziono na II peronie tut. dworca z kieszeni portfel, zawierający różne dokumenty i 350 zł oraz bilet kolejowy. — P. prof. Wrzosec, zam. Górna Wilda 78-79, skradziono przy wsiadaniu do pociągu Poznań — Hel portfel, zawierający 100 złotych i bilety wizytowe. — Z Miejskiej Kuchni Mlecznej przy placu Sapieżyńskim 9 skradziono puszkę, zawierającą 95 zł. — P. Szymańskiemu Janowi, zam. przy ul. Lanowej 43, skradziono z mieszkania 15 złotych. (z)

— * **Czyja własność?** W Miejskim Urzędzie Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego nagromadziło się w czasie od 1 maja do 30 czerwca dużo zgub, a mianowicie: 3 portfele, płaszcz męski, 2 teki, sygnet srebrny z monogramem, sygnet złoty z herbem, zegarek męski, 6 torebek, broszka złota z brylancikami, parasol damski, 4 zegarki damskie z bransoletką, koło do samochodu, 5 kluczyków na kółeczku, binokle, odiew mosiężny, aparat fotograficzny, 2 portmonetki, zawierające 9 i 10 zł, pewne kwoty pieniężne w wysokości: 5 zł, 10 zł, 50 zł i 100 zł, wannę, 5 obrazów, figurę, poduszkę gumową, bransoletkę srebrną i tekę z 130 fotografiami.

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Usiłowane morderstwo.** W Prochu w pobliżu Nabyszyc (pow. odolanowski) jednej z ostatnich nocy niewyśledzony sprawca strzelił z fuzji przez okno do mieszkania Albina Barczyńskiego. Wystrzał utkwił w ścianie sypialni ponad łóżkami, w której spali Barczyńscy. W wyniku dochodzeń padło podejrzenie na teścia Barczyńskiego Franciszka Ptaka, który ma nieporozumienia z całą rodziną. W wyniku tych nieporozumień Ptak jest obecnie bez mieszkania i podejrzewa się, że strzelał przez zemstę, lub też z rozpaczy. Ptaka odstawiono do więzienia sądowego w Odolanowie. (k)

— * **Kradzieże koni.** W Siedlikowie (pow. kępiński) skradziono dwa konie, żrebaka, powozkę i dwie pary szorów własność Anny Kotowiczowej. Ślady za złodziejami prowadzą w kierunku powiatu kaliskiego. — W Popowie Tomkowem (pow. gnieźnieński) osadnikowi Ottonowi Hilgenhagenowi zrabowano konia z zamkniętej stajni. Ślady za złodziejami prowadzą w kierunku pow. żnińskiego. (k)

— * **Zagadkowy wypadek.** Sofer pewnego samochodu ciężarowego znalazł na drodze pomiędzy Nowemmiastem a Środą w pobliżu Mięskowa mężczyznę nieprzytomnego z raną na czole. Zabrał go do Nowogomiasta i oddał w opiekę le-

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego”

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

karzowi, który przywrócił go do przytomności. Okazało się, że to Władysław Majchrzak z Witaszyc. Twierdził, że został przez cyganów napadnięty i obrabowany. (yn)

* **Zagajnik spłonął** w Pogwizdalkach, należących do dominium Chocicza. Około 70 móg młodego lasu poszło z dymem. Przyczyną pożaru nie stwierdzono. Krótko po tem zapaliła się łąka dzierzawy p. Bilińskiego, położona nad Wartą. Gdyby nie rychła pomoc kilku strażaków, powracających od gaszenia pożaru w zagajniku na Pogwizdalkach, byłby spłonął cały łąk z bzoza. (yn)

Z WIELKOPOLSKI

* **Kórnik.** (Strzelanie kurkowe.) — Tradycyjnym zwyczajem rozpoczęto do roczne strzelanie o godność króla kurkowego mszą św., którą odprawił ks. prof. Średziński, a podczas której przygrywała orkiestra 7. p. saperów w Poznaniu. Po mszy św. nastąpiło poświęcenie tarczy przez ks. profesora Matuszka, który w treściwych i dobitnych słowach podkreślił cele i obowiązki Bractw Kurkowych względem Boga i Ojczyzny. Przy dźwiękach orkiestry wymaszerowano na strzelnicę, gdzie przy koncercie odbyły się zawody, poprzedzone 3 strzałami na cześć Rzeczypospolitej. Królem kurkowym został p. Babula, pierwszym rycerzem p. Ciastowski Edmund, drugim p. Robiński Władysław.

* **Mur. Goślina.** (Z Bractwa Kurkowego.) W drugi dzień Zielonych Świąt rozpoczęło Bractwo Kurkowe swe tradycyjne strzelanie o godność króla kurkowego. Rano udało się całe bractwo w pochodzie do kościoła parafialnego, gdzie za pomysłność bractwa odprawił mszę św. ks. prob. Adamek. Po południu udamy się na strzelnicę, gdzie nastąpiło wręczenie dyplomów pp. Lewandowskiemu Andrzejowi z okazji 40-lecia przynależenia do bractwa i Osieńskiemu Antoniemu z okazji 35-lecia. Następnie rozpoczęło strzelanie. Pierwszy strzał dał dotychczasowy król kurkowy p. K. Klainert na cześć Rzeczypospolitej a jubilat na cześć armji. Godność króla kurkowego na rok 1930-31 zdobył p. Kosmowski Adam, pierwszego rycerza p. Polcym Stanisław, drugiego p. Zurek Hieronim. Najwięcej pierścieni uzyskał p. Pędziński Franciszek. Obecny zarząd bractwa tworzą pp. prezes — Woźniak Józef, sekretarz — Klainert Kazimierz, skarbnik — Kosmowski Józef, I starszy — Pędziński Franciszek, II starszy — Głaziński Stanisław, komendant — Halamski Mikołaj.

(Pożar.) W zabudowaniach rolnika Drejańskiego w Złotoryjsku wybuchł pożar. Ogień strawił doszczętnie dom mieszkalny komorników. Istnieje podejrzenie, że ogień został podłożony. (mg)

* **Znin.** (Obchód 5-lecia.) Koło Zw. Podoficerów Rez. Ziemi Zachodnich w Zninie obchodziło dnia 6 bm. uroczyste 5-lecie swego istnienia. Rano członkowie udali się z orkiestrą 62 p. p. z Bydgoszczy po sztandar do skarbnika p. Szymańdy. Nabożeństwo odprawił ks. Średziński. — Bezpośrednio z kościoła udano się do Domu Polskiego na akademję. Zagaił ją prezes Koła p. Paluszkiwicz, oddając przewodnictwo w ręce prezesa Związku p. Kasprowicza, który przy końcu swego przemówienia wniósł trzykrotny okrzyk na cześć Rzplitej Polskiej. Obszerne sprawozdanie z działalności Koła wygłosił sekretarz Koła, p. Wl. Jasieniecki. Po sprawozdaniu uczczono pamięć komendanta śp. Zyg. Piątkowskiego. Następnie składali życzenia i ofiarowali gwoździe pamiątkowe: delegat Koła Poznańskie Miasto, Paluszkiwicz prezes Koła — w imieniu członków Koła, p. dyrektor J. Kittel i Mnichowski Piotr, jako przedstawiciel Zarządu Związku na miasto Znin i okolice. Ponadto wpłynęły 3 telegramy z życzeniami. Z ramienia Zarządu Zw. przemawiał p. Kasprowicz, który wręczył odznakę związkową pp. Andrzejewskiemu, Szymańdzie i Woźniakowi. Wniosiono potem okrzyk na cześć zasłużonego członka honor. Koła, p. kapit. rez. dyr. Kittla. Dyplom na członka honorowego otrzymał ziemianin p. Konstanty Gozimirski z Marcinkowa - Górnego. Skromną akademję zakończono odśpiewaniem „Roty”. (zk)

* **Strzelno.** (Z straży pożarnej.) Dn. 24 ub. m. odbyło się w lokalu p. Piątkowskiego zebranie Zarządu Okręgu XII. straży pożarnej. Na zebranie przybyli m. in. gen. bryg. Taczak Stanisław, inspektor pożarnictwa na Woj. Poznańskie p. Tadeusz Busza oraz przedstawiciele z Kraj. Ubezpieczeniowego. Goście zwiedzili również strażnicę oraz przybory strażackie.

(Majówka.) Dnia 1 bm. w ogrodzie p. Podlińskiego przy ul. Szerokiej odbyła się majówka dla dzieci z ochronki, urządzona staraniem Sióstr Elżbietanek. Z muzyką na czele udano się do ogrodu, gdzie miłusińscy pod okiem rodziców i sióstr bawili się ochocko i wesoło. Wieczorem wrócono przed kościół, gdzie do zebranych przemówił ks. wikary Wasiela, poczem odśpiewano wspólnie „Wszystkie nasze dzienne sprawy”.

(Osobiste.) Wikariusz ks. Franciszek Wasiela został przeniesiony z dniem 1 bm do parafji zbawieńskiej w wojew. poznańskim. Społeczeństwo żegna z żalem ks. Wasielę który podczas swego pobytu zdołał sobie zaskarbić szacunek u

parafjan. Dnia 29 ub. m. nastąpiło pożegnanie ks. wikarego Wasieli. W salce parafjalnej po sumie zebrały się stowarzyszenia. Jako pierwszy przemówił prezes Robotników Kat. p. Porada. Z kolei przemawiali p. Dymel im. Stow. Czeladzi Katol., p. Łykówna im. Młodych Polek oraz pp. Wieczorkiewiczówna i Stanisław Wieczorek. Ks. wikary Wasiela dziękował za ten objaw serdeczności. — Stow. Młodzieży Polsko - Katolickiej urządziło również zebranie, podczas którego nastąpiło pożegnanie ks. Wasieli. Na wniosek prezesa uchwalono nadać ks. patronowi godność patrona honorowego — Ochotn. Straż Pożarna pożegnała ks. kapelana Wasielę dnia 26 ub. m. Po przemówieniach nastąpiła wspólna wieczerza.

(Z Szkoły Wydziałowej.) W roku bieżącym ukończyli Szkołę wydziałową, zyskując świadectwo ukończenia następujący absolwenci: Adamczakówna Jadwiga, Boesche Izabella, Dybala Roman, Drzazgowski Telesfor, Jankowska Irena, Jankowski Jan, Jędraszczakówna Stanisława, Mrugowski Marjan, Nowakówna Helena, Osieńska Klementyna, Piątkowska Digna, Piątkowska Jarosława, Postulszana Wanda, Puchalska Ewa, Parucki Zygmunt, Rogoziński Marjan, Ryzek Franciszek, Szymańda Alojzy, Trzecka Halina.

(Czytelnia Ludowa.) Z dniem 1 bm. Czytelnia Ludowa w Strzelnie została zamknięta na czas wakacyj letnich. (cm)

* **Czarnków.** (Placówka Hallerczyków.) Z dniem 1 bm. rozpoczęła swą działalność nowo powstała placówka Związku Hallerczyków w Czarnkowie. — Założenie placówki nastąpiło z inicjatywą obywateli dnia 18 czerwca w obecności delegacji Chorągwi z Poznania z prezesem na czele — przy udziale około 40 osób — byłych żołnierzy armji błękitnej i jej sympatyków. Po nabożeństwie odbyło się zebranie konstytucyjne w lokalu p. Ceglara, gdzie po zagajeniu i przemowach silnych treścią i duchem narodowym, wygłoszonych przez delegatów oraz miejscowych obywateli, wybrano zarząd placówki z prezesem p. Ignacym Marciniakiem na czele. Na członków zapisali się wszyscy obecni na zebraniu b. żołnierze Hallerczycy w liczbie 20. Dobór osób do zarządu daje pełną gwarancję, że placówka czarnkowska, najdalsza kresowa jednostka, spełni w zupełności swe zadanie.

Mięso tańsze

Cech rzeźniczy na zebraniu w dniu 1 bm. postanowił obniżyć ceny mięsa i wyrobów mięsnych. Ceny te uzgodniono z Komisją Badania Cen. Są one następujące: Mięso wieprzowe: słonina świeża — 2,60 zł, sadio — 2,60, boczek — 2,80, szynka świeża — 3,00, karkówka — 3,20, górnica (kotlet) — 4,00 zł. Mięso cielęce: kulka — 3 zł, wszelkie inne części mięsa 2,40, nerki 2,80 zł. Mięso wołowe: grube żebro — 3,30 zł, mostek i cienkie żebro — 2,60, rośbig z kością — 3,20, karkówka — 2,00, łopałka — 2,00, kości — 0,60, łój topiony — 2,40, zrazówka — 3,60, poledwica — 5,00 zł. Mięso skopowe: kula — 3,40, nerka — 3,20, od przodka — 3,00 zł.

Wyroby mięsne: kiełbasa polska — 2,80, kiełbasa czasnkowa — 2,80, kiełbasa królewicka — 3,60, parówki (cienkie i grube) — 3,60, wątrobianka zwyczajna — 2,20, wątrobianka wiejska — 3,20, wątrobianka pasztetowa — 3,20, salceson — 2,40, ozorowa — 4,00, szynka gotowana — 6,40, szynka surowa — 6,40, salami twarda — 8,00, salami miękka — 4,80, serwatka twarda — 8,00, serwatka miękka — 4,80, kiełbasa serdelowa — 3,60 zł, kaszanka — 1,00, martadela — 4,00, słonina wędzona — 3,40, boczek wędzony — 3,40, mięso siekane — 3,20, wątroba cielęca — 4,80 zł.

Ceny te rozumieją się za 1 kg. Zaznacza się, że powyższe ceny nie są cenami maksymalnymi, lecz wytycznymi, których przekroczenie jednak ścigać się będzie jak za lichwę.

SPORT

Lekka atletyka

Węgry pokonały Finlandję, jak już donosiliśmy w stosunku 85:76. Wyniki techniczne są następujące: 100 m. Raggambi (W) 10.7; 400 m. Barsi (W) 49.6; 1500 m. 1. Purje (F) 3:57.6, 2. Szabo (W) 3:59.8; 10.000 m.: 1. Posti (F) 33:06.6; w dal 1. Orban (W) 185, 2. Reinikka i Dahlmann (F) 185; dysk: 1. Donagan (W) 45.35; oszczep: 1. Järvinen (F) 68.25, 2. Pentillä (F) 66.86, 3. Szepes (W) 66.40; sztafeta szwedzka: 1. Węgrzy 1:57.4; 110 m. pl.: 1. Ljostedt (F) 15.1, 2. Vilen (F) 15.2; tyczka: 1) Karlovits (W) 3.80; 200 m: Sugar (W) i Raggambi (W) po 22.2; kula: Daranyi (W) 15.23; 800 m.: 1. Barsi (W) 1:55, 2. Szabo (W) 1:56.8; w dal: 1. Balogh (W) 731, 2. Tolania (F) 720; 5.000 m.: 1. Ichollo (F) 15:26.6.

Piłka nożna

Puchar im. dr. Cetnarowskiego, darowany PZPN z okazji jubileuszu przez Lwów, zostanie rozegrany już w roku 1931. Walczyć będą o niego reprezentacje po-

szczególnych okręgów w dniu PZPN oraz w dniach przeznaczonych na rozgrywkę między państwem systemem puharowym; corocznie zatem będziemy mieli mistrza puharowego Polski. Trzykrotnie z rzędu zwycięstwo lub pięciokrotnie wogóle zdecydować o posiadaniu puharu.

Na fundusz olimpijski rozegra się w dniach 28. 9. i 26. 10 w Warszawie lub w Krakowie spotkania reprezentacyjne pomiędzy ligą północną a południową.

Szermierka

Na wojskowe mistrzostwa Europy w Ostendzie wyjechała reprezentacja armji polskiej w następującym składzie: kpt. Segda, kpt. Nycz, kpt. Szepliniński, por. Laskowski, por. Zabielski i por. Malysko. Polacy startować będą w szabli i w szpadzie, w konkurencji jednostkowej i drużynowej. Do mistrzostw wojskowych zostały zgłoszone następujące ekipy: Węgry, Włochy, Polska, Belgja, Holandia, Anglja, Szwecja, Czechosłowacja, Grecja, Danja, Francja i Szwajcaria. (PAT)

Sezon wystawowy Opery

Po czerwcowej przerwie wakacyjnej Opera Poznańska otworzyła w sobotę swoje podwoje na przeciąg okręsu wystawowego. Aby gościom, zjeżdżającym do Poznania pokazać całości kształt repertuaru i dorobku artystycznego ub. sezonu dyrekcja wprowadziła na afisz kolejno wszystkie w sezonie wystawione nowości, przyczem dominować będą opery polskie, szczególnie Moniuszkowskie. Nowością repertuaru będzie premiera melodyjnej „Księżniczki Czardasza”, której premiera odbędzie się w przyszłym tygodniu.

W ciągu obecnego okresu wystawowego zespół przygotowuje szereg nowości operowych, z którymi wystąpi na wstępie nowego sezonu. Jak się dowiadujemy ujrzy jeszcze w wrześniu światło kinkietów opera Ignacego Paderewskiego „Manru”.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Stefan Szauder 20 zł; — Zdziembowska 5 zł; — W. N. z prośbą o posadę i pomyślność 5 zł; — Ulanowscy, Lwówek 10 zł; — Jęzewska 5 zł; — Michalski 7 zł; — N. N. 3 zł; — Apolonja J. 7 zł; — J. S. z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze, 2 zł; — pracownicy firmy Bogusław Herse filja Poznań 32,10 zł; — razem z poprzednio pokwitowa. 1217,10 zł.

Na Kongres Eucharystyczny: Michalski 3 zł; — razem z poprzednim pokwitowaniem 23 zł.

Stanisław Liczbiński z małżonką Florentyną z Krysiadką z okazji srebrnych godów, przypadających 12 bm. złożyli: na pomnik Serca Jezusowego 100 zł, na kościół w Solaczu 100 zł, na ubogich m. Poznania 100 zł, na Stronictwo Narodowe 100 zł, na budowę Domu Kupiectwa 100 zł — razem 500 zł.

RADJO

Programy radjofoniczne

Sroda, dnia 9 lipca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i zboż. towarowej; godz. 14.30 kwadrans Tow. Ziemiańskich Wielkop.; godzina 16.40 pogadanka francuska (wygl. p. Omer Neveux); godz. 17.00 odczyt p. t. „Zagadnienia bolszewizmu” (wygl. red. E. Świdziński); godz. 17.20 audycja dla dzieci w wykonaniu Wujka Czesia; godz. 17.50 interludjum muzyczne; godz. 18.00 koncert z Warszawy; godz. 19.15 — 19.35 „Silva rerum” czyli rzeczy ciekawe. Wybr. i wygl. przez p. Bol. Busiakiewicza; g. 19.35 „Poetki polskie mówią” — recytacje (p. Roman Juraszek); godz. 19.55 odczyt p. t. „Nowe szczegóły do ustroju Polski na podstawie źródeł śląskich” (wygl. dr. Z. Wojciechowski prof. U. P.); g. 20.15 koncert muzyki lekkiej. Wykonawcy: Ork. Urzęd. Kolei pod dyr. Antoniego Zduna. Zofja Budzińska (sopran), p. Wład. Gogojewiczowa (mezzosopran), Leon Sawicki, mandolina, prof. Marjan Sauer, akomp.; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne; godz. 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Wielkopolanka”.

Katowice (409 m) godzina 12.05 koncert gramofonowy; godzina 12.30 program dla dzieci (P. R. Warszawa); godz. 16.29 koncert gramofonowy; godz. 17.45 pogadanka: „O ulgach w spłaceniu podatków” (Józef Mozdzanowski); godz. 18.00 koncert popołudniowy (P. R. Warszawa); godzina 20.15 koncert kameralny (P. R. Warszawa); godz. 20.45 — 21.00 kwadrans literacki (P. R. Warszawa); godz. 21.00 dalszy ciąg koncertu (P. R. Warszawa); godz. 22.00 feljton p. t. „Szara księżniczka” (wygl. kpt. A. Zarychta (Warszawa).

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 12.30 program dla dzieci; godz. 13.10 muzyka gramofonowa; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 18.00 koncert popołudniowy w wyk. chóru

W. Dana; godz. 19.45 skrzynka pocztowa rolnicza — inż. W. Tarkowski. Giełda rolnicza; godz. 20.15 koncert wieczorny kameralny; godz. 21.00 kwadrans literacki „Książki Figiel” nowela Jerzego Kosowskiego; godz. 23.00 muzyka taneczna z „Oazy”.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. „Pielgrzym”, ul. św. Józefa 5. Przyjmowanie kandydatów na członków odbywa się od dnia 7 do 11 bm. w godzinach od 18—19. Kandydaci winni stawiać się w biurze przy ul. św. Józefa 5, parter wraz z dwoma członkami towarzystwa.

— Tow. Przemysłowców, Jeżyce. Plenarne zebranie odbędzie się dnia 9 bm., o godzinie 20 w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16.

— Tow. Śpiewu im. F. Nowowiejskiego, Łazarz urządził dnia 9 bm. zebranie plenarne w lokalu p. Dusika, ul. Marszałka Focha 62.

— Klub Sportowy „Fryzjerzy”. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 9 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8a.

— Kasa pogrzebowa stróżów miasta Poznania. Półroczne walne zebranie odbędzie się dnia 12 bm. o godz. 9 w lokalu przy Nowym Rynku.

— Katolickie Tow. Robotników Polskich przy Farze. Półroczne walne zebranie odbędzie się dnia 13 bm. o godz. 15 w sali O. O. Jezuitów. Msza św. odbędzie się o godz. 8 w kościele farnym.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 7 lipca 1930 r. zgłoszono: Karola Brykczyńska z d. Brodkiewiczówna, wdowa, 79 l. Tomasz Paszalak, robotnik, 85 lat. Jan Adamek, robotnik, 76 l. Młchał Rajkowski, robotnik, 47 l. Jadwiga Majchrzakówna, uczennica handlowa, 16 lat. Kazimiera Kraszkiewiczówna, bez zawodu 23 l. Elżbieta Freitażanka pół godz. Marja Drygasowa z d. Duszyńska, wdowa, 79 l. Czesław Wojciechowski 1 m. 4 dni. Jadwiga Haarhausówna z d. Rallwiżanka, wdowa, 75 l. Anna Krychówna 1 r. 11 m. 13 d. Zenon Leon Lenartowski 1 m. 21 d. Czesław Biedka 1 m. 4 d. Władysław Filary 3 godz. Zenon Bolesław Kryk 3 l. 1 m. 21 d.

TEATRY

— Z Teatru Wielkiego. Dziś, we wtorek gościnnie występ Kazimierza Czarnieckiego w operze „Samson i Dalila”. W środę, 9 bm. „Krysią Leśniczanką” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Bichstaedt. W czwartek, 10 bm. pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Casanova” z pp. Bójjar-Przemieniecką, Fedyczkowską, Kisielewską, Drabikiem i Majem. W piątek, 11 bm. „Wesoła wdówka” z pp. Fontanówną, Majchrzakówną, Bratkiewiczem, Folańskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Latoszewski. W sobotę, 12 bm. „Zydówka”. W partji Eleazara wystąpi p. Perkowicz. Kasa zamawiań otwarta tylko w Teatrze Wielkim od 10—17.

— Z Teatru Nowego. Dziś głośna sztuka Gabrieli Zapolskiej p. t. „Carewicz” z gościnnym występem Al. Węgierki w roli tytułowej, która ten świetny artysta zalicza do jednej ze swych najświetniejszych kreacji. W popisowej roli Sóni p. Cieszkowska daje wzruszającą do łez kreację, wywołując gorące oklaski u publiczności. Dzięki niezwykle ciekawej fabule, osnutej na tle stosunków rodziny carskiej, „Carewicz” cieszy się na scenie Teatru Nowego dużym powodzeniem.

Jutro wyborna komedia Flersa i Cailaveta p. t. „Osiołkowi w żłoby dano” z Al. Węgierką w roli Jerzego Boullaina. — Komedia ta obfituje w wiele momentów szczerego humoru i przezabawnych sytuacji, wywołując żywe oklaski u rozbawionej publiczności. Na czele zespołu p. H. Cieszkowska.

W czwartek najlepsza i najweselsza komedia St. Kiedrzyńskiego p. t. „Powrót do grzechu” z Al. Węgierką w popisowej roli fotografa Borackiego.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Samson i Dalila” — Gość. występ K. Czarnieckiego. Sroda, 9. 7. „Krysią Leśniczanką” Czwartek, 10. 7. „Casanova”. Piątek, 11. 7. „Wesoła wdówka”. Sobota, 12. 7. „Zydówka”. Niedziela, 13. 7. „Straszny dwór”. Poniedziałek, 14. 7. „Frasquita”. Wtorek, 15. 7. „Lohengrin”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Kasa zamawiań otwarta tylko w Teatrze Wielkim od 10 do 17.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Carewicz”. — Gość. występ Al. Węgierki. Sroda, 9. 7. „Osiołkowi w żłoby dano...” — Gościnnie występ Al. Węgierki. Czwartek, 10. 7. „Powrót do grzechu”. — Gościnnie występ Al. Węgierki. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygartowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

OTWARLIŚMY NOWĄ WYSTAWĘ

Mój kochany przyjaciel, kierownik naszego „Działu” jest przebiegłym tyranem. Zgadalo się kiedyś, że ciekawe byłoby opisać Wystawę Komunikacji i Turystyki z punktu widzenia problemów artystycznych. We dwa dni potem Witold Noskowski, który (najsluszniej w świecie) uważa mnie za lenia, chcąc mi wszelkie wykrety uniemożliwić, zapowiedział drukiem me artykuły. Stało się.

A skoro pisać o Wystawie, to już od razu. Dostyc z mymi przyjaciółmi artystami irytujemy się na tych polskich krytyków, co to zaczynają sprawozdanie od słów: „zamykająca się dziś wystawa...”. Więc od razu, w dzień otwarcia. Ale to nie było łatwo. Wypadalo przedtem wystawę zobaczyć (tak, tak, drodzy koledzy po piórze, tym razem naprawdę wypadalo), więc trzeba było na nią dojechać. I w tem polega trudność wobec fatalnie funkcjonującego Wydziału Propagandy Prasowej.

Przychodzi człowiek do odnośnego biura w godzinach urzędowych, poprosić o kartę wstępu. Cudownie, ci chutko, chłodno, niema żywego ducha. Miło w takiej atmosferze wypalić jedną, drugą i trzecią fajeczkę. Złatwi się przytem parę prywatnych telefonów, aby na coś się przydał aparat próżnujący na stole. A możeby tak zatelefonować do kierownika Wydziału do domu? Szczęśliwy traf! Jest! Jest, ale karty wstępu nie będzie. Redakcja już dostała swoje, do niej mogą się zgłosić. Na nic nie pomaga perswazja, że najchętniej bym to uczynił, ale teraz, w sobotę nad wieczorem, nikogo pewnie jeszcze w redakcji niema, i jutro też nie będzie. Że jednak chcę oglądać wszystkie spokojnie, przed otwarciem, bez tłoku, jak się to na całym świecie krytykowi należy. Że będę mógł w ten sposób dać artykuł do druku natychmiast po otwarciu, a to chyba ważniejsze dla Wystawy mającej trwać wszystkiego miesiąca, niż fakt, że redakcja „Kurjera” dostanie o jedną legitymację za wiele. Ze przecież nie chodzi w tym wypadku o oszczędzenie sobie biletu wstępu, bo mnie przed otwarciem za żadne pieniądze nie wpuszczą. Na nic te argumenty. Oczywiście! Z domu do biura zawsze trochę dalej niż z biura do domu. Ale jakże można w takim właśnie biurze nie spędzać przynajmniej godzin urzędowych! Nie dlatego już, że to wilia otwarcia, ale tak tam w tym Wydziale Prasy i Propagandy cicho, chłodno i spokojnie. Tylko marzyć i sonety pisać.

Osobiście bardzo lubię w lecie chłodne i zaciszne ustronia. Ale pomyślałem sobie — przeciwnie niż w wierszyku Boy'a: szczęście że to ja! Gdyby tak ktoś z jakiegos tam „Frankfurter - Acht - Uhr - Abend-Blattu”, lub „Berliner - Morgen-Blatts - Stimme”! Kto wie, czybyśmy nie przeczytali potem dyskretniej aluzji do polskich szycan i niedbalstwa zarazem. Bo taki Niemiec, o ile wrogo usposobiony, to wszystko sobie potrafi na zle wytłomaczyć.

Dostałem wreszcie jednak kartę, a to dzięki wielkiej uprzejmości kierownika Wydziału Administracyjnego. Ci panowie muszą się energicznie zajmować sprawami ważnymi i nie cierpiąciami zwłoki, jak np. transporty, a więc rozumieją najlepiej potrzeby prasy i propagandy.

Dzięki im mogłem zobaczyć Wystawę in statu nascendi. Te przedwernissażowe chwile mają zawsze największy urok. Wie o tem każdy z nas artystów. Tu jeszcze cała ściana nie zawieszona, tam dwa obrazy znieść się nie mogą obok siebie, ale już się zarysowuje całość, ten utwór zbiorowy, trudny do przewidzenia.

Urokiem tym promieniowała w najwyższym stopniu obecna Wystawa w przeddzień otwarcia. Widać było, obok siebie, konkurujące ze sobą działy i współzawodnictwo nacje. Tu Rumuni dumnie wykańczali dzieło, kładąc ostatnie pociągnięcia farby, tam francuskie koleje rozpaczały że zostaną w tyle, gdyż lampy elektryczne nie chciały funkcjonować, gdzieindziej dwaj starzy Włosi figlarne ustawiali mikroskopijne wagoniki i żorawie mechaniczne na modelu neapolitańskiego portu. Na dworze przy zapadającej nocy ciężkie lokomotywy zajeżdżały na pozycje, w hali awiacyjnej zgrabne pomywaczki wspinały się na skrzydła aeroplanów

jak gołąbki, uczeplone w przestworzu. Trzeba doprawdy sięgnąć pamięcią w dziecinne lata, kiedy się w domu przygotowywało święcone, aby odnaleźć również gorączkowy a zarazem radosny nastrój, jak ten, który panuje na wystawach w ostatni wieczór przygotowani.

Jak wypadła tym razem całość? Nie umiem oczywiście ocenić technicznej wartości eksponatów, ani całej ogromnej doniosłości ich zestawienia. Chodzi mi jedynie o to, jakie wrażenia artystyczne daje ten pokaz, rozgłoszony w dawnych pawilonach „Pewuki”.

Pierwszą rzeczą która uderza, to międzynarodowy, estetycznie międzynarodowy, charakter Wystawy. Teraz dopiero widzimy, jak jednolity styl, mimo wszelkich różnic wartościowych i jakościowych, panował na „Pewuce”. To pierwsze ciekawe spostrzeżenie, odnośne do zdobnictwa polskiego. A zaraz potem drugie, natury ogólniejszej: Francuzi, Niemcy, Włosi czy Czesi, wystawiają lokomotywy, auta, mapy, starając się dać pojęcie o swych środkach komunikacyjnych i turystyce. A mimo tak jednolitego i pozornie technicznego tematu, każdy naród wnosi w to odrębne estetyczne pojęcia, zdradza odrębną od innych psychologię. Powtarza się odnośnie do utworów ludzkiego ducha nieuniknione prawo przyrody. Tak samo np. każde zwierzę jest barwną kofunkcją swego ojczyzno krajobrazu. Lew, to płowa, spalona Afryka. Gdyby był paleta, możnaby nim wymalować pejzaż Sahary. Na tygrysie odbiły się czarne cienie bambusów w żółtej od słońca dżungli, biały niedźwiedź, to oderwana od arktycznych krajów bryła lodowca, w sierści zająca mienią się wszystkie tony polskiej zoranej roli. I taksamo poprzez stoiska poszczególnego narodu na obecnej Wystawie odgadujemy cały koloryt, w dosłownem i w przenośnem znaczeniu, danego kraju.

Przypatrzmy się np. ciekawemu zestawieniu w pawilonie 9-tym. Francuskie lotnictwo i włoskie porty. Stoisko francuskie, pełne dyskrecji i umiaru, całe w tonach zimno-szarych (kolor pałacowych salonów: „gris Versailles” i kolor każdej paryskiej kuchni), skomponowane niesłychanie konstruktywnie, z niezrównaną „elegancją”, o ile można tego ohydnego słowa użyć, a u wejścia, na wysokich słupkach, dwie smukłe rzeźby (w tym kraju stoi rzeźba na każdym placu publicznym i na kominku każdej concierge'ki (złoczone) odrobina pozłoty w architekturze, akurat tyle ile trzeba, jak np. na kratkach Luwru, czy fasadach zamków nad Loarą). No i postacie, oczywiście — kobiece.

Po drugiej stronie Włosi. Modele z portu neapolitańskiego, sprytnie, praktyczne — powiedzialoby się: nawiowne i mądre zarazem — jako środek reklamy. Obok „Porto di Venezia”, sala ubrana w dawne splendory brokatu i rzeźbionych foteli, ozdobiona olbrzymimi różgami liktorskimi, wszystko pełne glorii i grandilo kwencji.

Albo weźmy, w Pawilonie Turystyki pełną barwy i temperamentu salkę rumuńską a obok stand szwedzki, zamknięty w chłodnej, północnej, rezerwie barwy i treści.

Już to jedno czyni zajmującą tę, tak bardzo udaną wystawę i oplaca część trudu jaki ponieśli jej organizatorowie, urządzając ją mimo tak ciężkich warunków chwili obecnej. Ale przedewszystkiem Poznań nigdy dosyć pięknym pomnikiem nie zdola wystawić prezydentowi Ratajskiemu za stworzenie — z okazji „Pewuki” — stałej ramy pokazów, jakiej nie posiada żadne miasto polskie. To więcej niż zbudowanie nowych dzielnic, kanałów i sieci tramwajowych. Pozostałe po „Pewuce” miasteczko jest jakby wiąza pszczelarską, na której, co roku, zbierać się może nowy miód ludzkiej pracy i ludzkiej inwencji.

Jedna tylko w tem miasteczku pozostała z dawniejszych czasów zakąta. To ohydna i bezsensowna Wieża Górnośląska. Powiedział ktoś, kiedyś, przed wojną, w Krakowie: Dawnoby się już wzięli do rozebrania Austrii, gdyby nie to, że taka stara... Czy to ta wątpliwa dostojność chroni Wieżę Górnośląską przed należnym jej losem?

Ludwik Puget

ŻYCIE KULTURALNE

„WIELKOPOLSKA”

Wydawnictwo Polskie w Poznaniu (R. Wegner) ma wśród swoich licznych cyklów jeden, zatytułowany „Cuda Polski”. Obecnie ukazał się w tym szeregu tom o Wielkopolsce, napisany przez p. Jerzego Smoleńskiego, graficznie wytworny pod każdym względem, a w treści przynoszący mnóstwo ciekawego materiału.

Po wstępie, zatytułowanym „Kolebka Polski”, przychodzi opis całego województwa, podzielony na kilka rozdziałów. Zaczyna się od części północnej tj. od doliny Noteci i od Bydgoszczy. Dalej przychodzi Kujawy, trzeci jest Poznań, potraktowany ze szczególnem jakby umiłowaniem, wreszcie po okolicach Poznania, kończy się książka rozdziałem, poświęconym pasowi nad granicą śląską.

Pisana przystępnie, chociaż źródłowo, pięknym językiem, jest „Wielkopolska” istnym składem wiadomości, podanych z tem umiłowaniem, które ociepla informacje i opis zamienia w barwną opowieść. Pod tym względem staje godnie obok „Morza i Pomorza”, które zawiązujemy tak samo p. Smoleńskiemu, jak obok „Warszawy”, napisanej przez Aleksandra Janowskiego z entuzjazmem Warszawianina, a niedawno tutaj omówionej. Kto wie jednak, czy nie góruje nad obiema pięknymi książkami mnóstwem i doбором fotografii artystycznych. Niewiele jest stron, które zadowolniają się jedną (wielką) ryciną. Przeważnie po dwie i trzy skupiają się obok siebie, wszystkie są bardzo piękne, a nie brak wśród nich zdjęć mistrzowskich w wycinku i w obróbce kliszy. Widać, że wybrano je między Bóg wie ilu setkami, a wybrano umiejętnie i ze smakiem. Część pochodzi od wybitnych firm fotograficznych, część stanowi dorobek takich mistrzów fotografii artystycznej jak Jan Bulhak i B. Gardulski, obok których godnie stają inni. Szczególnie zdjęcia krajobrazowe, pejzaż, „czysty”, uderzają artystem ujęcia i nastrojem. Wiele przyczynia się do tego świetne wykonanie heliogramów (Drukarnia Polska T. A.).

Cykl „Cudów Polski” rozszerza się o „numer” popisowy, jak widzimy. „Wielkopolska” jest jedną z najpiękniejszych książek, jakie ostatnimi czasy się ukazały — nie mówiąc już o pożyteczności. A jako tom następny jest zapowiedziany „Lwów”, z tekstem Stanisława Wasylewskiego. Jest się na co radować.

R. K.

NAUKA

Zagadnienie unji kościelnej ma dla Polski znaczenie doniosłe znaczenie z powodu znacznej ilości wyznawców kościoła wchodniego, mieszkających w granicach naszego państwa. Problem ten zasługuje na bliższe opracowanie zarówno z punktu praktycznych, jak i naukowych. Kwestją tą zajął się ponownie znakomity znawca dziejów Litwy i Rusi, prof. historii wschodniej Europy na Uniwersytecie Warszawskim, dr. Oskar Halecki. Na kongresie historycznym w Oslo przedstawił on referat p. t. „Le problème de l'union des Eglises”. Autor ujmuje tę sprawę na szerszym podłożu ogólnodziejowym. Rozpoczyna od pierwszych zatargów kościoła wschodniego z zachodnim w V. wieku a kończy na Unji Brzeskiej r. 1596 r. Rozprawa prof. Haleckiego odznacza się wielką erudycją i subtelnością ujęcia. Omawia on szczegółowo literaturę przedmiotu, zarówno ogólnoeuropejską, jak i polską, uwydatniając zasługi uczonych polskich w tym przedmiocie. Przedstawiając dzieje usiłowań zjednoczenia kościołów, autor wykazuje ciągłość idei unji kościelnej w Polsce. Opisuje on próby podejmowane w tym kierunku w XIII, w związku ze stosunkami Polski z Rusią Halicką. W epoce Jagiellonów wysiłki w tym kierunku były bardziej energiczne. Nietylko podczas unji florenckiej, ale i w drugiej połowie XV wieki zaniechano planów zjednoczenia kościołów, przytem, jak to autor uzsadnia, myślano nietylko o Rusi Litewskiej, ale i o Moskwie (np. w 1458). Nawet za Zygmunta Augusta była wznawiana idea unji. W rozprawie swej autor stara się uwydatnić ścisłą łączność pomiędzy przebiegiem unji w Polsce a wypadkami ogólnodziejowymi. Referat prof. Haleckiego daje wyczerpujący przegląd dotychczasowych badań w sposób umiejętny i umotywowany, rozstrzyga kwestje wątpliwe i daje wskazówki do dalszych prac na ten temat.

K. Ch.

MUZYKA

Benefis p. Polińskiej-Lewickiej. Z Warszawy piszą nam: świetna sopranistka p. Polińska-Lewicka obchodziła „Gioconda” piętnastolecie swej pracy na scenie warszawskiej. Przedstawienie przyniosło wybornej śpiewaczce mnóstwo owacyj. Enza śpiewał p. Czarnecki, Barnabę p. Zygmunt Zaleski, Alvisa Badoero p. Michalowski, dyrygował Stermich. (mw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Piękno dla wszystkich. Ostatni numer „Wielkopolskiej Ilustracji” przynosi spostrzeżenia z odbywającej się obecnie w Sztokholmie wystawy wnętrz i architektury. Celem tej wystawy jest pokazanie szwedzkiego przemysłu domowego i rękodzieła, które kwitnie tam od niepamiętnych czasów i do dzisiaj przetrwało w coraz bujniejszym rozwoju, oraz szwedzkiej architektury i przemysłu artystycznego, który zdążył do tego, by przedmioty codziennego użytku były estetyczne i tanie. Mamy więc na wystawie domy, przeważnie współczesnego stylu „pudełkowego”, kompletne urządzenia mieszkaniowe, jak meble, tkaniny ręczne i fabryczne, porcelana, szkło, srebro, cyna, fajans itd. Obok wyrobów unikatowych, w jednym egzemplarzu, są wyroby fabryczne, wyrabiane hurtowo, przeto tańsze, a więc dostępne każdemu. „Piękno dla wszystkich” to hasło wystawy sztokholmskiej. Podejmuje je autor w tytule feljetonu. Kilka pięknych zdjęć ilustruje słowo pisane. (tk)

Sztuka polska zagranicą. Na wystawie sztuki polskiej w muzeum T. Stelian w Bukareszcie szereg dzieł sztuki zostało zakupionych. Obraz J. Przeradzkiej „Wjazd Kazimierza Wielkiego do Kazimierza n. Wisłą” zakupił poseł włoski Preziosi, akwarelę W. Skoczylasa „Plewienie buraków” — Holender Van Lennep, pejzaż W. Weiss — poseł polski w Bukareszcie hr. Szembek. Sprzedano dalej kilka drzeworytów E. Bartłomiejczyka i W. Skoczylasa oraz wyrobów Szkoły Przemysłu Drzewnego w Zakopanem.

KRAJOZNAWSTWO

Młody Toruń zwiedził Polskę. Z Torunia piszą nam: Gimnazjum im Kopernika zorganizowało wycieczkę krajoznawczą w lubelskie i na Podkarpacie. Zwiedzono Lublin, Lwów, Drohobycz i Boryslaw, z szymbami naftowymi, zdrojowisko w Truskawcu, a wreszcie Żółkiew. Wycieczka trwała dziewięć dni, a wzięło w niej udział trzydziestu dwóch uczniów z profesorami Adasiewiczem i Witkowskim. (kr)

VARIA

Sztuka reklamy. Ze mamy w Polsce wybitnych mistrzów grafiki reklamowej, którzy potrafią plakat albo ogłoszenie w piśmie zrobić dziełem sztuki, to rzecz znana, ale więcej znana czytelnikom i wielbicielom sztuki, niż interesentom ogłoszeń. Mówi o tem mnóstwo ciekawych rzeczy nr. 4. „Reklamy”. Pismo to, organ Polskiego Związku Reklamowego w Warszawie powinno zwrócić na siebie uwagę nietylko tych czytelników, którzy sztuką się interesują, i chętnie rzucą okiem na wytworne dzieła grafiki, jakie w niemi się obficie mieszczą. Uważnie przestudować winno je zwłaszcza kupcy i przemysłowcy, a także działy anonsowe pism codziennych. Artykuł „Marnotrawstwo w reklamie” jest kopaliną wiadomości praktycznych, które oby się jak najszybciej rozpowszechniły. Znamienne są zwłaszcza przykłady, czerpane z najpożytniejszych dzienników, a wskazujące, jak nisko jeszcze stoi sztuka ogłaszania się i jak niewiele mają o nim wyobrażenia sami inserenci. Co w reklamie „wybić” a co zesunąć na dalszy plan jakie słowo rzucić w czytelnika tak, aby zostało mu w pamięci, jak rozkładać druk mniejszy i większy? — to zagadnienia, które są na każdym kroku rozwijane u nas w sposób często niedorzeczny i wprost odwrotny do zamierzonego celu. Traci „Reklamy” daje mnóstwo przyczynków do psychologii inserenta i czytelnika pism. Jest to lektura interesująca i pobudzająca do namysłu. (lp)

Pisma nadesłane

„Przegląd Oświatowy”. Nr. 6. Treść: Ś p. ks. biskup Arkadiusz Lisiecki. — Pamiętne dni. — Kazanie ks. prał. B. Dembka. — Przemówienie prezesa TCL. A. hr. Bnińskiego. — Przemówienie ks. dyr. A. Ludwiczaka. — Depesze i życzenia, nadesłane na obchód jubileuszowy. — XX. Sejmik Oświatowy TCL. — Spis delegatów — T. Ordon: „Światło w mroku” — Notatki. — Recenzje książek. — Z ruchu oświatowego. — Materiały do wieczornic i wykładów. — Komunikaty zarządu.

„Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności”. Nr. 2. Treść: Nekrologia. — Ostatnie wydawnictwa. — Posiedzenie Wydz. filologicznego z dn. 10 lutego. — Posiedzenie Wydz. historyczno-filozoficznego z dnia 17 lutego. — Posiedzenie Wydz. matematyczno-przyrodniczego z dnia 10 lutego.

Skrzaty, ubożęta i inne kłopoty

Miałem w ostatnich czasach kilka wydarzeń w domu, które mnie zaniepokoiły zrazu bezradnie. I nie wiedziałem, kogo wyzywać na pomoc, Cz. Kędzińskiego, żeby o tem napisał nową radjo - bajkę, panią dr. Stelmachowską, która mogła skonstruować z tych objawów rozprawę naukową, czy też poprostu zatelefonować po montera. Ale że nie mam telefonu, więc się rzecz odwlokła i przerażała mieszkańców domu dość długo. A jak się stało, opowiem. Ale od początku.

Od roku sześć (naturalnie 966), w którym król Mieszko I rozkazał topić bogi słowiańskie w Warcie. Srogi rozkaz króla Jegomości wykonano bardzo dokładnie i tak akuratnie wytopiono nie tylko wszelkie bożki naszego Olimpu w falach rzeki (poziom jej cypis musiał być wyższy, niżli w czasie obecnej kanikuly), ale nawet wygluzowano doszczętnie wszelkie o nich pojęcie. Wojna tępiciejska nie była zapewne nazbyt trudna, bo idolem pogańskim w Polsce specjalnie brakło zarówno rysów wyrazistych jak i ujednolicenia. Mitologia Słowian sąsiednich zarówno na zachodzie jak i na wschodzie była bardziej rozwinięta, efektywniejsza w szczegółach kultu i hierarchji bogów. Swarozyc — bóstwo ognia i Dadźbóg — władca słońca, zsyłający bogactwo — to były dwie wytyczne, wedle których formowały się wyobrażenia religijne. Ślad po obu mocarzach przedmieszkowej Polski zachował się już tylko w słownictwie (Swarozyn, miejscowość na Pomorzu i Dadźbóg w zwołaniu herbowym). Z Olimpem Długoszym walczy żarliwie od lat prof. Brückner (ostatnio w „Dziejach kultury polskiej, Kraków 1930). Wykazując, że znakomity ojciec dziejopisarstwa sam sfabrykował nazwy bogów polskich, biorąc je z niezrozumiałych już po wiekach wykrzyków i partykuł życzeniowych (łada, lel - polel, jesse itd.). Wydaje się istotnie, że za czasów Długosza tradycja pogańska zesłabła już i wyszarzała zupełnie, ustąpiwszy bez walki prawie wobec Kościoła.

Utonęły tedy w Warcie Świętowity i Swarozycy, ale nie poginęły bożęta domowe, rozmaite skrzaty strachy kosmate i chochliki. Stary polanin miał całe gospodarstwo w domu, na polu, w stajni i za piecem. Już sama nazwa świadczy, że ubożęta były to istoty poprzestające na małym. Ubogie niewiele wymagały od człowieka, niewiele też mogły mu pomóc czy zaszkodzić. Jedno ubożę np. zwykło siadywać za piecem, jadając raz w tygodniu resztki potraw w czwartki po kolacji. Nazywało się piecuchem, albo podziomkiem, albo ogólnie „domowym“. Duch to był a raczej duszek przeważnie życzliwy, wygrzewał się w łaźni, suszarni, pod progami domu lub koło ogniska. Za dnia jest niewidzialny, w nocy pilnuje porządków, lecz czasami z figlów przysiadzie w nocy na karku końskim, i koń ze strachu zaczyna tupać nogami. Należy wówczas wziąć do rąk laskę z czeremchy i uderzyć konia razem z chochlikiem, to się go spędzi.

„Są różne rodzaje djabelskie — poucza ks. P. Gilowski w „Wykładzie katechizmu“ — widomi są ziemscy skrzatowie, domowe ubożęta, wodni topowie, górne jędze i powietrzni duchowie“. Ks. Gilowski wiedział o istnieniu tych wszystkich stworów jeszcze w wieku XVI (r. 1579), ja zaś natrafiłem na ich ślad onegdaj. Co prawda, niezbyt życzliwy.

Pewnego dnia zauważyłem w czasie kanikuly wielce niesamowite objawy w łaźni. Ilekroć chciało się utoczyć wody ściana zaczynała ryczeć i wstrząsać się jak bawół raniony, a wody nie było. Za następną próbą rura wodociągowa stawała znowu dęba, zaczynała szczeleć i jęczeć głosem złośliwego potępieńca. Co to było? Niewątpliwie ubożę domowe, ów skrzat czy chochlik, który dawniej siedział za piecem i pilnował domowego ogniska, płatając czasami psoty mieszkańcom. Teraz czasy się zmieniły. Niema chałup i ognisk domowych, więc złośliwy duszek unowocześnił się. Miał siedzieć w kącie izby, za pazuchą pieca, czy w sąsiadku — w łaźni w wodociąg. Sucharz zeń wielki, więc się zmieścił w rurze. Rozcochnie nożęta swe u nasady kurka i nuże straszyc. Raz szarpnie tak rurą, że dom cały drży w posadach, indziej jęczy, zgrzyta i szczele noca, tak że „Trop“ zrywa się pędem ze swego leżowiska i zirytowany gna w stronę łaźienki. Jest to zapewne ten „wodny

topiec“, o którym pisał ks. Gilowski, a może „górna jędz“, jakoż łaźienka mieści się na pięterku? Djabel go wie. Dość, że postanowiłem ukończyć „domowego“. Ścisłe wedle zaleceń ludowych.

Więc naprzód resztki jada stawiało się u stóp wodociągu. Złośliwy duszek zlizywał talerz dokładnie. Z pomocą „Tropa“, który rad był bardzo tym objawom. Ale warjował dalej, Użyłem tedy drugiego sposobu. Okładalem go laską wiśniową z braku czeremchy. Zemścił się nazajutrz okropnie. Zaczął dąć jakimś wichrem w piecu łaźienki i doprowadził jej rurę do zakłębienia, tak, że wyglądała, jakby ją raczej niż jego obili ktoś mocno klębiał. Nie było rady. Dałem pokój nierównej walce i posłałem do firmy Hedinger z prośbą i wysłanie biegłego w tych sprawach montera. Pan monter zbadał uważnie kurki i rury, poczem na pytanie moje, jakie to jest ubożę: skrzat, górna jędz, czy wodny topiec — odpowiedział krótko: „Nie, proszę pana, takich defektów nie mamy. To jest poprostu zepsuty stożek. A zakłęb rury to jest próżnia czyli „wakuum“, jakie się wytworzyło w rurach. Jutro będzie w porządku“. Może ma rację, wołę jednak wierzyć raczej Marji Konopnickiej, która powiada: „Czy to bajka czy nie bajka, mówcie sobie co tam chcecie, a ja przecie wam powiadam: ubożęta są na świecie“. I to nie tylko w kurku wodociągowym.

W węży gazowym siedzie skrzat jeszcze złośliwszy. Ten znowu wypisuje sobie cichym dyszkantem i przegryza gumę, aby gaz uchodził na szkodę konsumenta. Czasami, w rzach wyjątkowych, czatuje na służące zawiędzone w miłości. Omota taką bidusię bez pamięci, ułoży ją w pobliżu kuchni gazowej i otwiera kurek. Trzeba potem wielkich wysiłków Pogotowia Ratunkowego, aby przywrócił do życia taką niedoszłą adeptkę samobójstwa.

Mózg wędnie i usypia, ugodzony mocno patykami kanikuly i wężyłstem biczyskiem lata. Od miesiaca marzą mi się różne rzeczy, które nie są z papieru i nie leżą na biurku. Na przykład plaża morską. Człowiek staje się podobnym do tegorocznych kwiatów, które wcześniej rozkwitają i wędną zawczasie. Człowiek zaczyna również wędnać i jałowicję. Trzeba trochę słuchać, co radzi Kalendarz na lipiec. Kalendarz radzi pamiętać o wczesnym zamówieniu azotniaku pod zasiewy jesienne i stosować dawki superfosfatu, a pod lubiny i mięszanki rozsiewać sól potasową. Potasowy owe i superfosfaty niosą świeży ładunek zmęczonym akumulatorom gleby. Oddają ziemi to wszystko, co z niej dobrego wziął z wiosną dla siebie lan żyta i pszenicy, co pożyczycy zagon buraka i łąka.

I człowiek tak samo. Łaknie przeróżnych, odnowicielskich mikstur i dlatego wymyślił wakacje, letniska, wyjazdy, urlopy. W lipcu trzeba wyjechać.

Stanisław Wasylewski

Moda nad morzem

Płótno ładne, dobre, stare płótno stało się znowu modrem. I to nie tylko jako miękki układający się materiał na suknie i bluzki, lecz również zdobyło pierwszeństwo w kostjumach i ubraniach kąpielowych, wypierając jedwab i wszelkie sztuczne jedwabie. Kostjomy nad morzem, pyjamy, kapelusze, wszystko to musi być z płótna, bo tak każe moda. Fason kapelusza płóciennego, dominującego obecnie nad morzem, to nie dotychczasowa, malownicza czapeczka, lecz płytki, w formie talerza, kapelusz posiada pewną niezwykłą osobliwość. W rancie wyprężonym znajduje się sprężyna, która, jak za dotknięciem różdżki czarodziejskiej związa kapelusz i umożliwia w ten sposób schowanie go do kieszeni. Przy pewnym chwycie związa lub wypręża sprężynka nierdziewiąca kapelusz tak dokładnie, że niema na nim śladu zgięcia lub pogniecenia.

Niemniej modne są nowe, fantazyjne kapelusze z słomy w kształcie kapelusza mandaryjskiego lub gustownie cieniowanej muszli. Przy obu modelach jest brzeg szeroki, doskonale zasłaniający od promieni słońca. Kapelusze duże na brzegu strzępione z włókna agawy są również bardzo lubiane i stanowią ładną całość z torebkami i pantoflami, ile możności z tego samego materiału. Barwnie wyglądają kapelusze malowane, dostosowane do kostjumu.

Słońca, jak najwięcej słońca, wołają wszyscy. Stąd i kostjomy nad morzem dostosowuje się do tego. Pantalony nosi się krótkie i obcisłe lub bardzo długie i szerokie, coś w rodzaju spodni murarskich. Często poszerza się je wszyciami, wachla-

rzowemi klinami. Ostatni krzyk mody to pantalony — spódnica, imitująca zupełnie kloszową spódnice, a właściwie będące tylko pantalonami.

Plaszczki plażowe są różne. Czasami złożone z dwu części, tworzą ładną, efektowną całość. Część spodnia, to gładki płaszcz froterowy z kieszeniami, bez rękawów i kołnierzyka, na nią wkłada się drugi z sztucznego jedwabiu z rękawami i kołnierzem, dostosowanym kolorem do spodniej części. Obie części spina się razem, ale nosi każdą z osobna.

Koloryt panuje nad morzem słoneczny. Obojętne, czy kostjomy utrzymane w jednym tonie, czy zestawione z materiałów barwnych, deseniowych. Na plaży roi się od pięknych kwiatów, zieleni i egzotycznych roślin, wesołość i młodość tryska z ubiorów, które niesie moda dzisiejsza. Parasol japoński, uznany nad morzem od lat kilku, i dzisiaj stanowi piękne wykończenie toalety plażowej. Choć spotyka się i parasolki wykonane z tego samego materiału do kostjum. Jedno i drugie bardzo ładne i dla modniisi nieodzowne.

Na koniec należy stwierdzić, że w sezonie obecnym nad morzem spostrzega się wielką dbałość o harmonję barw. Unika się jaskrawości krzyczącej, a idzie za poczuciem barw, co robi wrażenie piękne, pogodne, a spokojne. (alka)

Zdobnictwo ogrodnicze

Ogrodnik - rzeźbiarz. — Sztuka topjaryzowania. Fatalny fotel.

W bliskim sąsiedztwie Londynu, w Richmond, znajduje się jedyny w swoim rodzaju zakład ogrodnicy John'a Klinkorta, którego specjalnością jest „topjaryzowanie“ drzew i krzewów, czyli nadawanie im za pomocą strzyżenia, przycinania i właściwego hodowania, różnorodnych dowolnych kształtów. Z bukszpanu i cisu „wyrzeźbia“ się tam piękne okazy zielonych paw i rozpiętemi ogonami, zielonych bocianów w gniazdach, zielonych psów z budami lub bez nich, takiegoż koloru kur, kaczek i innych zwierząt, wielkości naturalnej i naśladowujących ładując żywe oryginały. Oprócz tego zamienia się drzewa i krzewy w „żyjące“ kolumny, piramidy, kule, kosze, kotwice, ławki, fontele, miniaturowe żaglowce i tysiączne inne wzory.

Sztuka „zielonego rzeźbiarstwa“, wynaleziona przez Rzymian, wymaga niezmiernie cierpliwości. Dowodem tego fakt, że na wykonanie niektórych wzorów potrzeba kilkudziesięciu lat czasu. I tak: pawia z ogonem stworzyć można nie prędzej jak w ciągu piętnastu lat; psa z ogonem w okresie od dwunastu do dwudziestu lat.

Pewien lord szkocki dał zlecenie wykonania w bukszpanie swego herbu rodzinnego — pelikana karmiącego pisklęta w gnieździe. Zamówienie to, jako przedstawiające obiekt nie dużych rozmiarów, Mr. Klinkort wykonał już w przeciągu — dziewięciu lat.

Drzewo lub krzew, któremu nadano pożądaną kształt, zachowuje go przez setki lat i jedynie wymagane jest coroczne przycinanie gałęzi. W niektórych parkach angielskich podziwiać można 400 i 500-letnie okazy pięknie topjaryzowanych drzew.

„Materiałem surowym“ tego przemysłu są sadzonki bukszpanu i cisu. Szkółka w Richmond zawiera ich około sześćdziesiąt tysięcy sztuk. Są one przeważnie dwuletnie i na dwa cale wysokie. Po kilku latach tak powolnego wzrostu „zielony rzeźbiarz“ przystępuje do pierwszych zabiegów dla nadania roślinkom pożądanym kształtów. Prace te wykonywane są z żmudną pieczołowitością, przyczem stosuje się przeróżne manipulacje, pozostające ścisłą tajemnicą rodziny artysty - topjaryzera, przekazywana z ojca na syna.

Oprowadzając mnie po swojej pracowni — opowiada korespondent gazety angielskiej — Mr. John Klinkort zwrócił mi uwagę na fotel klubowy, doskonale imitujący w najdrobniejszych szczegółach nasz ulubiony mebel domowy.

— Z tego dzieła jestem szczególnie dumny — zauważył artysta — ogrodnik — aczkolwiek...

— Ale bo to też jest prawdziwie arcydzieło sztuki — zawołałem z entuzjazmem. — Sprzęt ten wręcz prosi się, aby na nim spocząć!

— To też właśnie uczyniła niedawno temu pewna dama, która mnie zaszczyciła wizytą; osoba, dodać należy, o niezwykłej tuszy.

— I nastąpiła katastrofa?... — zapytałem zaciekawiony.

— Niestety, biedaczka przekonała się, że na fotelach mego wyrobu można spać czytać jedynie — wzrokiem! — odparł śmiejąc się wytwórcą zdradliwych mebli. kr.

Zamek francuski z XVII w.

przeniesiony do Ameryki

Przy drodze prowadzącej z Le Mans do La Fleche stoi, a właściwie stał zamek Coucelles, pochodzący jeszcze z czasów Ludwika XIII. Zamek ten, jeden z najpiękniejszych we Francji, został zakupiony przez pewnego milijardera amerykańskiego, który postanowił mieć go, że tak powiemy, pod ręką. Wobec tego cały zamek wędruje do Ameryki, gdzie zostanie ustawiony w pobliżu Nowego Yorku. Rozbórka zamku odbywa się niebawem systematycznie, kamień za kamieniem starannie numerowane wędrują do specjal-

nych skrzyń, a następnie na okręt. Boazerje i rzeźby marmurowe wywędrowały już dawno.

Muzeum pocztowe w Pradze

Historja poczty. — Pierwsza depesza. — Sanie Napoleona. Telegraf i telefon, jego początek i rozwój.

Praga, w lipcu.

Dobrze i pożytecznie jest czasem rzucić okiem wstecz na rozwój poszczególnych gałęzi wiedzy i techniki, by poznać ów nadludzki wysiłek umysłowy i fizyczny naszych przodków, jaki wykonać musieli, by utorować nam drogę do wszystkich tych zdobyczy postępu, z których dzisiaj wszyscy korzystamy. Chcąc dzisiaj skomunikować się ze znajomymi, zamieszkanymi w innym mieście, lub kraju, wrzucamy list do skrzynki pocztowej, nie troszcząc się bynajmniej o jego dalsze losy. Wiemy, że aparat pocztowy wszystko dalsze załatwi, by list nazajutrz doręczyć adresatowi. Z pewnością nie zastanawiamy się nad wszystkimi temi trudnościami, jakie przewyciężyć musieli nasi przodkowie, by doprowadzić ruch pocztowy do stanu, w jakim się dzisiaj znajduje. A jednak upłynęło bardzo wiele czasu i wiele trzeba było przeprowadzić wszelkiego rodzaju ulepszeń i udoskonaleń, zanim komunikacja pocztowa osiągnąć mogła wysoki poziom swego dzisiejszego stanu. Mielśmy możność przekonać się o tem przy zwiędzeniu niezmiernie ciekawego Muzeum Pocztowe w Pradze Czeskiej, w którym na podstawie interesujących eksponatów zobrazowano rozwój pocztownictwa od chwili jego powstania aż do czasów obecnych.

Tuż przy wejściu witają nas obrazy, przedstawiające pocztyljonów z XIII i XIV. stulecia. Jak skromnie w porównaniu z nimi przedstawiają się dzisiejsi listonosze? W swych barwnych, nie bez elegancji wykonanych mundurach, ci pierwsi pocztyljoni musieli z pewnością budzić podziw i respekt w oczach swych współobywateli. Pod obrazami na podłodze ułożone są w chronologicznym porządku stare skrzynki do listów najrozmaitszych form i kolorów, trąbki pocztyljonów, torby skórzane i t. d.

Bardzo ciekawe są ekspozycje starych listów pocztowych, adresów, pieczęci i t. p., pochodzących głównie z XVII i XVIII. stulecia.

W oddziale pamiętek późniejszych (XVIII i XIX. stulecie) znajdujemy obok pieczęci, stemplów pocztowych, receptisów i innych podobnych eksponatów, również list, adresowany do kanclerza Bismarcka z datą 2. 7. 1866. List ten zawiera pewne informacje, pozostające w związku z wojną prusko - austriacką.

Pierwsza depesza, to rzecz istotnie ciekawa. Widzimy tu depeszę nadaną z Wiednia do Pragi (z datą 6. 7. 1856), która zapowiada przyjazd greckiego króla Ottona do Karlowych Warów. W dalszych gablotach oglądamy ciekawe eksponaty, przedstawiające w porządku chronologicznym rozwój techniki telegraficznej i telefonicznej, wśród których nie brak też modelu pierwszego aparatu rozmówczego konstrukcji Aleksandra Grahama Bella (z roku 1875).

Niektóre eksponaty w praskim Muzeum Pocztowym nie pozbawione są pewnego znaczenia politycznego. Tak naprzykład jest tam podziemny kabel telegraficzny, który do roku 1928 służył Węgrom do potajemnego porozumiewania się ze swymi agentami irredentystycznymi na Słowaczczyźnie. O istnieniu kabla tego w Czechosłowacji przez dłuższy czas nikt nie miał pojęcia, został on odkryty zupełnie przypadkowo podczas robót budowlanych w roku 1928. Kabel ten pochodzi prawdopodobnie z czasów, kiedy to administracja pocztowa na Słowaczczyźnie znajdowała się w rękach Węgrów.

Wielką wartość historyczną posiada znowu inny eksponat, a mianowicie sanki, które Napoleon po rozbitciu armji francuskiej wyruszył w dniu 14 grudnia 1812 roku z Rosji przez Wilno i Warszawę do Dreżna. Jak wiadomo, po klęsce nad Berzyną Napoleon przyszedł do przekonania, że krytyczna chwila wymaga bezwzględnie jego obecności w Paryżu, wobec czego postanowił rozstać się z armją i incognito powrócić do kraju. Nikt nie przypuszczał, że w saniach, mknących po drogach rosyjskich i polskich, jechał potężny cesarz, który podróżował pod nazwiskiem Caulaincourt'a. Później na wyspie św. Heleny przyznał się Napoleon, że podczas przejazdu przez Śląsk sytuacja była dla niego wielce krytyczna i obawiał się poważnie, by nie wpaść w ręce Prusaków. Sanie, które jechał wtedy Napoleon, stanowią własność Pauliny Stubenberg-Nimtschowej, właścicielki majątku Kyšperk. Są one zrobione z drzewa brzoźowego (dolna część) i wierzbowego (górną część). Z wzruszeniem przyglądamy się tej bezcennej pamiętce, przypominającej nam tak żywo tragedję jednego z największych ludzi świata...

W muzeum praskim oglądać można jeszcze jedną osobliwość: stary list indyjski, pisany na liściu palmowym. Pamiętka ta pochodzi z roku 206 przed Chr. C-s

Adres Ligi Morskiej i Rzecznęj w Poznaniu: Inż. Bielenia. Poznań. Ratusz — Konto czekowe P. K. O. 207083.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Rocznik spółek akcyjnych

Wyszedł z druku drugi z kolei „Rocznik Informacyjny o Spółkach Akcyjnych w Polsce”. Celem rocznika jest zebranie wszystkich danych, dotyczących spółek akcyjnych w Polsce dla użytku praktycznego. Wydawnictwo takich i podobnych jest bardzo wiele, mało jednak z nich wypełnia tak solidnie swoją rolę. Na wartość Rocznika składają się dwie rzeczy: świetna technika układu i wielka wartość rzeczy podanej w jego treści. Oficjalny udział naczelnej organizacji polskich sfer gospodarczych w tym wydawnictwie — Centralnego Związku Polskiego Przemysłu Górniczego, Handlu i Finansów, daje tym wszystkim informacjom autorytet ścisłości i fachowości, a udział w opracowaniu Rocznika przedstawicieli Centralnego Związku, Banku Handlowego w Warszawie i Rady Giełdy Pieniężnej w Warszawie, zapewnia fachowe opracowanie zebranych materiałów.

Rocznik przynosi obraz organizacji i działalności 1314 spółek akcyjnych i 139 przedsiębiorstw prywatnych większych w Polsce, z podziałem na poszczególne działy przemysłu i handlu oraz bankowości. Od nazwy, kapitału, opisu przedsiębiorstwa i produkcji aż do bilansów, akcyj i nazwisk członków władz spółek mamy w Roczniku wszystkie szczegóły informujące o organizacji i działalności wielkich i średnich przedsiębiorstw gospodarczych. Dane te w trzech językach: polskim, francuskim i niemieckim, dają możliwość zapoznania się ze strukturą i działalnością naszego życia gospodarczego zarówno krajowi, jak i zagranicy. Rocznik stanowi niezbędny podręcznik dla każdego przemysłowca, kupca czy bankowca polskiego lub zagranicznego, który styka się z życiem gospodarczym. Poza tem jednak stanowi ciekawe i niezbędne źródło informacyjne dla każdego, kto interesuje się sprawami gospodarczymi.

Rocznik na rok 1930 zawiera szereg uzupełnień i ulepszeń. Zawiera on dane o 1453 przedsiębiorstwach, reprezentujących ogółem 5653 milj. złotych kapitałów własnych. Na pierwszym miejscu z przeszło półtora miljardem złotych stoi przemysł węglowy i hutniczy, na drugim włókienniczy — 886 milionów złotych, trzecim — metalowy — 350 milj. na czwartym — chemiczny — 323 milj. Ciekawe bardzo są dane o „kapitale”, w których podano, w których rełach znajdują się akcje i jakie akcje lub udziały posiada dana spółka. Poza tem podano w wielu wypadkach porozumienia i umowy o „wspólnocie interesów” poszczególnych spółek, obrazujące zakres kartelizacji w przemyśle polskim. W danych tych bardzo wiele ciekawego materiału znajdzie zarówno ekonomista, jak i polityk.

Dzięki tej wartości informacyjnej Rocznik jest w pewnym zakresie najlepszą propagandą naszego życia gospodarczego wobec zagranicy, która znajduje tutaj pełny obraz tego wszystkiego, co jest jej potrzebne dla wyrobienia sobie dokładnej opinii o strukturze i rozwoju polskiego życia gospodarczego.

Jeśli nie wszystko wyda się tutaj w świetle różowym, to jednak jest ono ścisłe i to stanowi największą wartość Rocznika.

Krótkie informacje gospodarcze

— W dniu 15. 7. rozpoczyna się w Ostendzie pertraktacje w sprawie odnowienia międzynarodowego kartelu cynkowego. W konferencjach uczestniczyć będą przedstawiciele producentów amerykańskich.

— Prasa donosi, że pomiędzy jedną z linii okrętowych amerykańskich a rządem Z. S. R. podpisana została umowa na uruchomienie stałej linii okrętowej Nowy York — Leningrad.

— Żniwa w całej Rumunii są w pełnym toku. Zbiory przewyższają dotychczasowe oczekiwania. Jakość zboża jest bardzo dobra.

— Berlińska giełda zbożowa i pieniężna w miesiącach lipcu i sierpniu w soboty będzie nieczynna.

— Prasa podaje, że upadłości w Niemczech zmniejszyły się z 1082 w maju na 870 w czerwcu. Ilość nadzorów sądowych również była mniejsza w czerwcu — 701 wobec 732 w maju.

— Bawiący obecnie w Paryżu prezes Międzynarodowych Targów Praskich prowadzi rokowania o zaciągnięcie dla Targów pożyczki w wysokości 25—30 milj. koron czesk. Pożyczka ta ma być użyta na skonwertowanie zaciągniętych różnymi czasami pożyczek w bankach praskich.

Zagadnienie zwrotu cła przy wywozie

Ostatnie tygodnie przyniosły nam szereg rozporządzeń, wprowadzających zwrot cła przy wywozie kilku nowych towarów przemysłowych. W ten sposób nasza polityka eksportowa, dysponująca do tej pory analogicznymi ulgami dla mniej więcej 100 kategorii wyrobów, została wyposażona w dalsze instrumenty popierania wywozu przemysłowego.

Nie od rzeczy będzie zastanowić się nad celowością istnienia instytucji zwrotu cła przy wywozie, gdyż ostatnie rozporządzenia wzbudziły zainteresowanie ogółu dla tego środka popierania eksportu. W szczególności słyszeliśmy zdania, że „brniemy coraz dalej na fatalnej drodze sztucznego podniekania eksportu zarówno rolnego, jak przemysłowego, drogą premij wywozowych i t. p. podnięt, co w konsekwencji kiedyś odbije się na nas w sposób zdecydowanie ujemny”. Czy zdanie to jest słuszne?

Tak i nie! Rzecz oczywista, że lepiej było, gdyby nasz organizm gospodarczy mógł się obyć bez sztucznych podnięt i działał w warunkach pełnej swobody. Ale, niestety, polityka etatystyczna w Polsce do tego stopnia spacyzowała normalny, niekrepowany tok życia gospodarczego, że wywołała konieczność stosowania środków, zdolnych do usunięcia różnic zachodzących między warunkami pracy u nas i u innych.

Pamiętać należy, iż plusy, wyrażające się w posiadaniu wielu tanich surowców, w inteligencji naszego ogółu — ze smutnej konieczności — tania opłacanego robotnika, w przedsiębiorczości kupców i pomysłowości przemysłowców są w znacznej mierze niwekowane: krótkością czasu pracy, nadmiernym kosztem niepraktycznie zorganizowanych instytucji ubezpieczeń i świadczeń społecznych oraz wadami naszego systemu podatkowego.

Stan zasiewów w czerwcu

Główny Urząd Statystyczny stwierdza na podstawie sprawozdań korespondentów rolnych i danych Instytutu Meteorologicznego, że w czerwcu roku b. temperatura utrzymywała się powyżej średniej wieloletniej. Opadów otrzymała Polska znikomą ilość, wynoszącą zaledwie od 2 do 52 proc. średniej wieloletniej; stosunkowo najwięcej opadów miały rejony Bydgoszcz i Poznań. To też zapas wilgoci roli prawie w całym kraju jest niedostateczny.

Stan zasiewów w stopniach około 20 czerwca rb. dla całej Polski przedstawiał się następująco (w nawiasach stan z czerwca 1929 r.): pszenica ozima — 3,9 (3,5), żyto ozime — 3,8 (3,6), jęczmień ozimy — 3,4 (3,2), pszenica jara — 3,3 (3,3), żyto jare — 3,1 (3,2), jęczmień jary — 3,1 (3,4), owies — 2,9 (3,5).

W porównaniu z ubiegłym miesiącem zasiewy ozime nie wykazują różnic, natomiast długotrwała susza odbiła się przedewszystkiem ujemnie na zasiewach zbóż jarych, które wykazują zniżkę od 0,2 do 0,5 proc. kwalif. W porównaniu do stanu zasiewów z czerwca r. 1929 kwalifikacja ozimych jest lepsza, natomiast kwalifikacja jarych — gorsza od zeszłorocznej.

Okres kwitnienia zbóż nie zaznaczył się specjalnie ani ilością opadów, ani chłodem, ani wiatrami. Stan sadowo okwintnieniu przedstawiał się lepiej niż dostatecznie.

Z uwagi na trwającą nadal suszę, która może zmienić dość znacznie podaną wyżej ocenę stanu zasiewów z okresu około 20 czerwca. Główny Urząd Statystyczny zarządził dodatkową ocenę stanu zasiewów na 5-go lipca, którą zakomunikuje przed upływem połowy miesiąca.

PODATKI I OPŁATY

(p) Doniosłe zarządzenie ministerstwa skarbu w zakresie wymiaru podatków. Ministerstwo skarbu wydało okólnik (L. D I. Nr. 2268/1) do władz skarbowych, zarządzając ogólne stosowanie się do tez orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego w wypadkach analogicznych. W ten sposób został spełniony jeden z ważnych dezyderatów sfer gospodarczych.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Eksport węgla przez porty zmniejsza się. Eksport węgla polskiego przez Gdańsk i Gdynię w czerwcu rb. przedstawia się jak następuje: w Gdańsku przeladowano 396 906 t., w Gdyni 226 055 t., razem 622 961 tonn. W porównaniu z tymże okresem czasu w r. 1929 przeladunek węgla eksportowego na statki w Gdańsku i Gdyni wykazuje zmniejszenie o 138 794 tonn, t. j. o 18,22%.

go. W rezultacie otrzymujemy koszt własny prawie wszystkich wyrobów przemysłowych droższy niż koszt w konkurujących z nami przemysłach niemieckim, belgijskim, francuskim, czeskim i innych, co niezmiernie utrudnia nasze współzawodnictwo, szczególnie w okresach takiego ostrego dumpingu, jaki się rozwinął na tle obecnego kryzysu, obejmującego prawie całą kulę ziemską.

Pragnęlibyśmy widzieć jaknajprędzej powrót do jako takich normalnych warunków wytwórczości, do zarzucenia balastu etatystycznego, ciążącego na naszym organizmie gospodarczym, ale uświadomiamy sobie, że życie wymaga stosowania natychmiast działających środków zaradczych, choćby namiastków, choćby paljatywu. W konsekwencji nie można nie uznać potrzeby stosowania zwrotu cła, jako środka wyrównania eksporterowi części strat na wywozie, wywołanych warunkami, niezależnymi od działalności poszczególnych wytwórców. Dlatego tylko — w interesach ogółu — straty te odnoszone są na koszt państwa, jako wyraziciela interesów tegoż ogółu.

Państwo wydało w roku budżetowym 1929/30 na cele zwrotu cel tyleż mniej więcej, co na premie przy wywozie płodów rolnych, mianowicie 14 milionów złotych. Korzyści, jakie stąd spłynęły na życie gospodarce, trudno obliczyć, jednak doświadczenia przemysłowców ze zwrotem cel są na ogół korzystne: stwierdzając, że fakt istnienia zwrotu cła zachęca w wysokim stopniu do coraz energiczniejszych wysiłków wywozowych.

Wobec tego, zachowanie i ulepszenie tego systemu, ale tylko „do czasu”, t. j. do czasu powrotu do mniej więcej normalnych stosunków na rynku krajowym i światowym, wydaje się być konieczne.

(k) Z Państwowego Instytutu Ekspertowego. Dnia 10 lipca rb. odbędzie się pierwsze posiedzenie rady Państwowego Instytutu Ekspertowego z nowej kadencji. Porządek dzienny przewiduje ukonstytuowanie się rady i dyskusję nad sprawozdaniem dyrektora, które w postaci obszernego tomu rozesłane zostało członkom rady.

(k) Bydło i trzoda na targowicy poznańskiej. W czerwcu ceny na targowicy miejskiej w Poznaniu uległy dalszemu spadkowi z wyjątkiem ceny cieląt, które w dalszym ciągu zwiększały przeciętnie o 10 procent. Przyczyna spadku cen leży w dysproporcji między zwiększoną produkcją świń na skutek taniości paszy i bardzo złej koniunktury na ziemiopłody i trudnościami zbytu na rynkach zagranicznych. Trudności gospodarstwa hodowlanego wywołane są głównie przez Niemcy, które od niedawna wystąpiły jako bardzo poważny konkurent na naszych rynkach eksportowych. W maju dowozy świń na rynek wiedeński osiągnęły około 50 proc. dowozu polskiego. Podobnie rynki czeskie i alzackie zalewane są trzodą niemiecką, której wywóz forsują Niemcy za pomocą silnego dumpingu. Spadek cen przedstawia się następująco: Ceny wołów spadły od 6—7 zł. na 100 kg., buhaje straciły na wartości 5—10 zł., przyczem lekka zwyżka cen jaka się zaznaczyła w końcu miesiąca, nie utrzymała się. Ceny krów uległy zniżce 7—13 zł., najbardziej ucierpiały gatunki małowłuczne, a owce poniosły straty w cenie 9—12 zł., młodzież spadła na wartości o 11 zł., cielęta zyskały przeciętnie o 14 zł. na 100 kg., owce zaś spadły w cenie o 8—11 zł. Największy spadek cen zanotowano w cenach nierogacizny, przeciętnie tuczniaki straciły 25,5 zł. na 100 kg., tj. przeszło 13 proc.

(k) Rozwój automobilizmu w Polsce. Liczba kursujących pojazdów mechanicznych w Polsce (oprócz wojskowych) w ciągu ostatnich pięciu lat wzrosła blisko czterokrotnie, bo z 11434 w dniu 31. 12. 1924 r. do 43319 w dniu 21. 12. 1929 r. Stosunkowo największy przyrost wykazały autobusy, dalej dorożki, samochody ciężarowe, oraz osobowe prywatne i urzędowe. Na 10 000 mieszkańców przypadło w końcu 1924 r. 5 pojazdów mechanicznych, gdy w końcu 1929 r. 14. Ilość samochodów wzrosła w tempie dość szybkim, wzrost ten wynosił bowiem w r. 1925 49,3%, w 1926 — 13,2%, w 1927 — 31,8%, w 1928 — 34,5%, w 1929 — 25,7%. W miarę wzrostu ilości pojazdów mechanicznych wzrasta również spożycie benzyny i gazoliny, które wynosiło na 1 pojazd rocznie w r. 1926 — 1673 kg., w 1927 — 1967 kg., w 1928 — 2024 kg., a w r. 1929 — 2068 kg.

(k) W sprawie eksportu polskich wędlin do Francji. Na zainicjowanej przez konsulat generalny R. P. w Paryżu konferencji przedstawicieli „Ste Commerciale pour la Pologne „Socopol” w Paryżu z reprezentantem grupy poznańskich wędliniarzy, zebrani, po szczegółowym i facho-

wem omówieniu sprawy, doszli do porozumienia i postanowili zorganizować współpracę, rozpoczynając akcję od wprowadzenia na rynek francuski polskich szynki, jako towaru, na który wobec stosunkowo znacznego zapotrzebowania, najłatwiej będzie znaleźć odbiorców. O ile chodzi o kiełbasy, oraz inne rodzaje wędlin, nie ustalono jeszcze gatunków, które należałoby importować z Polski. Również przedstawicieli grupy krakowskich wędliniarzy skierował konsulat generalny do wspomnianego francuskiego towarzystwa importowego celem ustalenia jednolitego wykorzystania rynku francuskiego przez obie grupy polskich eksporterów.

Z ZAGRANICY

(z) Wzrost chowu świń w Niemczech. Według statystyki, przeprowadzonej przez Biuro Statystyczne Rzeszy, stan pogłowia świńskiego na dzień 2 czerwca rb. wynosił 19,8 milionów głów. Na dzień 1 czerwca r. 1929 liczba pogłowia wyrażała się cyfrą 16,8 milj., wzrost zatem pogłowia w ciągu roku wyniósł 3 miliony sztuk, co równa się 17,9%.

(z) Międzynarodowy Związek Przemysłu Futrzanego. Na zakończenie obrad Międzynarodowego Kongresu Futrzarskiego w Lipsku postanowiono powołać do życia Międzynarodowy Związek Przemysłów Futrzarskich, międzynarodowy sąd rozjemczy do spraw futrzarskich, oraz międzynarodową wywiadownię, której zadaniem będzie ochrona wierzycieli i regulowanie warunków kredytowych w tranzakcjach międzynarodowych. Na prezesa Związku powołano wybitnego kupca lipskiego i prezesa I. P. A. (Internationale Pelz-Ausstellung) p. Pawła Hollaendera. Siedzibą Związku będzie Lipsk, który, jak dotąd, ogniskował światowy handel futrzarski. Obecnie przy powstaniu wielkiej organizacji międzynarodowej w Lipsku, znaczenie jego dla tej gałęzi handlu wzrosło bardzo poważnie.

(z) Zerwanie rokowań handlowych między Austrią i Jugosławiją. Prasa wiedeńska stwierdza, że rokowania handlowe między Austrią i Jugosławiją zostały zerwane, ponieważ rząd jugosłowiański do dn. 28. bm. nie dał odpowiedzi na propozycje Austrii. Konsekwencje zerwania rokowań austriacko-jugosłowiańskich są doniosłe nie tylko dla Austrii, lecz także dla państw innych, nie wyłączając Polski. Przedewszystkiem stał się bezprzedmiotowym dodatkowy traktat handlowy austriacko-węgierski, podpisany już przez obydwie rządy i ratyfikowany przez parlament węgierski. Będzie czyniona prawdopodobnie próba przedłużenia dawnego traktatu handlowego austriacko-węgierskiego na jeden rok, ale w tym wypadku nie będą mogli agrarjusze austriacki przed 30. czerwca 1931 r. t. j. przed upływem traktatu handlowego austriacko-jugosłowiańskiego przeforsować podwyżki cel od zboża, mąki i świń. Niebezpieczeństwo, grożące polskiemu eksportowi trzody chlewnej zostało przez to na razie odroczone. Dalszą konsekwencją zerwania rokowań austriacko-jugosłowiańskich jest odłożenie obrad parlamentarnych nad nowelą do taryfy celnej, gdyż byłoby bezcelowe uchwalenie nowych cel bez możliwości wprowadzenia ich w życie.

Z WYDAWNICTW

(w) „Przegląd Gospodarczy” zeszyt 13 zawiera następującą treść: „Przegląd sytuacji” — E. R.; „Zwrot cel jako sposób popierania wywozu wyrobów przemysłowych” — Leopold Wellisz; „Wykonanie budżetu w 1929-30 r.” — H. Bronikowska; „Hutnictwo żelazne w 1929 r.” — Ant. Dzik; „Z gospodarczego położenia Stanów Zjednoczonych A. P.” — M. I. Drybiński; „Prace nad reorganizacją przemysłu brytyjskiego” — Andrzej Neuman; „Złoto w 1929 r.” — Z. Z. Ponadto zeszyt zawiera Rynek pieniężny, Rynki towarowe, oraz Kronikę.

(w) „Praktyczna Wiedza Przemysłowa”. Wyszedł już z druku i znajduje się w sprzedaży Nr. 2-3 kwartalnika p. t. „Praktyczna Wiedza Przemysłowa”. Na ciekawą i różnorodną treść numeru składają się następujące artykuły: 1) Dr. Tadeusz Waryński: Szkolnictwo zawodowe w Polsce. 2) Antoni Puzyński: Przemysł bawelniany w Polsce a rynki Persji, Turcji i Turcji. 3) T. M. Filip: Zdobycie klienteli. 4) Dr. Bohdan Zawadzki: Psychologia, stosowana w życiu gospodarczym. 5) Inż. Kazimierz Kulakowski: Analiza gospodarza kosztów własnych. 6) Mieczysław Birnbaum: Prasa jako przedsiębiorstwo. 7) Czesław Korolko: Pięcioletni plan gospodarczy Z. S. R. 8) Stanisław Zawadzki: Pierwsza polska maszyna do pisania. Kronika: 1) Przemysł polski wobec aktualnych zagadnień gospodarczych — Inż. T. Świda. 2) Przemysł polski w dobie kryzysu — B. W. 3) W sprawie reformy szkolnictwa technicznego — Dr. T. W. 4) Kryzys w przemyśle winiarnym i środki zaradcze — Odczyt inż. T. Katelbacha. Czołopismo podpisuje jako wydawca w imieniu Instytutu Szerzenia Praktycznej Wiedzy Przemysłowej — Stefan Podworski, Redaktor naczelny — Antoni Puzyński. Cena numeru — 1. 2. do nabycia we wszystkich księgarniach i w „Ruchu”

Rzeczywisty stan zdrowia papieża

Katolicka Agencja Prasowa podaje, co następuje:

Od dłuższego czasu krążą uporzędkowane niepokojące pogłoski o stanie zdrowia papieża. Początkowo mówiono ogólnikowo o niedomaganiach na tle przemiany materji, następnie mówiono o chorobie pęcherza, przyczem określano stan zdrowia papieża, jako wzbudzający obawy i brano pod uwagę możliwość operacji.

W ostatnich dniach pojawiła się również we Włoszech wiadomość, która już przedtem we Francji w szerokich sferach społeczeństwa była rozpowszechniana, oraz przez włoskie pisma powtórzona została, jakoby dr. Marion, lekarz, który operował Poincarégo, miał przybyć do Rzymu i odwiedzić papieża, przyczem miał skonstatować lekką chorobę pęcherza, która jednakowoż nie wymaga zabiegu chirurgicznego.

Pogłosce tej zaprzeczono już kilkakrotnie ze strony tych kół, które mają możność bezpośrednio dowiedzieć się o stanie zdrowia Ojca św. Ostatni numer „L'Osservatore Romano” oświadcza w oficjalnym dementi, że w tem wszystkim „nic, absolutnie nic, niema prawdy, ani nawet w przybliżeniu prawdziwego”.

Jesteśmy w możności nie tylko potwierdzić całkowite zaprzeczenie „Osservatore Romano”, lecz dodać jeszcze szczegóły jaknajdokładniejsze o stanie zdrowia papieża.

Stan zdrowia Ojca św. Piusa XI w ostatnich latach nie był chyba tak doskonały, jak obecnie, czego najlepszym dowodem jest nadzwyczaj ożywiona działalność, jaką papież rozwijał w ciągu całego roku jubileuszowego i po jego przedłużeniu. Nigdy nie widziano tyle aktywności i odporności u Ojca św. w jego zajęciach i trudach, tak znacznych i rozlicznych. Nie było ani jednego dnia, w którymby papież zawiesił codzienne audjencje nietylko dygnitarzy urzędowych i licznych osobistości, które do Rzymu przybywają, ale nawet zespołów, liczących setki i tysiące osób, czy to pielgrzymek czy też grup cudzoziemców, przybywających do Rzymu, by zobaczyć papieża i otrzymać jego błogosławieństwo. Do tych zwykłych audjencji, podczas których wszyscy widzieć mogą, jak się papież czuje, przyłączały się nader liczne i różnorodne uroczystości, począwszy od owych poufnych, jak tajne konsystorze i zebrania kongregacji, którym przewodniczy papież osobiście, a skończywszy na tych najbardziej złożonych, długich i nużących, jak ostatnie kanonizacje, których dokonał Ojciec św. w ostatnie dwie niedziele, odprawiając uroczyste nabożeństwa

pontyfikalne, przyczem zachował całkowitą świeżość sił w ciągu co najmniej pięciu godzin, jakie trwają takie uroczystości. Również w czasie audjencji nie ogranicza się papież do ukazywania się rzeszom przybywających i udzielania im błogosławieństwa, lecz, czyniąc przegląd wszystkich, daje każdej osobie rękę do ucałowania, zatrzymując się często przy poszczególnych osobach i informując się o nich, a wreszcie, gdy przyjmuje zorganizowane pielgrzymki, zakończy audjencje niejednokrotnie nader długimi przemówieniami, co się powtarza nieraz dwa lub nawet trzy razy dziennie.

Gdy się pojawiają pogłoski o złym stanie zdrowia papieża, stają się one w kołach, zbliżonych bezpośrednio do osoby Ojca św., przedmiotem żartów, jak n. p. takie: „Czy papież czuje się źle? — On czuje się znakomicie, natomiast my czujemy się źle, musząc podążać za nim przy jego nieustannej działalności”.

Poza temi bezpośrednimi wrażeniami faktem je st, iż Pius XI od chwili wstąpienia na tron papieski nie odczuwał żadnej, nawet najbliższej niedyspozycji. Jeden jedyny raz w ubiegłym roku w lecie, gdy w ogrodzie wysiadł z samochodu, potknął się o kamień, przyczem lekko zwichnął sobie nogę, co uniemożliwiło mu w ciągu kilku dni odbywanie codziennej przechadzki. Jednakowoż i w tych warunkach nie zaniedbał papież swych zwykłych zajęć, udzielając codziennie audjencji z tą tylko różnicą, iż odbywały się one w bliżej położonych od apartamentów papieskich salach, celem uniknięcia nadmiernego chodzenia.

Gdy kardynał Achilles Ratti wybrany został na papieża, zamianował na urząd nadwornego lekarza papieskiego, przewidzianego przy dworze papieskim wśród innych urzędów, doktora Amici, który był już lekarzem pałacu watykańskiego. Po śmierci tego lekarza parę lat temu papież pozostawił urząd ten nieobsadzonym. Dopiero po ukonstytuowaniu się państwa watykańskiego zostało zamianowane całe grono lekarzy pod kierownictwem prof. Aminta z Medjolanu, co jednakże dotyczy pomocy lekarskiej dla całego miasta, nie zaś tylko osoby Ojca św. W taki sposób papież, który od śmierci ostatniego lekarza nadwornego nie posiada przybocznego lekarza, korzystałby w razie potrzeby z kolegium lekarskiego państwa watykańskiego. Zresztą Pius XI przy posiłkach i codziennych zajęciach przestrzegał surowy regimie higieniczny, a m. in. nie porzuca przyzwyczajenia, nabytego w czasie pobytu w Polsce, niepijania nieprzeżowanej wody.

Kursy lekarskie w Ciechocinku

Stowarzyszenie lekarzy zdrojowych w Ciechocinku w ścisłym porozumieniu z dyrekcją zakładu, komisją zdrojową i gminą po uzyskaniu aprobaty departamentu służby zdrowia min. spraw wewnętrznych urzędu III trzydniowy lekarski kurs dokształcający w Ciechocinku w dn. 31. 8, 1. 9, i 2. 9. r. b. Wykłady wygłosi: prof. Borowiecki (Poznań), dr. R. Bernhardt (Warszawa), dr. W. Chodźko (Warszawa), doc. dr. W. Czarnocki (Warszawa), doc. dr. A. Elektorowicz (Warszawa), prof. W. Jasiński (Wilno), prof. K. Jonscher (Poznań), dr. M. Latkowski (Warszawa), dr. W. Osmólski (Warszawa), doc. dr. Z. Monsiorski (Warszawa), prof. J. Radliński (Warszawa), dr. Cz. Wroczyński (Warszawa).

Uczestnicy kursu mają zapewnione mieszkanie (bezpłatne) w Zdrojowisku, oraz zwykle t. zw. kuracyjne ulgi kolejowe. Organizacja kursu spoczywa w rękach prof. E. Lotha (przewodniczącego), doc. dr. L. Lorentowicza, dr. P. Rudzkiego (zastępców przewodniczącego), dr. I. Dębickiego lekarza zakładowego, oraz dr. Cz. Hoppego sekretarza kom. organizacyjnego.

Wzruszający czyn niewidomych inwalidów wojennych we Włoszech

(KAP) Uczestnik zjazdu b. kombatantów, zjazdu, któremu przewodniczył niewidomy inwalida wojenny, poseł do parlamentu włoskiego, Scapini, francuski ks. Guillon, napisał do paryskiego dziennika

„La Croix” (19. 6. 30.) list, z którego podajemy następujący wyjątek:

„W małym klasztorze św. Damjana obok Assyżu widziałem ostatnim razem małą tablicę — zdaje się, z marmuru, która mnie wzruszyła. Wicie bez wątpienia, że u św. Damjana znajduje się miniaturowy taras, zwany podwórzem św. Klary, obok którego św. Franciszek ułożył swoją pieśń „O moim bracie Słońcu”. Otóż na zachodnim murze tego tarasu włoscy inwalidzi — niewidomi umieścili w subtelny porywie serc skromną tablicę, mającą napis, którego treść, jak zapamiętałem, jest taka: Na tem podwórzcu, obok którego św. Franciszek odśpiewał pieśń do swego brata Słońca, my, niewidomi inwalidzi wojenni, pozbawieni odtąd światła, śpieszymy połączyć się całym sercem z tą radością, jakiej doświadczył niegdyś On w kontemplowaniu i sławieniu słońca.

Oby oświecił On wzamian nasze dusze!

Zwiedzajcie Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w Poznaniu od 6 lipca do 10 sierpnia r. b.

Szczył dos konafosci.
ERSIKANS
St. Górskiego POT
RAK NÓG PACH
osusza po 1 użyciu

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI

NI SZCZY BRODAWKI SKÓRY STWARDNIENIA WARSZAWA
ARAGO
ST. GÓRSKIEGO
ODGISKI ZAPĄC WSZCZU

Śmiertelny wróg bezbronnych dzieci!

Zgon 25% dzieci do 5-go roku życia, powodowany jest zazwyczaj przez biegunkę. Muchy w wielkiej mierze powodują to, będąc przenosiicielkami chorób. Aby udronić zdrowie dzieci, należy niszczyć muchy, rozpylając Flit. Flit niszczy doszczętnie muchy, komary, pchły, mole, mrówki, karaluchy, pluskwy oraz ich zarodki. Zabójczy dla owadów, jest zupełnie nieszkodliwy dla ludzi. Nie plami. Flit nie należy porównywać do innych środków na owady. Żądajcie żółtej blaszanki z czarną opaską, wystrzegając się naśladownictw.

FLIT
Niszczy szybciej

nr 2149

Kurs germanistyczny dla profesorów

szkół średnich z Polski w Gdańsku.

Dnia 4. lipca r. b. rozpoczął się w Gdańsku kurs germanistyczny dla profesorów szkół średnich w Polsce pod kierownictwem naukowym prof. Juliusza Ippoldta z Krakowa. Po powitaniu słuchaczy przybyłych ze wszystkich stron Polski przez p. dyr. Augustyńskiego, jako kierownika administracyjnego kursu przemówił p. Ippoldt przedstawiając cel i program kursu. Następnie rozpoczęły się wykłady. Prelegentami na kursie będą: prof. Politechniki Gdańskiej: Ehrenstein, Henning, Kindermann, dyr. muzeum krajowego Mannowsky; z Wiednia prof. Arnold, z Heidelbergu prof. Korn, z Lwowa prof. Dollmayer, z Krakowa prof. Vukadinovič, z Poznania prof. Kleczkowski, i z Krakowa prof. Ippoldt. Czas trwania kursu od 4-8 lipca b. r. Wykłady odbywać się będą codziennie od godz 8-1 w sali konferencyjnej Dyrekcji Kolei Państwowych. Po południu i niedziele przeznaczony na zwiedzanie osobliwości Gdańska i na wycieczki w bliższą i dalszą okolicę.

Wszelkich informacji, dotyczących kursu, jak również urzędzić się mających wycieczek udziela Biuro Informacyjne Gminy Polskiej dla spraw wycieczkowych i turystycznych, Gdańsk, Dworzec Główny.

Po Kongresie Eucharyst. w Kartaginie

(KAP) Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny w Kartaginie nie mógł przeminąć bez echa. Donoszą z Tunisu że tamtejszy biskup, jego dzieci i pozostali krewni wystosowali do Rzymu pismo, w którym wskazują na wspaniały przebieg kongresu. Ale oto inne następstwo, zgola nieoczekiwane: komuniści i socjaliści francuskiego i arabskiego pochodzenia, a więc elementy niewierzące, już po fakcie zorganizowali akcję protestacyjną przeciwko kongresowi. Arabska prasa wolnomyślicielska (a więc i taka już istnieje!) domaga się wzniesienia pomnika, który ma uczcić „świeckie państwo Tunis”. Twierdzi ona, że to nie była ta prawdziwa Francja, które jprzedstawiciele witali kongres kartagiński w imieniu rządu francuskiego i beja Tunisu.

Fakturzysty (ki)

rutynowanej siły piszącej biegle na maszynie i pewnej w rachowaniu, poszukuje do natychmiastowego wstąpienia poważne przedsiębiorstwo w Poznaniu. Zgłoszenia do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 27,115 Pw 8326-27 115

Poszukuję dobrej drogerji

w Poznaniu, ewent. na prowincji, o ile możności z mieszkaniem. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera Poznańskiego pod rw 10 506

Zwapnienie żył. Zdenerwowania, osłabienia. Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od Pw 3354-2-83
Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 56.

Snofacsalvum

wypróbowany dobry środek ochronny przeciw

Pomorowi u świń

but. à 200 gr. = 4.50 zł but. à 500 gr. = 9.00 zł
wszechstronne uznania, do nabycia w

Aptece Marjańskiej

Poznań, Solacz, ul. Mazowiecka 12. Tel. 52-46.
Wysyłka odwrotną pocztą zw 24239

Tytuł doktora (franc. uni(ę.))

przysposobienie drogą korespondencji, porady, pomoc. Zgłoszenia kierować pod adresem:
Prof. Dr. Köhler, roerenstraat 24, Arnhem (Holandia)

Dnia 4 lipca 1930 r. o godz. 17 w Krotoszynie zmarł nam żony i ceniony kolega, ś. p.

Władysław Bączkowski

dentysta

W Zmarłym straciłszy gołiwego i oddanego nam członka Związku.

zw 24493 Związek Dentystów Zach. Ziemi Rzeczypospol. Polskiej.

Dnia 7 lipca 1930 zmarł nagle w Nowogrodku, w 43 roku życia, ś. p.

Alfred Biberstein Rogala Paruszewski

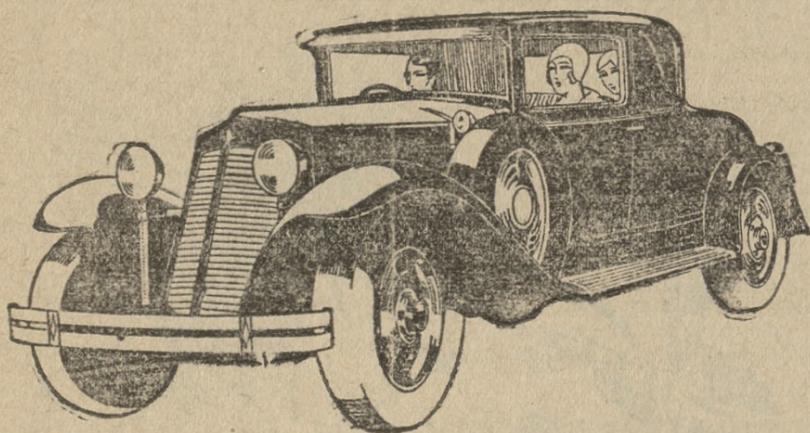
Nabożeństwo żałobne i spuszczenie zwłok do grobowca rodzinnego w Chomiąży szlacheckiej, powiat Żnin, odbędzie się w sobotę, dnia 12 lipca o godz. 11, o czym donoszą

Poznań-Dziadkowo. w ciężkim smutku pogrążeni
matka, bracia i rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zw 24437

„RENAULT“

Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki w Poznaniu. Pawilon nr. 12

Zespół 3-ech samochodów „Vivastella“ turystycznych, ukończył IX Międzynarodowy Raid A. P. z punktami dodatkowymi zdobywając

3 złote plakiety z dyplomami za ukończenie raidu z wynikiem znakomitym.

Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki w Poznaniu. Pawilon nr. 12

Tow. „ESPER“

Warszawa, ul. Marszałkowska 153.
Kraków, ul. Karmelicka 9.
Katowice, Rynek 2.

Tw 50

Poszukujemy zaraz lub później dzielnego bardzo rutynowanego i nawskroś sumiennego

DEKORATORA

obeznanego gruntownie z pisaniem lakiem, artystycznym malowaniem plakatów reklamowych (system tlenkowy), umiejącego szybko i bardzo gustownie dekorować 12 wystawowych okien różnymi artykułami.

MARSZANTKI

która koniecznie być musi dzielną ekspedjentką do oddziału kapeluszy damskich.

Samodzielnej ekspedjentki

do oddziału szkła, porcelany i sprzętów kuchennych. Panowie i Panie, którym zależy na stałym i dobrze opłaconym stanowisku, zechcą złożyć wyczerpujące oferty z odpisami świadectw, dołączeniem podobizny i podaniem pretensji do firmy

zw 24417

„BAZAR“, Dom Towarowy, Tczew, Rynek 6.

Tanio do sprzedania kilka

działek ogrodniczych o wielkości 5 do 15 mórg. Położenie bardzo ładne, blisko Poznania. Informacji udzieli

J. Machudera, maj. Głowieniec.

zw 24437

DOM

w rynku w Jaraczewie, pow. Jarociński z ogrodem warzywnym i zabudowaniami jest zaraz do sprzedania. Pośrednicy wykluczeni. Informacji udzieli

zw 24437

Roman Kurczewski, Poznań, ul. Woźna 1.

Gevaert

BLONY GEVAERTA

ZWOJOWE I PAKIETOWE

- niedoścignionej ortochromazji i czułości

OO APARATÓW WSZELKICH TYPÓW

Do nabycia w składach przyborów fotograficznych

Nauczyciela rachunków i geometrii

poszukuje Państw. Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa w Poznaniu. Kandydaci, posiadający dyplom szkoły akademickiej, lub prawo nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących lub seminarjach nauczycielskich, lub świadectwo ukończenia szkoły zawodowej o poziomie więcej jak średnim, lub świadectwo b. Państwowego Seminarjum dla Nauczycieli Szkół Zawodowych, zechcą złożyć oferty do dnia 1 sierpnia do biura Szkoły, Poznań, ul. Bergera 5. Pw 3363-55,373

Dom piętrowy

położony w Koźminie przy Rynku nr. 7, nadający się na każde przedsiębiorstwo handlowe, jest na sprzedaż. Zgłoszenia przyjmuje dyr. W. Gałazka, Koźmin dw 1068

Bilz Sanatorium
Dresden-Radeben
2 lekarzy - Broszury bezpłatnie
Choroby kobiece, nerwów, serca i przemiany materji.

Dziewczyna

czysta zdrowa w średnim wieku z dobrem gotowaniem do wszelkich prac domowych do samotnego pana potrzebna Piśmienne oferty Kurjer adw 67 856

Drogerzysta dyplom.

z 5 letnią praktyką poszukuje osady od 1 9 lub 1 10 30 Miejscowości obojętna Hipolit Fengerler u p. Stacjowiaka drogerja i Smigiel. adw 67 844

Oszczędzamy!

ODDATY SPŁANIONA GARDEROBE MĘSKA CZY DAMSKA DO CHEMICZNEGO WYCZYSZCZENIA OTRZYMASZ W 8 DNIACH JAK NOWA

J. Musiał
GROBLA 27-1P

Dowódca 26 pułku ułanów Wlkp

zaprasza wszystkich ochotników byłego 1-go ochotniczego Pułku Jazdy Wielkopolskiej nr. 215, na I. obchód 10-lecia pułku do Baranowicz, na dzień 26, 27 i 28 lipca. Celem zapewnienia kwater, uprasza się zawiadomić o dacie przybycia do dnia 20. VII. 1930 r. dw 1038

Dowódca Pułku (—) Machalski, Pplk. dypl.

Biuro handlowe poszukuje zaraz

biegłego księgowego

do prowadzenia buchalterji kartotekowej (system Hinza). Reflektuje się na silę młodszą. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem referencyj do ekspedycji Kurjera Pozn. adw 24 434

zw 24 434

TW 1 234

„OŚWIĘCIM“

ZJEDNOCZONE FABRYKI MASZYN i SAMOCHODÓW S. A.
Tel. 47 Oświęcim II. Telegr.: „Famis“

Wystawiamy na Międzynarodowej Wystawie Komunikacji i Turystyki w Poznaniu, pawilon nr. 13 i 19b.:

**SAMOCHODY
OSOBOWE
CIĘŻAROWE
AUTOBUSY**

„OŚWIĘCIM-PRAGA“

PRZEDSTAWICIELSTWA: „OSWIĘCIM-PRAGA-AUTO“
Poznań: Plac Wolności 11. Lwów: Jagiellońska 7. Warszawa: Kredytowa 4. Kraków: Kremerowska 6. Katowice: Plac Wolności 9.

Doświadczony Architekt

Nowoczesny Przedsiębiorca Budowlany
Przemysłowiec - Właściciel Hotelu
Każdy obywatel zamierzający budować

jednym słowem **wszyscy**, którzy kiedykolwiek budowali HERAKLITHEM, potwierdzają, że:

HERAKLITH

wysocoizolująca, ogniotrwała, lekka płyta budowlana jest materiałem, którym się buduje:

szybko, sucho, ciepło i trwale

Zamierzacie wybudować dom, nadbudować budynek masywny, rozbudować poddasze?

Zamierzacie postawić lekkie ściany działowe, tłumiące dźwięki i zabezpieczające ciepło?

Zamierzacie zimne i wilgotne ściany, stropy i podłogi celować izolacją zamienną na mieszkalne?

Zamierzacie wybudować ciepłe i higieniczne stajnie, garaże, baraki, chłodnie etc.?

to dla wszystkich tych budowli najodpowiedniejszym materiałem jest HERAKLITH — niedościgniony w cenie i trwałości — zawsze niezawodny.

Nasza cała organizacja jest na Wasze usługi! Żądajcie bezpłatnych interesujących prospektów. Zwracajcie się do nas z całym zaufaniem we wszystkich sprawach budowlanych, dotyczących HERAKLITHU. Chętnie pomożemy Wam czynem i wskazówką, nie obowiązując Was do niczego.

Autoryzowane Przedstawicielstwa:

Fa T-wo Handlowo-Przemysłowe M. Zagajski S. A. Warszawa, Żórawia 3.
Rejon zastępczy: województwa: Warszawskie, Poznańskie, Pomorskie
Lubelskie i Kieleckie.

Fa Mieczysław Zagajski S. A., Katowice, ul. Mickiewicza 12.
Rejon zastępczy: Górny Śląsk, Zagłębie Dąbrowskie i okręg Częstochowski.

Fa Edward Rzechaczek, Biela koło Bielska, ul. Graniczna 1/3.
Rejon zastępczy: Śląsk Cieszyński, okręg Krakowski.

Fa Bracia Mund, Lwów, ul. Sykstuska 23.
Rejon zastępczy: województwa: Lwowskie, Stanisławowskie, Tarnopolskie.

G. Plotrkowski, Wilno, ul. Trecka 11, m. 9.
Rejon zastępczy: województwa: Wileńskie, Nowogrodzkie, Poleskie.

Tw 17

Konkurs

na nauczycielkę przedmiotów handlowych i nauki obywatelstwa

w Miejskiej Szkole Handlowo-Przemysłowej dla dziewcząt w Inowrocławiu.

Kwalifikacje wymagane według Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. (Dz. U. Min. W. R. i O. P. nr. 4 z dnia 16 kwietnia 1928 i pkt. 68). Praktyka zawodowa pozaszkolna nienauczycielska wymagana.

Wynagrodzenie według norm dla nauczycieli w szkołach państwowych. Podania należy składać do dnia 31 lipca b. r.

Inowrocław, dnia 30 czerwca 1930 r.

MAGISTRAT

dw 1070

(—) Jankowski, Prezydent miasta.

3 N. 1/29 UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej nad majątkiem Dr. Bohdana Chrzanowskiego w Młodzikowie. Na wniosek wierzycieli i zarządcy upadłości wyznacza się termin zebrania wierzycieli na dzień 7 sierpnia 1930 roku, godz. 11, w sali 13 podpisanego Sądu dla powzięcia uchwały co do wyboru nowego wydziału wierzycieli. W terminie tym nastąpi sprawozdanie zarządcy upadłości co do stanu finansowego masy upadłościowej. Środa, dnia 27 czerwca 1930 r. Sąd Powiatowy, nw 2103

Dyrekcja Gimnazjum Żeńskiego T. N. S. W.

(typu hum.) w Bydgoszczy ogłasza

KONKURS

na posady nauczycielek:

- 1) języka francuskiego,
- 2) języka niemieckiego,
- 3) przyrody.

Wymagane pełne kwalifikacje naukowe i zawodowe. Zgłoszenia z odpisami świadectw i ew. referencjami do Dyr. Gimn. Z. T. N. S. W. Bydgoszcz, ul. Kujawska 126. Pw 3366-63,452

UCHWAŁA. Na wniosek Firmy Wielkopolska Hurtownia Siodlarska, W. Stefański, St. Rynek 53/54, udziela się powołanej firmie odroczenia wyplat na przeciąg 3 miesięcy, i to od 30 czerwca do 30 września 1930. Nadzorca sądowym mianuje się p. Czesława Lauscha, Pocztowa 22. Poznań, dnia 30 czerwca 1930. Sąd Powiatowy, nw 2100

KINO RENAISSANCE

„Zamknięta Droga“

Wyświetlony melodramat w roli głównej Mary Astor, Lloyd Hughes.

Pw 226-28 14

Magle

łóżka, umywalnie, stoliki nocne, karnisze mosiężne, meble ogrodowe, huśtawki-krokiety poleca

A. KOSZEWSKI
Poznań, St. Rynek 61.
Pw 3241-26,197

Sprzedam

skład stroju i towarów krótkich w mieście powiatowym, egzystencja zapewniona, z mieszkaniem. Do objęcia potrzebne 15 tysięcy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 24436

Trudny problem pluskiew jest definitywnie załatwiony Stosowanie Nekronu w połączeniu z Tajfunem w każdej drogerji do nabycia Fabryka środków do zwalczania szkodników UNIVERSUM, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 11453/4-19 312

KUPIEC

lat 40, dający gwarancję kilku tys. zł poszukuje posady jako kassent albo przedstawiciel. Łask. oferty do Kurjera Pozn. pod zw 24429

Powiększa wartość nieruchomości

kto powierza konserwację dachów fachowcowi wykwalifikowanemu. Dachy papowe, cynkowe, dachówkowe i wszelkie inne reperuje i na nowo pokrywa po cenach przystępnych.

Splata do 12-tu miesięcy.

Krycie cynkiem po cenach nadzwyczaj korzystnych.

Z. P. P. Właścicielami większych realności i Ziemianami zawieram umowy na prace kontraktowe długoletnie. — Specjalność: pokrywanie dachów blachą cynkowaną, tłoczoną z gwarancją 30 letnią.

Ignacy Mandowski

mistrz blacharsko-dekarski Przemysł Polski Pokrywania dachów

Rok założenia 1907 Poznań, Grobla 3 Telefon 34-69 Pw 3307-55,374

Zarząd Stowarzyszenia „POLICYJNY DOM ZDROWIA“ w Warszawie ogłasza konkurs na następujące stanowiska:

1. Buchaltera-bilansisty do Zarządu Głównego w Warszawie.
2. Pomocnika buchaltera Zarządu Głównego w Warszawie.
3. Urzędnika rachunkowego Zarządu Głównego w Warszawie.
4. Zarządcy Sanatorium P. D. Z.
5. Gospodyni Sanatorium P. D. Z.
6. Montera-mechanika do obsługi silnika Diesla i urządzenia elektrycznego z baterją akumulatorów do elektrowni P. D. Z. w Tatarowie, ze znajomością obsługi centralnego ogrzewania.
7. Montera-mechanika elektrotechnika do obsługi centralnego ogrzewania w Sanatorium P. D. Z. w Zakopanem.
8. Dozorców do Sanatorium P. D. Z., ze znajomością stolarstwa.

Warunki przyjęcia:

a) Wiek od 25 do 50 lat, b) Pierwszeństwo dla emerytów policyjnych i wdów po policjantach, c) pierwszeństwo dla samotnych, d) osoby oznaczone pod punktami 4, 5, 6, 7, 8 otrzymują prócz pensji — mieszkanie z opalem i światłem oraz utrzymanie w naturze.

Oferty należy składać pod adresem: Warszawa, Nowy Świat 67, Stowarzyszenie „Policyjny Dom Zdrowia“. Do podania należy dołączyć: 1) krótki życiorys, 2) odpisy świadectw z dotychczasowej pracy, 3) referencje osób wiarygodnych. W podaniu należy zaznaczyć wysokość żądanej pensji. Oferty Zarząd przyjmuje do dnia 15. VII. r. b. Osobistych zgłoszeń nie przyjmuje się.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 11 lipca b. r., o godz. 12 w południe, sprzedawac będą w Rogoźnie publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

kompletny skład porcelany, szkła i naczyń kuchennych wraz z urządzeniem składowym, ca 118 rolek papy do krycia dachów, 1 motocykl.

Zbiórka u p. Gerkego.

dw 1067

Ćwikliński, komornik sądowy w Rogoźnie.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 11 lipca 1930 r., o godz. 3 po południu, sprzedawac będą w Rogoźnie publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

nowy młewnik walcowy podwójny, rozm. 700x300 mm. Zbiórka przed „Młynotwórnia“.

dw 1068

Ćwikliński, komornik sądowy w Rogoźnie.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Nagle ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie. Telefon portjerna nr. 35-25

Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Sprzedaję
nowocześnie urządzonej fabryki w Wielkopolsce przedmioty użytku codziennego, całorocznego, w bliskiej przyszłości wszechstronne. Do kupna potrzeba: gotówki pół miliona, na spłaty kilkulatnie, zażalenie od moralnych i materialnych gwarancji nabywcy, milion sześćset tysięcy do uzyskania pełnej wydajności, faktycznej zdolności produkcyjnej fabryki, potrzeba pół miliona, a towaru na składzie leży za sześćset tysięcy zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 685

4 konie
w cenie 200-300 zł. i lekka platforma na sprzedaż. Ewangelicka 1, przedl. Woźnej. zdw 68 693

Wózek
jak nowy, niklowy korzystnie sprzedam. Pocztowa 20, Komis. zdw 68 699

Sztucer
systemu Tanner mało używany okazuje się na sprzedaż. Wiadomość w firmie Andrzejewski, Małe Garbary 7. zdw 68 698

Miód pszczeli
jest najlepszym środkiem leczniczym i odżywczym. Wielkopolski Zw. Tow. Pszczeln. Poznań, ul. Mickiewicza 33, może wskazać źródła nabywania w sprzedaży detal, po cenie 6 zł. za kilo w większych ilościach po 5 zł. za kilo. zdw 67 683

Ford
tanie do sprzedania. Skład cygar. 3 Maja 7. zdw 68 680

Wyrzadzają
meble po złonionych cenach tylko krótki czas Szaryngacz ul. Wielka 13 Pw 3107/08

Z
powodu likwidacji wyrzadzają meble. Stanikowski, Wielkie Garbary 52 dawniej Woźna 12 rw 10 596-7

Walizki
kufry, worki do podróży i wszelkie artykuły do podróży własnej fabrykacji poleca po najniższych cenach firma W. Stefański, wytwórnia walizek i artykułów skórzanych. Poznań, Stary Rynek 53-54. Pw 3 280 27 75

Skład
kolonialny z towarami, mieszkaniami, meblami lub bez z powodu wyjazdu sprzedam. Cena niska. Adres Kurjer zdw 68 437

Dom
z ogrodem i 4 morgi roli zaraz lub później sprzedam. Rawicz, ul. Grunwaldzka 367. nw 2303

Cztery
ładne, silne drzewka Laurus Nobilis 2½ mtr. wysokie sprzedam korzystnie za gotówkę. Hotel Bristol, Leszno. nw 2231

Drożdże
czyste kultury do wszelkich win owocowych, szczepionki od 1.50 zł dostarcza Składnia Pozn. Spółki Okowicianej Spółdzielni z ogr. odp., Poznań, Aleje Marcinkowskiego 20. zdw 67 990

Mocne repozytorjum
do składu kolonialnego zaraz do nabycia. Oferty Kurjer zdw 68 330

Kopalnia złota
Restauracja kawiarnia, cukiernia w centrum miasta Poznania przy ożywionej ulicy ewentualnie w większym mieszkaniu z powodu śmierci właściciela tanio do odstąpienia. Koncesja zapewniona. Do obicia 35-40.000. Oferty Kurjer zdw 67 603

Dogi
niemieckie 75 zł. Wierzbiciec 28. Suszyczkiewicz. zdw 67 814

Motocyklowe
łańcuchy sprzedaje najtaniej. — Koszyczński — Motocykle, Pasaż Kino, Apollo. zdw 68 011

Nad Morzem
sprzedam dwa place po 2 000 zł i 20 morg gruntów z lasem, przy stacji kolejowej, dobre połączenie z Gdynią za 6 000 zł. Dogodna wypłata. Makowski, Wejherowo, ul. Klaszorna 10 zdw 68 192

Warsztaty stolarskie
lasy heble zawsze taśmowe tanio rozsprzedają Przewodnik Centrala Trwarów Żelaznych Św. Marcin 30. zdw 68 581/2

Skład
mieszkanie centrum, urządzenie 5 000. Plac Sapieżyński 7, I ptr. zdw 68 643-9

Rzeźnictwo
(mniejsze) sprzedam tanio. Małe Garbary 1. rw 10690/91

Motocykl
D. K. W. 200 zł. Zytkowiak Polna 21. rw 10 695

Skrzypce
mistrzowskie i gitara okazują. Pyszcowski, Szamarzewskiego 26a jw 4213

Okazja
sklep materiałowy piśmiennych w najruchliwszej ul. w Bydgoszczy z powodu wyjazdu sprzedam tanio za 2 000 zł. nadaje się także na każdą inną branżę. Jan Kozak, Gdańska 42. zdw 68 825

Maszyny
młyńskie i motor niemiecki systemem, dobrze utrzymane na sprzedaż. Oferty Kurjer rw 10 689

Jadalnię
piękna debowa, sypialnie biała, stoły, słupki, krzesła sprzedam tanio. Stolarska, Bukowska 9. zdw 68 762

Parcele
różnych wielkości, wszystkich dzielnicach Poznania, bardzo dogodnych warunkach sprzedajemy. Zgłoszenia: Hodowianki, Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9. zdw 68 734

Kuchnia
z kredensem białe lakierowana 100 zł. biurko debowe 80 zł. szafonierka 40, regulator 35, radio trzylampkowe 200 zł. obrazy do sprzedania Grunwaldzka 22 b. zdw 68 736

Zakład fryzjerski
dobrze prosperujący sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 68 788

Jeziro
rybne 100 morg do tego 18 morg pszennej ziemi, dom 4 pokoje, cena 11 000. Jaśkiewicz, Poznań, ul. Fredry 6. zdw 68 793

Parcele
m² 1 z prz. Mościnie i szosie Puszczykowo. M. Dobrowski, Mościn. zdw 68 777

Trójka Philipsa
najnowszy typ bez wymiany ce wek, komplet tanio sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 68 817

Fryzjerski
zakład, choroby, korzystnie. Kurjer zdw 68 812

Piekarz - cukiernik
Piekarnia w pełnym biegu z piecem patentowym, miasto powiatowe zaraz do wydzierżawienia lub sprzedania. Kaucja pożądana. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Jarcin. zdw 68 805

Kolonjalka
mieszkaniami, dobrze zaprowadzona dzienna kasa 160-200 zł. z powodu wyjazdu tanio sprzedam Piotrowski, Szamarzewskiego 1. Pw 3364 55 375

Piekarnia
z dobrym piecem piekarskim dom masywny i przyległym ogrodem w powiatowym mieście 7 000 mieszkańców na sprzedaż. Cena kupna 25 000 zł. wpłaty 15 000 reszta na hipotekę. Zgłoszenia Kurjer nw 2325

Piekarnia
w śródmieściu Poznania, dobrze prosperująca, z powodu stosunków rodzinnych zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów z gotówką do Kurjera zdw 68 742

Garnitur
klubowy styl gotycki. Kasa National, lodownia do restauracji lub rzeźniczka sprzedam. Wrocławska 4, I ptr. zdw 68 721

Dom
siedem ubikacji, skład, ogród przy Poznaniu z powodu stosunków rodzinnych zaraz sprzedam. Kaczorowski, Przecznicza 6. zdw 68 518

Dla amatora przyrody
młyn wodny i 60 morg. gospodarstwo, włącznie 13 morg. dobrych łąk, 8 morg parku uroczyste położenie przy szosie ½ godz. kolej. dom rodzaj willi na suterenach, wszystkie budynki i kl. pełne inwentarze, wpłaty najmniej 5 000. Oferty przyjmuje Kurjer Poznański zdw 68 746

Skład
papieru w dobrym położeniu bez konkurencji zaraz sprzedam. — Adres Kurjer zdw 68 803

Parcela
narożnik Alei Wielkopolskiej Ceglanej okazynie sprzedam. Św. Marcin 65, I pomieszczy 16-20. zdw 68 715

Torebki, parasole, teki
W. Czyst. Poznań, ul. Szkolna 11 Własna pracownia Pw 3084-27 132

Skład
z przyległym mieszkaniem za 2 500 zł. wtem polisz za ½ roku dzierżawa. Adres Kurjer zdw 68 542

Fotograficzny
aparatus 9x12 oryginalny Goetz lustrowany okazynie sprzedam. Fotoexpress Bukowska 17a, tel. 67-40 zdw 68 686

Dom
murowany, 2 pokoje, kuchnia, chlew, 1½ morg. ogrodu owocowego, 10 minut od Szamocina nad jeziorem za 6 500 sprzedam Oferty do Kurjera zdw 68 540

Baczość
pp. ślusarzy i kurcy markize sprężynowa 5,60 mtr. długa bez plutna sprzedam tanio. K. Krzywiński, Wroniecka 15. zdw 68 535

Radio
czterolampkowe kompletne sprzedam (400 zł.) Zgłoszenia telefon 75 37. zdw 68 537

Skład
kolonialny, mieszkanie, magiel za 7000 sprzedam. Adres Kurjer zdw 68 527

Lodownia
dwuszlankowa dobrze utrzymana na sprzedaż. 27 Grudnia 18, II. lewo. zdw 68 516

Kajak
dwoosobowy tanio sprzedam. — Budziński, Poznańska 23. zdw 68 512

Dom
w mieście Kórniku oraz 83 morg ziemi i stodoła na sprzedaż. Zgłoszenia przyjmuje Ludwik Serwatkiwicz, Poznań, Górna Wilda 52 zdw 68 500.

Sprzedam
dom masywny o 6 ubikacjach, chlew, szopy rzeźnia i 1 morga roli w ładnej miejscowości nad Wartą, nadający się na letnisko, 5 minut od miasta. Cena podług umowy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 68 492

Domek
ze składem kolonialnym 4 km od Poznania za 7 000. Adres wskaże Kurjer zdw 68 483

Śmietnik
betonowy sprzedam Zgłoszenia Kurjer zdw 68 590

Sprzedam
skład papieru z mieszkaniem. — Adres Kurjer zdw 68 586

Słupki i siatki
Druć koleczasty ocynekowany, używany, tanio rozsprzedają Przewodnik Centrala Towarów Żelaznych. Św. Marcin nr. 30. zdw 68 584

Piekarnia
koło Poznania mieszkanie 3 pokoje w najlepszym położeniu sprzedam z powodu choroby. — Kurjer zdw 68 551

Tanio
na sprzedaż nowe przykroje do narożników baskwil i różne inne, oraz kilka okien kompletne okute w slusarni Wenecjańska 12 — Telefon 2108 zdw 68 557

Dom
w mieście, wolne mieszkanie, czynsz 120 miesięcznie za 10 000 zł na sprzedaż, wpłaty 6 000 zł. — Znaczek na odpowiadz. Oferty Kurjer zdw 68 593

Majątek
2 000 morg. Kujawy natychmiast sprzedam lub wydzierżawie, objęcie 120 000 zł. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 20. zdw 67 660

Sprzedamy
linoleum 260 kwm., dychty 300 kwm., linoleum 200 kwm. podłogi sennowej, podwójnej 400 kwm. ze stoisk na M. W. K. T. Piśmienne zgłoszenia Pocztowa 21, Heynowski zdw 68 627

Piano
koncertowe 1 600 — Półwiejska 11 podwórce. lewo III, prawo. zdw 68 618

Warzywo
kto odbiera z ogrodów Zgłoszenia Kurjer zdw 68 614

Z powodu
choroby na sprzedaż posiadłość 4 km. od Poznania, dojazd autobusem przed sam dom, około 50 morg pszennej ogrodowej ziemi: szparagi, truskawki, maliny porzeczki itd. oraz 150 drzew owocowych. — Inwentarz żywy i martwy kompletny budynek masywny, dom mieszkalny o 5 pokojach i kuchni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 606

Centrum
Krynicy wille murowana dwudziestopokojowa niedokofczona — pod dachem sprzedam, zamienie na majątek ziemski wartość 120 tys. złotych. Paszkowska, Warszawa, Szczygła 10 nw 2101

Lodówka
bardzo duża w dobrym stanie do sprzedania, obejrzeć przed południem. Św. Marcin 37, III. zdw 68 636

Większy zakład fryzjerski
w dobrym położeniu, mieście kuracym korzystnie do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 68 633

Zakład fryzjerski
Poznań pod gwarancją dobrze prosperujący sprzedam lub zamienie na prowincji z powodu choroby Oferty Kurjer zdw 68 623

Słoje do konserw
gumy sprężynki. — Szkalinki 10 gr. — Serwis 8,50 — Obiadowe porcelana 39 — Ogrodowe, Restauracyjne szkło. — Porcelane najtaniej tylko w Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24, podwórce. zdw 68 673

Fortepian
400 zł sprzedam, Kawiarnia Dąbrowskiego 79. zdw 68 643

Plac oparkaniowy
ca. 4 tys. m² przy ul. Zwierzynieckiej 7. zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia Poznańskie Towarzystwo Administracji Poznań Plac Nowomiejski 5, telefon 38 25 zdw 68 645

Maszyna
do szycia Singera, starszy system do sprzedania. Adres wskaże Kurjer zdw 68 676

Skład
spożywczy z mieszkaniem starsze zaprowadzony, z powodu stosunków rodzinnych sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 662

Samochód
otwarty 4 osobowy okazynie sprzedam gotówka 2 500 zł. Św. Marcin 38 II ptr zdw 68 311

5 KUPNA

Parcele
budowlana w Poznaniu kupie. Zgłoszenia pod "Parcela" Biuro "Prasa", Kraków, Karmelicka 16 nw 2052

Pompe
do wody (studni) używana lecz w dobrym stanie kupie zaraz. Łask. oferty do Orędownika dw 1064

Wózek
mechaniczny na gumach dla osoby ulomnej, niemożący chodzić w dobrym stanie kupie. Zgłoszenia Kurjer 68 372

Brylanty
złoto srebro itd kupuje F Tarowska Poznań Plac Wolności 11 Pw 9656 10 111

Poszukuję
wozu reklamowego w dobrym stanie. Adres wskaże Kurjer zdw 68 522

Motor używany
przenośny o sile dwóch koni mech. poszukiwany. Oferty wraz z ceną do Kurjera pod zdw 68 620

Dynamo
prąd stałego o sile 8-11 KM 220 volt, używane, w dobrym stanie kupie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 2315

Kupię
okazynie domek z ogrodem albo większy plac w Poznaniu lub na przedmieściu. Narożny, Górna Wilda 42. zdw 68 651

Gospodarstwa
80-100 morg w bliskości Poznania kupie. Warunki oraz bliższe szczegóły proszę podać do Kurjera zdw 68 754

Gospodarstwa
150 200 morg w bliskości Poznania kupie. Warunki oraz bliższe szczegóły proszę podać do Kurjera zdw 68 755

Używaną
kase National kupie. Oferty Kurjer rw 10 706

Wozy
ciężarowe kupie zaraz. Oferty z ceną do Kurjera zdw 68 689

6 KAMIENICE

Administrujemy
domami i zaliczujemy czynsze. Bank Spółdzielczy Właścicieli Nieruchomości, Piaskary 1. zdw 67 369

Willa
5 pokoi, nowa, na wykończeniu przy Poznaniu 15 000, wpłaty 10 000. Tomczak Wierzbiciec 31. zdw 68 339

Kamienica
w większym mieście powiatowym (wyższe szkoły na miejscu) z wielkim ogrodem śpiżarni i stajniami oraz 2 wolnymi mieszkaniami na sprzedaż. Wpłaty 30 tysięcy w gotówce. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 68 553

Administrację
jeszcze jednej kamienicy przejmie wyższy urzędnik z minimalnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 591

Kamienica
oficynami, ogród 4 składy pięciopokojowe mieszkanie, dobrym punkcie miasta, dochód 18 000, cena 122 000, wpłaty 75 000 sprzedam szybko dewidującym Neyman S-ka, Plac Wolności 3. gumy, sprężynki. — Szkalinki 10

Kamienica
w centrum III ptr. dochód roczny 13 000 zł. Cena handlowa 115 tys. zł. sprzedam Centrala Handlowa, 27 Grudnia 5 zdw 68 665

Kamienica
piętrowa, ogród, piekarnia, 10 lokatorów zaraz na sprzedaż lub zamienie na gospodarstwo. Zgłoszenia Łachajczak, Gniezno, Grzybowo 16. nw 2324

Dom
przy wpłacie 25-30 000 kupie. Oferty z ceną Kurjer zdw 68 707

Dom
II piętrowy masywny, dochód miesięczny 300 zł, 3 mieszkania wolne. Cena 40 000, wpłaty 15-18 tys., reszta na 10 lat. Oferty Kurjer zdw 68 770

Kamienica
nowoczesna dochód 10 000, cena 85 000, wpłaty 40 000, sprzedam "Krakus", Pocztowa 30. zdw 68 759

7 PIENIĄDZ

Trwały kredyt
Pieniądze — Pożyczki Wiadomość Biuro Buchalterji, Poznań, Polna 13. Pw 3082 27 96

Kapitalistom
lokujemy bez kosztów, najkorzystniej pieniądze na pierwszorzędnych hipotekach. Bank Spółdzielczy Właścicieli Nieruchomości, Piaskary 1. zdw 67 370

1.000 zł
pożyczki na rok. Procent pokój z częściowym utrzymaniem. Oferty Kurjer dw 1060

Najwyższe
procenty od wkładów oszczędnościowych plac Bank Spółdzielczy Właścicieli Nieruchomości, Piaskary 1. Pupilarna pewność gwarantuje nieograniczoną odpowiedzialność całym majątkiem członków Towarzystwa na przeszło 25 milionów złotych. zdw 67 371

Wspólnika (czkę)
3 000 zł do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa przynie. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 594

5-7 tys.
mam do wynajęcia zabezpieczenie, pierwszeństwo ofiarującym posade Oferty Kurjer zdw 68 797

Wspólnika
poszukuje z kapitałem od 20 000 zł do rozszerzenia przedsiębiorstwa na większą skalę. Reprezentuje poważny browar Wielkopolski bardzo dobrze zaprowadzony na terenie wybrzeża własna państwowa, oddziel na Helu Zgłoszenia pod nr 333 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego Gdynia, nw 2319

Wynalazek
samochodowy, niezwykły interes. Tylko poważnych reflektantów w prasie zgłosić piśmiennie Chojnacki, Szamotuły, Jastrowska, zdw 68 752

Poszukuję
do mego przedsiębiorstwa przedstawiciela. Do dyspozycji n.wy samochód. Wynagrodzenie około 800 zł. miesięcznie. Warunek: udzielenie pożyczki 15 000 na i hipotekę realności. Oferty Kurjer zdw 68 767

8 DO WYNAJĘCIA

Wynajmę
zaraz wprost od gospodarza 4 lub 5 pokoi z pełnym komfortem. Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 107

Mieszkanie
czteropokojowe z kuchnią łazienką wszelkimi wygodami wynajmę wprost od gospodarza Oferty Kurjer zdw 68 263 Czynsz 2 lata.

2 pokoje
i kuchnie wydzierżawie za 3 tygodnie wtem policzona dzierżawa. Zgłoszenia Wierzbiciec 23, I. piętro, lewa. zdw 68 498

Darmo
administruje za uzyskanie mieszkania i place czynsz zgóry wyższy urzędnik Zgłoszenia Kurjer zdw 68 589

Pokój
i kuchnie w ogródkiem za Bramą Warszawską od gospodarza do wynajęcia. Czynsz za 2 lata zgóry. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 616

Mieszkanie
komfortowe 4 pokoje, kuchnia, przedpokój łazienka w ładnej willi na Solaczu bez odstępnym wprost od gospodarza za dwuletnim czynszem zgóry wydzierżawie zaraz lub 1 sierpnia Pokrednicy wykluczeń. Oferty Kurjer zdw 68 600

Mieszkania
1, 2 pokojowe, kuchnia za dzierżawą zgóry wynajmę. Pijanowski Wielkie Garbary 5, u Osiańskich. zdw 68 637

Próżny
pokój dla małżeństwa (żarz) wynajmę "Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 68 346

Wydzierżawę
zaraz dwa mieszkania po pokoju z kuchnią, gospodarz. Informacje skład kolonialny, koniec Pałacza. zdw 68 696

Mieszkanie
jednopokojowe kuchnia blisko Poznania do wynajęcia zaraz. — Adres wskaże Kurjer rw 10 696

Skład
mieszkaniami 1 500 obliczona rok dzierżawa. Gospodarz, Żydowska 5. rw 10 703

Pokój
kuchnia 1 600, dwuletnia dzierżawa dwupokojowe 1 500 Widziński, Maleckiego 15, podwórce. zdw 68 800

Mieszkanie
5 pokojowe komfortowe ewentualnie z ogrodem w willi za dzierżawę 1 roczna od 1 10 do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 743

Pięciopokojowe
nowoczesne mieszkanie umebłowane w pobliżu Placu Nowomiejskiego zaraz sprzedam. Obejrzę między 12 a 2. Gdzie wskaże Kurjer zdw 68 720

Pokój
balkonowy frontowy próżny, używane kuchnie, małżeństwu wynajmę. Wybickiego 2, IV prawo. zdw 68 713

Dwa
pokoje, kuchnia 2 500 1½ roku dzierżawa od gospodarza. Adres Kurjer zdw 68 705

Poszukuje
1-2 pokoi z kuchnią zaplace dwuletnia dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer zdw 68 601

Dwóch
pokoi z kuchnią wprost od gospodarza poszukuje. Czyszc. zgóry. Oferty Kurjer zdw 68 626

80 do 150 złotych
zaplace miesięcznie 2-3 pokoje. ewentualnie roczny zóbr. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 621

Urzędnik
poszukuje 1-3 pokoi z kuchnią gotówką do dyspozycji. Oferty Kurjer zdw 68 737

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
dwa pokoje kuchnia na dwa lub trzy. Oferty Kurjer zdw 68 552

Moje
słoneczne, 3 pokojowe komfortowe mieszkanie (łazienka centralne ogrzewanie, elektryczność) — przy przynajmniej ulicy w Gdyni zamienie na podobne w Poznaniu Oferty do Kurjera zdw 68 612

3 pokojowe
kuchnia, ogrodem w miasteczku pod Poznaniem, nadzwyczaj dogodna komunikacja kolejowa autobusowa dla emeryta lub rezerwisty Polaka z bardzo dobrą egzystencją, na 2-3 pokojowe, kuchnia ewentualnie łazienka w Poznaniu za dopłatą. Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 663

Zamienie
pokój, kuchnie front na takie same lub większe na Jeźcach. Wskaże Kurjer Jeźce jw 4219 20

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
duży, słoneczny na 2 osoby wynajmę. Mickiewicza 7 III, lewo zdw 64 535

Elegancko
umeblowany słoneczny pokój w nobilnej kamienicy przy inteligentnej rodzinie wynajmę korzystnie natychmiast. Matejki 1, II nar Grunwaldzkiej (centrum wystawy). zdw 67 561

2 pokoje
sypialnia, salonik z oświetl. elektr. użytkowaniem łazienki. Adr. Kurjer zdw 68 425

Pokój
balkonowy, słoneczny, wynajmę od 15. 7. Mickiewicza 7, III, lewo. zdw 64 830

Wille
Intelig. solid. dobrze sytuowanemu panu (pościel własna) wynajmę 1-2 pokoje — ewtl. telefon — zaraz lub 15. lipca. Godz. 8-8. Topolowa 6, parter. (Kociniec Ratajczaka). zdw 68 344

Pokój
frontowy umeblowany, duży drugi mniejszy od podwórza w śródmieściu, II, piętro, od 15. lipca do wynajęcia. Wiadomość Aleje Marcinkowskiego 18, II, prawo. zdw 67 580

1-2
eleg. pokoje niekrep. Podgórna 6, prawo, II, godz. 8-5. zdw 67 637

Pokój
do wynajęcia. Górna Wilda 42, III, prawo. zdw 68 683

Skromnej
panienki na wspólny pokój z użytkowaniem kuchni poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 532

Pokój
do wynajęcia zaraz. Św. Marcin 4, wchód z ul. Wysokiej I, I, p. zdw 68 510

Pokój
do wynajęcia zaraz. I piętro. Jeżycka 7. zdw 68 501

Pokój
dwuosobowy, kuchnia. Matejki 45, II, lewo. zdw 68 493

Pokój
wspólny dla skromnej pani. Piekary 10, dom boczny, III, p. zdw 68 490

Dobrze
umeblowany pokój wynajmę — Wierzbicze 15, III, lewo. zdw 68 508

Balkonowy
pokój. Matejki 1, I. zdw 68 504

Panów
wspólnie. Wierzbicze 39, IV, lewo. zdw 68 491

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Maleskiego 33, I, prawo. zdw 68 487

Ładny
pokój zaraz. Rybaki 30, front, II, prawo. zdw 68 484

Pokój
3. Maja 5, III, lewo, front. zdw 68 592

Pokój
niekrepujący wynajmę. Mostowa 30, parter, prawo. zdw 68 533

Pokój
wynajmę. Kopernika 5, IV, zdw 68 549

Pokój
dobry, jednej z dwóch sób 15. 7. (Plac Sapieżyński, Babińskiego 7, parter, prawo. zdw 68 603

Gabinet
balkonowy, sypialnia razem (oddzielnie), elektryczność inteligentnemu małżeństwu lub panu niekrepującemu zaraz. Różana 4, III, prawo. zdw 68 561

Pokój
elektrycznością bezdzietnemu inteligentnemu małżeństwu z użytkowaniem kuchni wynajmę zaraz. Grabowskie Róża 64, I, zdw 68 563

Pokój
niekrepujący. Młyńska 5, II, prawo. zdw 68 596

Pokój
wolny dla 1-2 panów inteligentnych. Śniadeckich 6, III, drzwi śród-kowe. zdw 68 624

Pokoje
umeblowane z całodziennym pierwszorzędem utrzymaniem do wynajęcia. Wąsy Wązów 24, willa zdw 68 623

Wynajmę
pokój bezdzietnemu małżeństwu, lub 2 panom. Jeżycka 2, II, p. lewo. zdw 68 597

Samotna
osoba wynajmę pokój z całkowitem utrzymaniem, starszemu solidnemu panu (możliwie emerytowi). Jeżycka 33, I, zdw 68 610

Centrum
pokój słoneczny. Kreta 22, III, prawo. zdw 68 604

Wynajmę
elegancki pokój dwuosobowy. Działyńskich 8, II, lewo. zdw 68 792

Pokój
czysty dla 1 ewentl. 2 inteligentnych skromnych panienek. Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 815

Elegancki
pokój jednemu lub dwóm panom Kantaka 5, I, lewo, front. zdw 68 809

Św. Marcin 41
umeblowany odnajmę. Kolesiński. zdw 68 761

Pokój
umeblowany wynajmę. Piekary 24, Kabat. zdw 68 757

Elegancki
pokój wynajmę. Patechowska, ul. Podgórna 13. zdw 68 745

Panienki
na pokój tania przyjme. Wolnica 4-5 I lewo. zdw 68 718

Wspólny
panu. Szamarzewskiego 34, Augustyniakowa. zdw 68 714

Pokój
frontowy. Rzeczypospolitej 8, Menciewska. zdw 68 711

Pokój
solidnym panom 35 i 50 zł. Poplińskich 3, parter. zdw 68 712

Tanio
panom pokój wspólny. Kozia 19, III, podw. lewo. zdw 68 709

Pokój
umeblowany, elektr., telefon. Łazienka. Św. Marcin 3, II, prawo, front. zdw 68 772

Pokoje ładne
elektryczność (fortepian) 1-2 osobom zaraz. Szamarzewskiego 13-15, dom tylny, I, p. lewo. zdw 68 771

Pokoje
umeblowane poleca „Informator”. Ratajczaka 15, Pasaż. zdw 68 731

Pokój
dla jednej lub dwóch osób wynajmę. Ratajczaka 111a 7 wejście, III lewo. zdw 68 730

Śródmieście
pokój duży frontowy przyjeźdnym lub stałym. Aleje Marcinkowskiego 17a, II lewo. zdw 68 728

Pokój
frontowy 2 panom wynajmę. Kwiatowa 3, II lewo. zdw 68 726

Pokój
umeblowany wynajmę. Działyńskich 10, wysoki parter lewo. zdw 68 729

Pokój
dla dwóch zaraz. Hendel, Długa 4, front III p. zdw 68 764

Korzystnie
pokój umeblowany wynajmę. — Górna Wilda 54, II, prawo. zdw 68 693

Pokój
do wynajęcia dla jednej lub dwóch osób. Matejki 53, III, prawo, telefon 63-00. zdw 68 640

Pokój
dobrze umeblowany inteligentnemu solidnemu panu wynajmę zaraz. Focha 70, I, lewo. zdw 68 634

Dworcu - Wystawie
pokój umeblowany. Focha 27, front, lewo. Adamska. zdw 68 635

Św. Marcin
49, III, prawo. Pokój wolny 1-2 osobom. zdw 68 661

Eleganckie
pokoje wynajmę panom. Plac Sapieżyński 5 IV, prawo. zdw 68 655

Ładny
pokój wolny. Majewski, Słowackiego 31/33, III, wejście Prusa. zdw 68 677

Panna
na wspólny pokój. 27 Grudnia 4, II, u p. Chelmskiej. zdw 68 642

Pokój
panom. Wrocławska 19, podwórze prawo. III. zdw 68 675

Pokoje
wspólnie wynajmę. Gwarna 8, III, prawo. zdw 68 657

Pokój
umeblowany wynajmę. Św. Wojciech 5, I, p. prawo. zdw 68 694

Pokój
utrzymanie (bez) stałe (dni) Półwiejska 2, III. zdw 68 695

Pokój
umeblowany. Długa 10, II, lewo. zdw 68 702

Centrum
pokój dla 2 panów, małżeństwo także. Romana Szymańskiego 8, II p. prawo. zdw 68 700

Pokój
umeblowany wynajmę zaraz. Półwiejska 11, front II lewo. zdw 68 697

Pokój
dla bezdzietnego małżeństwa lub panów. Gabryś, Łakowa 17, II podw. prawo. zdw 68 682

Pokój
umeblowany wynajmę. Szwajcarska 16, II lewo. zdw 68 687

Pokój
zaraz. Wielkie Garbary 33, III, prawo. rz 10 697

Pokój
dwa łóżka. Grunwaldzka 23, I, lewo. rz 10 698

Pokój
wspólny. Woźna 14 b, III, Ceglarska. rz 10 699

Pokój
umeblowany bez pościeli zaraz. Matejki 66, II, prawo. rz 10 700

Pokój
frontowy zaraz wynajmę. Wielkie Garbary 48, I, piętro, prawo. rz 10 702

Skromny
pokój do wynajęcia. Wyspiańskiego 21, Koralewska. rz 10 705

Pokój
Szamarzewskiego 38 I, lewo. jw 4216

Pokoik
mały. Andrzejewska, Kłóbskiego 10. zdw 68 826

Pokój
2 osobowy elektr. ewentl. używanie kuchni. Wyspiańskiego 11, II, p. lewo. zdw 68 820

Panienki
na pokój przyjme. Biskupowa, Małe Garbary 1. rz 10 692

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Św. Marcin 4, wchód Wysoka 1, Kroliniak. zdw 68 796

12 SZUKA POKOJU

Bezdzietne
małżeństwo szuka pokoju z użytkowaniem kuchni (możl. gazowa), pościel własna, najchętniej u wdowy lub samotnej pani. Oferty Kurjer zdw 68 514

Małżeństwo
poszukuje umeblowanego pokoju. Oferty Kurjer zdw 68 513

Próżnego
pokoiu poszukuje — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 573

Pokoju
dużego, częściowo umeblowanego poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 548

Redaktor
poszukuje niekrepującego pokoju centrum. Oferty Kurjer zdw 68 599

Kawaler
szuka pokoju 40-50 zł. Oferty Kurjer zdw 68 613

Pokój umeblowany
potrzebny od 1. 8. 30. niedrogi. Wiadomość: A. Kaszade, Plac Nowomiejski 6. zdw 68 641

Panienka
na stałej posadzie poszukuje pokoiu w centrum. Zgłoszenia do Kurjera rz 10 701

Pan
poszukuje próżnego pokoju. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod rz 10 704

Pani
z dzieckiem szuka skromnie umeblowanego pokoju niekrepującego z użytkowaniem kuchni. Oferty do Kurjera zdw 68 823

Pokoi
umeblowanych poszukuje „Informator”. Ratajczaka 15, Pasaż. zdw 68 732

13 LOKALE

Stary Rynek
I, piętro frontowe 2 lokale wydzielone korzystnie gospodarz. Poznań, skrzynka pocztowa 54. zdw 68 533

Składnicy lub pokoju
na umieszczenie kilkumiesięcznego urzędnika mieszkaniowego z 3 pokojami poszukuje. Oferty Kurjer zdw 68 376

Ubikacji
na mniejszą drukarnię poszukuje w centrum. Oferty Kurjer zdw 67 868

Pokój
duży lub dwa mniejsze w śródmieściu potrzebne zaraz na biuro adwokackie. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 544

Duży pokój centrum
front, parter potrzebny na składnice podręczek. Oferty Kurjer zdw 68 241

Próżne
dwa pokoje inteligentnej rodziny. Adres Kurjer zdw 68 722

14 DZIERŻAWY

Szope
o powierzchni ca 300 mtr. wydzielone w całości lub częściowo na składnicę lub rzemiosło. Woda, elektryczność, gaz — na miejscu. Oferty z podaniem ceny za metr do Kurjera pod zdw 68 536

Młyn
parowy w pełnym biegu z dobrą klientelą, bogata okolica w mieście, zaraz wydzielone lub przyjęcie wspólnika. Zgłoszenia Młyn parowy Steszew telefon 19 zdw 68 546

Szukam
dzierżawy domku lub mieszkania w mieście gimnazjalnym. Ziolkowski, Górna Wilda 71. zdw 68 778

Dzierżawa
3.000 mórg Kujawy objęcie 270 tys. Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. zdw 68 794

Ogrodnictwo
7 mórg, dom mieszkalny sprzeda 29 tysięcy. Solka, Bydgoszcz, Senatorska 60, lub wydzielone. Pw 3365-63.451

Skład
obszerny, dobrze położony wraz z mieszkaniami na prowincji do wydzielania. Spieszne oferty u-praszam Kurjer dw 1072

15 LETNISKA

Letnisko
pokój umeblowany z utrzymaniem na tydzień 35 zł. Willa Graefe, Poznań, Szlag. zdw 68 228

Letnisko
przy Poznaniu zaraz, dobre utrzymanie 5 zł dziennie. Mechowo, stacja Kobylnica. zdw 68 303

Krynica
pensjonat „Flora” M. Kiepurowej urządzone komfortowo, kuchnia wykwalifikowana, ceny niższe. dp 5 475

Krynica
Pensjonat Br Chlapowskiej i T. Sarczyńskiej wykwalifikowana kuchnia komfortu ceny od 14 zł dziennie. np 2227

O uzdrowiskach
ich środkach leczniczych i warunkach pobytu udziela ustnie, pisemnie i telefonicznie wszelkich informacji Związek Uzdrowisk Polskich w Warszawie, ul. Świętokrzyska 17, m. 4 od 9 do 17 godz., telefon 494-38 i 409-74. nw 2034

Hel
Fensjonat Darzbór poleca na sierpień pokoje z utrzymaniem i bez. zdw 68 748

Zakopane
willa „Schronica” piękne położenie, komfortowe pokoje, dobre utrzymanie od 10 zł. np 2229

Hel
pensjonat Jadwiga obok plaży, wykwalifikowane utrzymanie, — ceny umiarkowane otwarte cały rok. zdw 59 687

Krynica
W samym centrum Zakładu Zdrojowego „vis a vis” łazienek pensjonat „Góral” ma iście piękne, słoneczne pokoje z wszelkimi wygodami, kuchnia na masę też dietetyczna, ceny przystępne do wynajęcia. Zarząd. zdw 67 446

Zakopane
Pierwszorzędny pensjonat Ruczaj telefon 256, pod osobistym zarządem właścicieli. Drowej Jadwigi Goculowej — centrum obok lasu, piękny widok na Tatry, komfort, zdrowa, obfita kuchnia, doborowe polskie towarzystwo, ceny przystępne. Chorych nie przyjmuje się. nw 2305

Letnisko
Kobylnica zaraz wynajmę. Sajnaj. zdw 68 558

Gdynia
Hotel „Pension „Polska Riviera” bezpośrednio przy plaży morskiej 100 pokoi z bieżącą wodą ciepłą i zimną, wykwalifikowana kuchnia warszawska. Dancinę popołudniową i wieczorną. Pokoje od 2 zł. Obiady 2.70. Tel. 10-18. nw 2317

Oborniki
Kopernika 25 pokój ładny bardzo blisko lasów, wód, wydzielone zaraz 2 osobom. zdw 68 660

Poszukuje
letniska i pokoju z użytkowaniem kuchni w okolicy lesistej zaraz do 15. 8. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 818

Worochna
Pensjonat „Perleka” poleca pokoje słoneczne z balkonami, całkowitem utrzymaniem i pościelą. Gnaedingerowa, Srokowska. nw 12 165

Wisła
pensjonat H. Grabowskiej przeniesiony w przelicznym lesie zdala od kurzu, otwarcie nastąpiło 5-go lipca, kąpiel blisko, ceny umiarkowane. zdw 68 703

Letnisko
zdrowa, przeliczna okolica, las bliźniętko utrzymanie pierwszorzędne. Blizsze informacje udzieli Niedergesäss, Kwiatowa 9, podwórze I, zdw 68 756

Krynica
pensjonat Grunwald E. Choynowskiej i N. Gorbanowej Aleja Lipowa, czwarta willa od nowych łazienek, słoneczne pokoje z pościelą, woda ciepła zimna, kuchnia domowa, smaczna, zdrowa, obfita, ceny umiarkowane. Pw 15 005-26.5

Gimnazjasta
VII klasy pragnie spędzić wakacje na wsi lub leśniczówce, za co obowiązuje się udzielać pomocy naukowej koleżce z niższych klas. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 68 751

Leśniczówka
w pow. rawickim, pięknie położona, przyjmie 2 osoby na wspólny pokój lipiec-sierpień 6.50 zł. od osoby. Zgl. do Kurjera Pozn. zdw 68 748

Leśniczówka
w pow. rawickim, pięknie położona, przyjmie 2 osoby na wspólny pokój lipiec-sierpień 6.50 zł. od osoby. Zgl. do Kurjera Pozn. zdw 68 748

Leśniczówka
w pow. rawickim, pięknie położona, przyjmie 2 osoby na wspólny pokój lipiec-sierpień 6.50 zł. od osoby. Zgl. do Kurjera Pozn. zdw 68 748

16 OSOBY STE

Panią
której zaginął kapelusz na Wiankach, prosi wojskowy o podanie adresu do Kurjera zdw 68 598

Krawcowa
wykonuje według najnowszych żurnali garderobę damską. Górna Wilda 67, IV. zdw 68 789-90

Autobusy
do Gniezna, Dominikańska, 8.45; 10; 12; 13.45; 14.45; 16.35; 18.30; 20.15. rz 10 707

22 ROZMAITE

Chirurgiczne
instrumenty do ostrzenia i nakłaniania przyjmuję, zapewniając staranne wykonanie po przystępnych cenach Ed Karze szlifiernia. Poznań, ul. Nowa 78. Pw 11 764 21.12

Najpiękniejsze obrazy
i oprawy najtaniej tylko w firmie Witold Leworski, Wrocławska 36. Pp 11 472 21.120

Nowa budowlana pożyczka premjowa!
Agencji losowej otrzymała informacje i najlepsze warunki Zgłoszenia pisemne pod „Pierwszorzędna stara instytucja” do „Par”, Lwów, Akademicka 14. Pw 13 089-72.93

Krawcowa
wykonuje płaszczki, kostjomy suknie według najnowszych żurnali, ceny przystępne. Wtorkowska ul. Ratajczaka 9, front. zdw 68 615

Pensjonat
dla przyjeźdnych Poznań, Gwarna 17, II. Pokoje umeblowane, większe, mniejsze. Ceny przystępne. T. Rowecka, zdw 68 672

Jasnawidz
Pewuki — metapsychografolog — zdumiewający wiedza tajemna. Woźna 18, III, prawo. zdw 68 658

Modelki
potrzebuje art. malarz. Oferty Kurjer zdw 68 701

Krawcowa
dobra i tania w dom Wierzbicze 31, IV, piętro, prawo. zdw 68 758

Podnoszenie
oczek w jedwabnych pończochach. Skarbowska 8, I, prawo, Szafranska. zdw 68 710

23 OZENKI

Pięknej
żony szuka młody, bardzo przystojny art. malarz. Oferty Kurjer zdw 68 393

Kawaler
lat 34, na wyższym państwowym stanowisku z prawem emerytalnym szuka pań do lat 25 Cel matrymonialny. Požadane są tylko przystojne z dobrym charakterem i z dobrej rodziny. Dla wspólnego dobra majątek požądany. Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 801

Panna
lat 26, religijna, gospodarna, wyprawą bielizną i 700 oszczędności zapozna dobrej rodziny pana celem rychłego ożenku. Oferty fotografja Kurjer

Pan
reprezentacyjnej powierzonej
maszyniarz dużej składzie
zażąda zmianę posady. Pierwszorzędne
referencje. Pisemne zgłoszenia
Inżynier Janiczak. Poznań Głęboka
13. r. w 10 094

Sierota
szuka posługi zaraz. Oferty Kurjer
Jw 4217.

Ekspedjentka
poszukuje posady w branży kolonialnej,
delikatosew zaraz lub później.
Łaskawe zgłoszenia do Kurjera
zdw 68 827

Bufetowa
biegła w liczeniu i piśmie poszukuje
posady, miejscowości obojętnej.
Oferty Kurjer zdw 68 821

Panienska
lat 17, inteligentna, dobrze wychowana
pragnie wyuczyć się za fryzjerkę.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 68 816

Kobieta
uczciwa poszukuje posługi lub prania.
Oferty Kurjer zdw 68 779

Zaufana
osoba szuka pracy u samotnej pani.
Oferty Kurjer zdw 68 531

Kawaler
pomocnik gastronomiczny, lat 34.
Poznańczyk, znający kiperstwo,
władający językiem polskim,
francuskim, niemieckim poszukuje
posady. Oferty Kurjer zdw 68 529

Kelner
z długoletnimi świadectwami
dobrymi poleceniami poszukuje
posady, przejmie bufet na rachunek
wstawi kaucję. Oferty Kurjer zdw 68 526

Asystent
dentysta, egzaminowany z znajomością
operatywną poszukuje stałej
samodzielnej posady jako
lewnik lub zastępca od 1 września
lub później. Łaskawe zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego zdw 68 525

Początkująca
uczciwa służąca poszukuje posady.
Oferty Kurjer zdw 68 515

Krawcowa
szuka pracy, szyje podług najnowszycy
żurnali. Oferty Kurjer zdw 68 776

Osoba
inteligentna, lat 30, umiejąca czytać
zaimię się gospodarstwem, domem
u starszej osoby także na wyjazd.
Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 790

Była
aptekarzka siła techniczna z trzyletnią
praktyką biegła w pracach laboratoryjnych
oraz znająca wszelkie czynności w
oficynie apt. poszukuje zajęcia w aptece,
laboratorium chem., lub drogerji.
Zgłoszenia Kurjer zdw 68 545

Szofer
z praktyką warsztatową posiadający
dobre kwalifikacje na wszelkie
samochody z dobrym poleceniem.
Oferty Kurjer zdw 68 802

Zaufana krawcowa
poszukuje posady, miejscowości obojętnej,
szyje gustownie podług najnowszycy
fasonów, również prace kuśnierskie.
Oferty Kurjer zdw 68 791

Panienska
poszukuje posady do 1 lub 2 dzieci
zaraz lub od 15 b. m. Oferty Kurjer
Poznański zdw 68 505

Tokarz
obróbkę metalowej poszukuje pracy
zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 68 499

Ogrodnik
poszukuje posady jako pomocnik lub
samodzielną zaraz lub później. Oferty
Kurjer zdw 68 497

Poszukuję
posady do wszystkiego z dobrym
gotowaniem od 15 lipca do samotnej
osoby lub bezdzietnych państwa.
Świadectwa dobre. Oferty Kurjer zdw 68 485

Sierota
z lepszej rodziny z rosnącą praktyką
biurową, znająca szycie poszukuje
odpowiedniej posady. — Oferty Kurjer zdw 68 506

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Władczynie miłości”.
- Aurora: „Pat i Patachon jako bogacze”.
- Corso: „Korsarze puszczy”.
- Edison: „Książę Student”.
- Harfa: „5-ty jeździec Apokalipsy” (Góra rezerwiści).
- Metropolis: „Człowiek, który kręci...”
- Odeon: „Słownik Hiszpański”.
- Renaissance: „Zamknięta droga”.
- Stylowe: „Trubadurzy New Yorku”.
- Słońce: „Ty, Ty moje marzenie”.
- Wilsona: „Ojciec”.

Dziewczyna
wiejska, za małym wynagrodzeniem
poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer zdw 68 798

Sierota
z lepszej rodziny poszukuje posady
do dzieci. Oferty Kurjer zdw 68 509

Panienska
z ukończoną szkołą handlową
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 806

Szofer-kowal
z dłuższą praktyką poszukuje posady.
Zgłoszenia Kurjer zdw 68 587

Rysownik
stud. I roku architektury poszukuje
zajęcia Łaskawe oferty Kurjer zdw 68 579

Ekspedjentka
bufetowa z dobrymi świadectwami
i charakterem pisma poszukuje
posady zaraz lub 15. 7. 30. —
Oferty Kurjer zdw 68 577

Robotnica
inteligentna, szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 68 576

Bufetowa
działa, szuka posady zaraz lub 15. 7. Oferty Kurjer zdw 68 574

Nauczycielka
domowa (młoda) z pozwoleniem
nauczania i praktyką szuka posady
od 1. 8. lub 1. 9. Przygotowanie 3 kl. wstęp. i 3 kl. gimn.
udzielam początków gry na fortepianie.
Mam dobre referencje. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 554

Panna
inteligentna, skromna lat 26, mająca
praktykę poszukuje stałej posady
do dzieci od 15 lipca wzgl. później.
O łaskawe oferty proszę do Kurjera
Poznańskiego zdw 68 562

Posługaczka
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 68 566

Pracznka
poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 68 565

Gospodyni
z dobrymi referencjami, samo
działna poszukuje posady od 15. 7.
do internatu, pensjonatu lub majątku,
okolica obojętnej. Oferty Kurjer zdw 68 564

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem
od zaraz lub 15. 7. Łaskawe zgłoszenia
do Kurjera zdw 68 567

Nauczycielka
wychowawczyni z dłuższą praktyką,
przygotowująca do 4 gimnazjalnej
poszukuje posady, od września. Oferty Kurjer zdw 66 800

Gospośnia
samodzielna poszukuje posady,
ewentl. dochodzącej. Oferty Kurjer zdw 68 617

Kto
przyjmie byłego powstańca, żandarmę
w bezpłatną praktykę leśną, w zamian
oferuje gorliwą pracę. Oferty Kurjer zdw 68 595

Pracznka
uczciwa, pracowita poszukuje prania.
Oferty Kurjer zdw 68 611

Prasowaczka
poszukuje posady do prasowania
od 15. 7. 30. Oferty Kurjer zdw 68 607

Książkowa
długoletni bilansista, przyjmie posadę,
zakładka, reguluje księgi godzinowo,
nadzory sadowe. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 605

Dziewczyna
uczciwa i pracowita poszukuje posady
od 15. do dzieci. Oferty Kurjer zdw 68 630

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady
od 15. Oferty Kurjer zdw 68 609

Sierota
uczciwa służąca, umiejąca dobrze
gotować poszukuje posady do samotnej
osoby. Oferty Kurjer zdw 68 668

Pracznka - prasowaczka
poszukuje posady pierze w domu
i poza domem. Piotra Wawrzyniaka 32. II. lewo. zdw 68 506

Młodszy
ekspedjent z branży spirytualnej i
tytułowej poszukuje posady. Łaskawe
oferty do Kurjera zdw 68 807

Bufetowa
do kawiarni lub restauracji poszukuje
posady zaraz lub 15. 8. Oferty Kurjer
pod zdw 68 824

Dziewczyna
wiejska, dobrze polecona, poszukuje
posady do wszystkiego od 15. 7. lub 1. 8.
Oferty Kurjer zdw 68 706

Krawcowa
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 68 774

Aptekarz
aprob. Marcinkowski Stanisław
poszukuje odpowiedniego zajęcia
w aptece. Adr. Poznań, Górna Wilda 13. I. zdw 68 744

Szofer
na wozy użytku publicznego lub prywatnie
na żądanie większa kaucja,
abstynent lat 34, szuka posady
zaraz. Miejscowość obojętnej. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer zdw 68 735

Nauczycielka
domowa z długoletnią praktyką i z
dobrymi świadectwami poszukuje
posady od 1. 9. 1930 r. Ry-chłowska
Marja, Inowrocław, Św. Ducha 48. zdw 68 753

Aptekarska
siła męska, 12-letnia praktyką,
poszukuje zaraz posady lub zastępstwa.
Oferty Kurjer zdw 68 750

Fryzjerka kursistka
poszukuje posady do dalszej praktyki.
Szwajcarska 24. III p. zdw 68 765

KLISZKI
WZORY OGŁOSZEN
„REKLAMA”
DRUKARNI POLSKIEJ, SA.
POZNAŃ, ALJE MARCHOWSKIEGO 17

Dziewczyna
poszukuje prania lub posługi. Of. Kurjer zdw 68 740

Panienska
Małopolanka szuka pracy do
dziecka lub pokoi lat 17 świadectwa,
polecenia, zaraz. Łaskawe zgłoszenia
Kurjer zdw 68 736

Pracznka
poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 68 397

Szofer - stangret
samotny z długoletnią praktyką i
dobrymi świadectwami poszukuje
posady zaraz lub później Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego
pod zdw 67 928

Hafciarka
poszukuje pracy, wykonuje wszelkie
prace kościelne oraz now. gramy.
M. Matysiak. Poznań, Ostrówek 15. zdw 68 4

Zarządzająca
poszukuje posady w majątku lub
większym probostwie. Oferty Kurjer zdw 68 229

Książkowa - kasjerka
kilka lat praktyki pisząca na i a
szynie, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 64 719

Emerytowany
funkcjonariusz państwowy szuka
zajęcia woźnego, inkasenta lub biurowego.
Zgłoszenia „Par.” Al. Marcinkowskiego 11. pod 55.348. Pw 3 308-55.348

Młynarz
z kilkoletnią praktyką poszukuje
posady w młynie parowym lub motorowym
obeznany również z obsługą
motoru ssaącego. Zgłoszenia do Kurjera
nr 2191

Poszukuję
posady kierownika oddziału, magazyniera
lub t. p. Mogę złożyć kaucję do 2.000 zł. Oferty proszę
do Kurjera Poznańskiego zdw 67 842

B. nauczycielka szkoły
powszechnej egzaminowana wiek średni,
prosi o posadę zaraz lub później.
Doskonale przygotowała 4 kl. gimn.
Konwers. niem. średnio gra francuski teoret... —
Pensja niska zdw 68 190

Bona
inteligentna z praktyką poszukuje
posady zaraz. może zająć się również
zarządzeniem domu. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 244

Poszukuję
posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 68 230

Podróżujący
na kolonialkę na Poznań szuka zastępstwa
Oferty Kurjer zdw 68 257

Inteligentna
panienka z ukończoną gimnazjum i 1½
roczną praktyką szuka posady do
dzieci tylko na wieś od 1. — 15
sierpnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 274

28 WOLNE MIEJSCA
Portjer - służący
potrzebny od 15. b. m. pensja, wolne
mieszkanie, światło i 11-berja. Pierwszeństwo
bezdzietni. prawo jazdy sam. Zyciora, odpis
świadectw i większa kaucja konieczna.
Gielda handl. Poznań, Stawna 13. zdw 68 363

Apteka
w Poznaniu poszukuje zaraz lub później
poleczonego asystenta (ki) Warunki
referencje Kurjer zdw 67 504

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Focha 72. I. lewo. zdw 68 795

Bielizniarki
dobrej poszukuje. G Janowska Wielka 25. zdw 68 768

Pomocnik
fryzjerski dzielnicy od 15. Szuic, Szamotuły rw 10 658

500
zł miesięcznie zarobek mogą państwo
i panie pracą piśmienną w domu.
Oferty „Eka” Modrzewów. zdw 68 822

Ekspedjentka
samodzielna do piekarni i cukierni
potrzebna zaraz możliwie z kaucją,
która była, lub jest w tej branży.
Łokadny opis ofert do Kurjera zdw 68 813

KLISZKI
WZORY OGŁOSZEN
„REKLAMA”
DRUKARNI POLSKIEJ, SA.
POZNAŃ, ALJE MARCHOWSKIEGO 17

Służąca
władająca językiem polskim, niemieckim
do wszelkich prac domowych
zaraz potrzebna. Małecka, Szwajcarska 15. I. zdw 68 535

Poszukuję
służącej do wszystkiego z gotowaniem.
Plac Działowy 9. II. p. prawo. zdw 68 524

Służąca
z dobrym gotowaniem potrzebna do
wiekszego domu od 15. 7. 30. Adres
wskaże Kurjer zdw 68 521

Uczennice
do krawieczyny mogą się zgłosić ½
i rocznie. Wilda Kliszkowego 12.
parter. prawo. zdw 68 519

Chłopiec
do wożenia wózka rocznego z reklamą
i uprzążką potrzebny. — Guma. 27
Grudnia 15. zdw 68 511

Duet
lub trio damski lub męski utrzymaniem
bez pokoiu może się zgłosić; proszę
podać warunki. Kawiarnia Rawicz Rynek 8.
zdw 68 507

Potrzebna
służąca do wszystkiego natychmiast.
Zgłoszenia do F. y A Mienk. Poznań,
27 Grudnia 14. zdw 68 810

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem potrzebna
od 15. 7. Willman Matelki 51. zdw 68 808

Dziewczynę
uczciwą, czystą do posług przychodnią
przyjme Kurowska. Szmarzewskiego 11.
zdw 68 804

10 pań
wymownych, inteligentnych poszukuje
się natychmiast, wysokie wynagrodzenie
dla zdolnych all Zgłoszenia z dokumentami
we środę i czwartek po południu do 6-8.
Poznań, Strumykowa 7, wejście ul. Stof.
Czarneckiego 14 parter. lewo. d w 1071

Posada
kucharza w Kotowie zajeta. zdw 68 717

Dziewczyna
do wszystkiego, bez gotowania, zdrowa
i porządna może się zgłosić. Dąbrowskiego 57.
III. zdw 68 708

Krawcowa
działa na kilka dni potrzebna. Nowicka,
Fr. Ratajczaka 30. zdw 68 773

Służąca
ewtl. mówiąca po niemiecku potrzebna
zaraz. Adler, Mickiewicza 9, pomiędzy 4-6.
Pw 3360-58.238

Panie
inteligentne, wymowne mile w chęjście
potrzebne do rozsprzedaży na prowincji
dobrze zaprowadzonego artykułu damsk.
Zajęcie stałe, prowizja wysoka. Zgłoszenia
z podaniem referencji oraz do-tychczasowego
zajęcia do „Par.” Alje Marcinkowskiego 11.
pod nr. 28.5. Pw 3361-28.5

Fryzjerkę
pierwszą siłę, ondulatorkę i manicurystkę
w jednej osobie. 2 męskich dobrych
pomocników od zaraz poszukuje Rakowski.
Hel. zdw 68 625

Przedstawiciele
do sprzedaży artykułu bezkonkurencyjnego
dziennie potrzebny poszukujemy, również
mogą się zgłosić zastępcy. Oferty skierować
do Kurjera Poznańskiego pod zdw 68 631

Potrzebna
ekspedjentka do cukierni. M. Nowicki,
27 Grudnia 1. zdw 68 670

Cukiernik
dobry fachowiec, młodszy, z całym
utrzymaniem może się zgłosić. Adres
wskaże Kurjer zdw 68 741

Służąca
uczciwa, z długoletnią praktyką i
dobrymi świadectwami potrzebna od 15. 7. 30.
Chwilkowska, Św. Marcin 40, skład. zdw 68 763

Dziewczyna
do wszystkiego dobrem gotowaniem
świadectwami dwoje osób Zgłoszenia
ul. Piotra Wawrzyniaka 43 J. Puciński.
zdw 68 503

Silny
chłopak 15-16 lat z uczciwego domu
może się zgłosić do pracy. Kasperski
Mosowa 16. zdw 68 406

Młodego
rzutkiego kupca z gotówką do handlu
delikatosew, wódek Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 68 578

Chłopiec
potrzebny do lekkiej pracy wyrobów
metalowych. Zgłoszenia godzina
dwudziesta Flaczyński, M. Focha 72. IV.
podwórze. zdw 68 547

Krawcowej
w dom poszukuje zaraz. Ziolkowska,
Młyńska 3. parter. zdw 68 555

Dziewczyna
do posług i prac domowych. Koniński,
Ratajczaka 36. zdw 68 599

Służąca
wierna i pracowita do wszystkiego,
potrzebna zaraz. Kantorowicz,
Strumykowa 25. zdw 68 568

Służąca
uczciwa, pracowita z gotowaniem i
dobrymi świadectwami potrzebna od 15. 7.
Zgłoszenia Łazarska, Małeckiego 26. I. zdw 68 602

Służącej
umiejącej dobrze gotować poszukuje
Dr. Krzyżankiewicz, Poznań, ul. Nowa 7.
zdw 68 619

Dziewczyna
do dziecka przychodnią potrzebna zaraz.
Filika Zamkowa 4 a. g zdw 68 622

Mleczarz
(z niewielkim kapitałem) i gospodyni
większa (wychów drobiu i świni) wykwalifikowani z
dobrymi świadectwami poszukiwani do
chrześ. majątku Dominów pod Lubimem
woda mlyńska, elektr. szosa, telefon na
miejscu. Mleczarz otrzymuje budynek i
dworskie mleko wymagana nieduża
kaucja i wstawienie własnych maszyn.
Adresować Lubin, — Skrzynka nr. 47,
Dominów Administracja. Tw 48

Woźny, inkasent
na stałe potrzebny; kaucja 800 zł.
wymagana. Zgłosz. piśmienne do Kurjera
zdw 68 681

Ramon Navarro Norma Shearer
pod reżyserją genialnego Ernesta
Lubicza, występują w potężnym filmie p. t.

Książę Student Kino EDISON
27 Grudnia 20. Pw 3363-28.13

Humor zagraniczny

— Widziałam śliczny kapelusik
— I kupiłaś go?
— Jeszcze nie. Muszę poszukać innej, droższej, mąż mi go odmówi i w ten sposób łatwiej otrzymam tamten...
(Pele Me'e, Paryż) S. F.

Przedpłata na lipiec 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwiecień 4,00, w agencjach w mieście 4,50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu 4,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4,94 kwartalnie 14,80, pod opaską w Polsce 4,00, pod opaską w innych krajach 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą; przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawniczym nie odpowiada za dostarczenie pisma; a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego/75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznie 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30. w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10. w dni przedświąt do godz. 9 przedpołudniem. Drobną ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr., każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149